

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota Stichting BPL Pensioen 2025

Definitief vastgesteld op 7 maart 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Organisatie en interne beheersing	6
1	Organisatie	6
1	De manier waarop we georganiseerd zijn	6
2	Missie en visie BPL Pensioen	6
3	Bestuur	7
4	Bestuursbureau	7
5	Compliance	8
6	Er zijn drie bestuurlijke commissies	8
7	Er zijn drie portefeuillehouders binnen het bestuur aangewezen	9
8	Er zijn drie onafhankelijke sleutelfunctiehouders	9
9	Raad van toezicht (Rvt) ziet toe op het beleid en de algemene gang van zaken	9
10	Verantwoordingsorgaan (VO)	10
2	Uitbesteding	11
1	Pensioenadministratie uitbesteed aan TKP Pensioen	11
2	Vermogensbeheer en vastgoedbeheer	11
3	Bestuursondersteuning uitbesteed aan Actor	12
4	Adviserende en certificerende actuaris	12
5	Ernst & Young is vanaf 1 januari 2021 onze accountant	12
3	Geschiktheid en integriteit	14
1	Geschiktheidsbeleid van ons bestuur	14
2	Code Pensioenfondsen en de verantwoording daarover in het jaarverslag	14
3	Integriteitsbeleid zorgt voor integere bedrijfsvoering	14
4	BPL pensioen streeft naar een diverse én inclusieve organisatie	14
4	Inrichting van het risicomanagement	15
1	Inleiding	15
2	Begrip integraal risicomanagement	15
3	Organisatie en Governance	16

4	Risicomanagement raamwerk	17
5	Eigen Risicobeoordeling	20
3	Onze risicohouding	21
1	Risicohouding vastgesteld op grond van drie onderdelen	21
1	Kwalitatieve risicohouding	21
2	Kwantitatieve risicohouding korte termijn	22
3	Kwantitatieve risicohouding lange termijn	23
4	Onze pensioenregeling	25
1	Onze pensioenregeling is er voor werknemers in de agrarische en groene sectoren	25
2	Onze pensioenregeling in hoofdlijnen	26
3	Uitvoeringsreglement	31
1	Premievaststelling, premiebetaling en het niet nakomen van premieverplichtingen...	31
2	Informatie voor deelnemers	31
3	Vermogenstekorten, vermogensoverschotten en winstdeling	31
4	Vrijstelling onder voorwaarden	32
5	Klachten en geschillen over onze pensioenregeling en -uitvoering	32
5	De financiële opzet van ons fonds	33
1	Waarderingsgrondslagen beleggingen	33
2	Voorzieningen en waarderingsgrondslagen van onze verplichtingen	33
1	Voorziening voor de pensioenverplichtingen	34
2	Voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen	36
3	Drie soorten van reserves	36
4	Drie dekkingsgraden	37
5	Vereist Eigen Vermogen	37
1	Minimum Vereist Eigen Vermogen	37
2	Vereist Eigen Vermogen om in evenwicht te kunnen zijn	37
3	We hanteren vanaf 2024 het Transitie-FTK	38
6	Financiering	39
1	Vaststellen van de pensioenpremie in onze basisregeling	39
2	Excedentregelingen	40
7	Overige beleidsonderwerpen	41

1	Het beleid bij collectieve inkomende waardeoverdrachten.....	41
2	Het beleid bij collectieve uitgaande waardeoverdrachten.....	42
3	Ons beleid bij het vaststellen van het verzekeringstechnische nadeel	43
4	Het beleid bij flexibiliseringsfactoren	43
6	Sturingsmiddelen voor onze financiële positie	45
1	Premiebeleid	45
2	Ons beleid voor toeslag	46
1	Verdere uitwerking van ons toeslagbeleid	47
3	Ons beleid voor pensioenverlagingen	48
4	Beleggingsbeleid.....	49
5	Financieel crisisplan en sturingsmiddelen om een crisis te voorkomen.....	49
7	Beleggingsbeleid	50
1	Inputfactoren beleggingsbeleid.....	50
1	Doelstellingen en beleidsuitgangspunten	50
2	Identificatie beleggingsuniversum	51
3	Economische en financiële scenario's, en ALM	51
2	Strategisch beleggingsbeleid en beleggingsplan.....	51
1	Strategische spreiding volgend uit ALM-studie en portefeuilleconstructie.....	52
2	Invulling afdekking renterisico.....	52
3	Afdekking valutarisico.....	53
4	Afdekking inflatierisico	54
5	Benchmarks	54
6	Van beleggingscategorie tot mandatering	57
7	Selectie van vermogensbeheerders	57
8	Actief in benchmarks en passief in uitvoering.....	58
9	Portefeuilleplan illiquide beleggingen	58
10	Rebalancing en bandbreedtes	58
11	Derivatenbeleid gebaseerd op onze beleggingsbeginselen	59
12	Liquiditeitsbeleid	59
13	Securities lending	61
14	Transparantie van het beleggingsbeleid	61
3	Risicobeheersing.....	61

1	Marktrisico.....	63
2	Renterisico.....	63
3	Inflatierisico.....	63
4	Valutarisico.....	64
5	Zakelijke waarden risico	64
6	Kredietrisico	64
7	Tegenpartijrisico	64
8	Liquiditeitsrisico.....	65
9	Concentratierisico	65
10	Actief risico.....	66
4	Verantwoord beleggen	66
1	Screening van de beleggingsportefeuille	68
2	Engagement.....	68
3	Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.....	68
4	Uitsluitingsbeleid.....	69
5	Speerpuntenbeleid.....	70
6	Landenbeleid.....	70
5	Evaluatie.....	71
6	Controle, bijsturing en rapportage.....	71
7	Prudent person verklaring	72
8	Ondertekening	73
9	Bijlagen	74
1	Financieel crisisplan	75
2	Actuariële grondslagen	86
1	De correctie voor de ervaringssterfte (vastgesteld in 2024)	86
2	De partnerfrequenties (vastgesteld in 2024)	87
3	Uitgangspunten berekening voorziening toekomstige uitvoeringskosten.....	88
3	Verklaring beleggingsbeginselen.....	89
2	Kwantitatieve risicohouding korte termijn	97
3	Kwantitatieve risicohouding lange termijn.....	98
4	Begrippenlijst.....	116

1 Inleiding

Met onze ABTN geven wij een zo volledig mogelijk beeld van wat ons drijft en hoe ons pensioenfonds functioneert. We beschrijven en onderbouwen in deze ABTN ook de grondslagen en opzet van ons financiële beleid. Dit doen wij in hoofdstuk 2 tot en met 7.

In hoofdstuk 2 beschrijven we hoe we zijn georganiseerd en hoe wij grip hebben en houden op de manier waarop wij onze organisatie aansturen. In hoofdstuk 3 geven we aan wat we willen bereiken, welke risico's we daarbij lopen en hoe we met die risico's omgaan. Daarna beschrijven we in hoofdstuk 4 onze pensioenregeling. Vervolgens geven we in hoofdstuk 5 de financiële opzet weer en in hoofdstuk 6 de middelen waarmee we deze financiële opzet kunnen waarmaken. In hoofdstuk 7 gaan we in op ons beleggingsbeleid en op de risico's die zich bij het beleggen voordoen. Ons crisisplan en de verklaring inzake beleggingsbeginselen staan in de bijlagen. Daar hebben we ook de actuariële grondslagen en een begrippenlijst met afkortingen opgenomen.

2 Organisatie en interne beheersing

1 Organisatie

1 De manier waarop we georganiseerd zijn

Hoe we zijn georganiseerd wordt in dit hoofdstuk beschreven. Ons bestuur is eindverantwoordelijk voor alles wat BPL Pensioen doet of laat doen. Om optimaal te kunnen besturen, heeft het bestuur commissies ingesteld die voorbereidend werk doen.

Het bestuursbureau vormt de schakel tussen het bestuur, de uitbestedingspartners en overige externe partijen. Daarnaast heeft het bestuursbureau beleidsvoorbereidende en -ondersteunende taken. Het bestuur heeft de compliance officer en de Functionaris Gegevensbescherming in het bestuursbureau ondergebracht. Zij zien erop toe dat relevante wet- en regelgeving nageleefd wordt. Ons bestuur heeft voor het intern toezicht een Raad van toezicht (Rvt) aangesteld. Ook legt ons bestuur verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO), waar de medezeggenschap is geregeld. We geven hierna een toelichting op deze organen.

2 Missie en visie BPL Pensioen

We hebben een missie en visie. Dit helpt ons bij de te nemen besluiten in de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Maar ook verder en breder dan dat. Bij het aanscherpen van onze missie en visie in 2022 hebben we gewerkt met een horizon voorbij de invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Waar we voor staan: de missie

BPL Pensioen is van ons allemaal. Op verzoek van sociale partners in de agrarische en groene sectoren zorgen wij voor het pensioen van de deelnemers. Dat doen we door duurzaam te beleggen en daardoor bij te dragen aan een leefbare wereld. We delen rendementen en risico's en we staan open voor iedereen die zich bij ons thuis voelt. We zijn transparant en hebben oog voor een juiste balans tussen kosten en service.

Onze visie en strategie: een goed pensioen in een leefbare wereld

Om onze missie concreet te maken hebben we in onze visie drie aandachtsgebieden, zogenaamde strategische pijlers, benoemd.

Strategische pijler 1: alles draait om de deelnemers

In de basis is de taak die we hebben: zorgen voor een waardevast pensioen voor de deelnemers. Daarom staat bij alles wat we doen het belang van de deelnemers voorop. Met deelnemers bedoelen we iedereen die bij ons pensioen opbouwt, dat in het verleden heeft gedaan én iedereen die al pensioen van ons krijgt. Dit doen we voor iedereen die werkt of heeft gewerkt in de agrarische en groene sectoren. We begrijpen dat continuïteit en planbaarheid voor de deelnemers van essentieel belang zijn. Daarom zorgen we voor informatie op maat.

Strategische pijler 2: we trekken samen op met werkgevers

Voor de werkgevers is het bieden van een goed pensioen belangrijk. Dit is namelijk een secundaire arbeidsvoorwaarde die zij hun werknemers aanbieden. Wij helpen werkgevers daarom om pensioen onder de aandacht te brengen van hun werknemers. Voor de werkgever zelf vinden we het belangrijk dat we toewerken naar een maximaal geautomatiseerde administratie en een moeiteloze premiebetaling.

Strategische pijler 3: groen met positieve maatschappelijke impact

Wij maken ons al decennialang hard voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Dit doen we, omdat wij het belangrijk vinden dat de deelnemers straks kunnen genieten van hun pensioen in een leefbare wereld. Bij de beleggingen kijken we daarom niet alleen naar het verwachte rendement. We proberen negatieve impact op mens en milieu te vermijden en daar waar mogelijk een positieve bijdrage te leveren.

3 Bestuur

Het bestuur van BPL Pensioen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling. Het bestuur is ingericht volgens het paritaire bestuursmodel. Dat wil zeggen dat werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden in ons bestuur zijn vertegenwoordigd. Ons bestuur heeft twaalf bestuurszetels: vijf zijn vertegenwoordigers namens de werkgevers, drie zijn vertegenwoordigers namens de werknemers, twee zijn gekozen vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden. Daarnaast zijn twee extra bestuurders benoemd, die niet direct vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers of pensioengerechtigden zijn. Het zijn bestuurders die benoemd zijn vanwege hun expertise. BPL Pensioen hanteert, conform de norm uit de Code Pensioenfondsen, een maximale zittingstermijn van acht jaar (twee periodes van vier jaar). Een langere zittingsperiode (derde benoemingstermijn) is uitzondering op de regel en daarom enkel mogelijk als daar een goede reden en uitleg voor is. Het bestuur van BPL Pensioen heeft voor die uitzonderingssituatie een kader opgesteld. De werkgevers- en werknemersvoorzitter wisselen ieder jaar af als voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van ons bestuur. Elke maand is er een bestuursvergadering en een strategisch overleg.

4 Bestuursbureau

Het bestuursbureau adviseert het bestuur en ondersteunt ons bestuur met de dagelijkse taken en werkzaamheden. De activiteiten van het bestuursbureau worden verzorgd door Actor. Namens het bestuur neemt het bestuursbureau op verschillende gebieden coördineerde en uitvoerende taken voor haar rekening. Naast het organiseren en voorbereiden van vergaderingen wordt gezorgd voor het beheren van de fondsdocumenten en pensioenreglementen, risicomanagement, de compliance functie, adviserend actuaariaat en control en externe verantwoording. Het bestuursbureau bewaakt en controleert of de uitbestedingspartners hun werk volgens afspraak doen.

Ons bestuur heeft binnen het bestuursbureau een risicomanager aangesteld. De belangrijkste taken van de risicomanager zijn het beheer van de risicorapportages, zelfstandige advisering op het gebied van integraal risicomanagement het toezien op hoe de zogenaamde 1^e-lijn omgaat met risico's, processen en rapportages. Het bestuur is altijd (eind-) verantwoordelijk voor de taken en werkzaamheden die het bestuursbureau uitvoert. We stellen aan het bestuursbureau dezelfde kwaliteitseisen die we aan onze andere uitbestedingspartners stellen.

5 Compliance

Compliance officer

In het kader van compliance moet er gehandeld worden in overeenstemming met (in- en externe) wet- en regelgeving en het integriteitsbeleid. De compliance officer rapporteert het bestuur jaarlijks over de naleving hiervan en legt verantwoording af in het jaarverslag.

Functionaris Gegevensbescherming

Ons bestuur heeft ook een privacybeleid opgesteld. In dit beleid beschrijft ons bestuur de kaders en maatregelen die ervoor zorgen dat de persoonsgegevens die het fonds verwerkt, via uitbestedingspartners, adequaat zijn beschermd. De Functionaris Gegevensbescherming ziet toe op de toepassing en naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

6 Er zijn drie bestuurlijke commissies

Ons Dagelijks Bestuur (DB) bereidt de bestuursvergaderingen voor, besluit over de dagelijkse gang van zaken en heeft mandaat om over een aantal operationele aspecten zelfstandig te besluiten. Dit mandaat is geregeld in het reglement DB. Het DB bestaat uit de werknemersvoorzitter en de werkgeversvoorzitter en krijgt (strategische) ondersteuning van het bestuursbureau. Zie artikel 2.1.4 voor de taakbeschrijving van het bestuursbureau.

Ons bestuur kent naast een DB nog twee andere bestuurlijke commissies. Die commissies bereiden het beleid voor, adviseren het bestuur en sturen binnen de beleidsruimte ook de uitvoering aan. In een commissie zitten minimaal vier bestuurders die deskundig zijn op het aandachtsgebied van die commissie. Over bepaalde punten heeft een commissie het mandaat om zelf besluiten te nemen. Deskundigen van ons bestuursbureau, de uitbestedingspartners en/of door externe deskundigen staan onze commissies bij. De taken, mandaten en bevoegdheden van de commissies zijn vastgelegd in afzonderlijke reglementen.

Naast het DB zijn er twee andere bestuurlijke commissies:

De Pensioen & Communicatie Commissie (PCC)

Deze commissie bereidt de besluitvorming voor over alles dat van invloed is op de pensioenregeling, de verplichtingen (waaronder bijvoorbeeld de grondslagen) en over de communicatie van ons fonds en neemt zelfstandig besluiten binnen de beleidsruimte. Deze commissie bespreekt de onderwerpen en bewaakt het pensioenbeheer en de communicatie. Hieronder valt ook de naleving van de contracten en de dienstverleningsovereenkomst met onze uitbestedingspartner TKP Pensioen B.V., die voor ons de pensioenadministratie uitvoert.

De Beleggingsadviescommissie (BAC)

Deze commissie bereidt de besluitvorming voor over de beleggingen van het fonds en neemt zelfstandig besluiten binnen de beleidsruimte. Deze commissie bewaakt ook het vermogens- en vastgoedbeheer, inclusief de naleving van de contracten en de dienstverleningsovereenkomsten met de vermogensbeheerders Achmea Investment Management B.V. (Achmea IM) en Achmea Real Estate (ARE).

7 Er zijn drie portefeuillehouders binnen het bestuur aangewezen

Het bestuur heeft drie beleidsterreinen gesignaleerd die meer aandacht behoeven. Het gaat om Informatiebeheer (IB), Uitbesteding (UB) en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Deze aandachtsgebieden zijn belegd bij portefeuillehouders binnen het bestuur. De portefeuillehouder neemt het voortouw en is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming van het betreffende overkoepelende beleid en de daarbij behorende ambities en principes. De portefeuillehouder signaleert externe ontwikkelingen en brengt deze onder de aandacht van het bestuur. De portefeuillehouder wordt hierin ondersteund door het bestuursbureau.

8 Er zijn drie onafhankelijke sleutelfunctiehouders

Vanuit wetgeving volgt dat een pensioenfonds moet beschikken over verschillende sleutelfuncties. Ons fonds kent drie sleutelfunctiehouders:

- Voor het risicobeheer
- Voor de actuariële functie en
- Voor de interne auditfunctie.

De sleutelfunctiehouders controleren de uitvoering in de organisatie. Voor de drie sleutelfunctiehouders zijn afzonderlijke reglementen vastgesteld. Daarin is hun onafhankelijkheid vastgelegd en zijn de rapportagelijn naar ons bestuur, de interne escalatielijn naar de Raad van toezicht en de externe escalatielijn naar De Nederlandsche Bank (DNB) opgenomen.

- De sleutelfunctiehouder risicobeheer is verantwoordelijk voor het adequaat en effectief functioneren van het risicobeheersysteem van BPL Pensioen: het 2^e-lijns risicomanagement. De sleutelfunctiehouder risicobeheer wordt ondersteund door de tweedelijns risicomanager. De risicomanager is werkzaam op het bestuursbureau, maar er bestaat geen hiërarchische of functionele rapportagelijn van de risicomanager naar de directeur van het bestuursbureau. De risicomanager rapporteert hiërarchisch aan de directeur van Actor en rapporteert functioneel aan de sleutelfunctiehouder risicobeheer.
- De sleutelfunctiehouder actuariel beoordeelt het proces en de grondslagen voor de actuariële berekeningen (niet de berekeningen zelf). De sleutelfunctiehouder actuariel is tevens de certificerend actuaris. Dit is vastgelegd in een afzonderlijk contract. Deze sleutelfunctiehouder beoordeelt de processen en grondslagen van de financiële opzet.
- De sleutelfunctiehouder interne audit evalueert objectief en onafhankelijk, middels een systematische, risicogeorïënteerde aanpak de effectiviteit van de besturing, het risicobeheer en de interne beheersing. Hij geeft hierover aanvullende zekerheid, inzicht en advies. Zo helpt hij het fonds zijn doelstellingen beheerst te realiseren en de waarde van het fonds te verbeteren en beschermen. Deze sleutelfunctiehouder opereert onafhankelijk van het bestuursbureau. Dit hebben we vastgelegd in een afzonderlijk contract.

9 Raad van toezicht (Rvt) ziet toe op het beleid en de algemene gang van zaken

Ons bestuur heeft het interne toezicht geregeld in de vorm van een Rvt. De Rvt heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen ons pensioenfonds. Het intern toezicht draagt bij aan het effectief en slagvaardig functioneren van ons pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. De Rvt legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. De Rvt legt aan het Verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag verantwoording af over de uitvoering van de taken en bevoegdheden. De Rvt bestaat uit ten minste drie onafhankelijke personen. Het bestuur

benoemt de leden na bindende voordracht van het Verantwoordingsorgaan.

10 Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO bestaat uit 21 leden namens de werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden. De inrichting en bevoegdheden van het VO zijn vastgelegd in de statuten van ons pensioenfonds en het reglement van het VO. Ons bestuur legt aan het VO verantwoording af over het gevoerde beleid. Het VO is bevoegd om hierover te adviseren en te oordelen.

.

2 Uitbesteding

1 Pensioenadministratie uitbesteed aan TKP Pensioen

Ons bestuur heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan TKP Pensioen. Onder de pensioenadministratie vallen ook de uitvoerende actuariële werkzaamheden. Omdat wij verantwoordelijk zijn voor de werkzaamheden die door TKP Pensioen uitgevoerd worden, is een uitbestedingsovereenkomst en een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten tussen ons pensioenfonds en TKP Pensioen. In de overeenkomsten staan onze eisen (Service Level Agreement) aan de manier waarop de werkzaamheden uitgevoerd worden. Hierover wordt door TKP Pensioen, afhankelijk van de rapportage, iedere maand of kwartaal gerapporteerd. TKP Pensioen voert de werkzaamheden uit op basis van de geldende pensioen- en uitvoeringsreglementen. TKP Pensioen legt situaties waarin onze reglementen niet voorzien voor aan ons bestuur. Als ons bestuur TKP Pensioen toestaat in bepaalde situaties volgens een vastgestelde wijze te handelen, legt TKP Pensioen die vast in een aanvullende werkinstructie.

TKP Pensioen laat jaarlijks een ISAE 3402 type II-rapport opstellen. Dit rapport beschrijft de beheersdoelstellingen en -maatregelen van TKP Pensioen. Een externe accountant toetst of deze maatregelen ook feitelijk functioneren. Ook brengt TKP Pensioen per kwartaal een 'In Control Statement' uit op basis van performance indicatoren die met de klanten zijn overeengekomen. Daarnaast ontvangen we ieder kwartaal een DVO-rapportage over de nakoming van de afspraken die we met TKP Pensioen hebben gemaakt. Ook ontvangen we ieder kwartaal onder andere een risicorapportage. We hebben bij TKP Pensioen een accountmanager die voor ons bestuur en het bestuursbureau het aanspreekpunt voor de pensioenuitvoering is. Ook legt de accountmanager verantwoording af aan ons bestuur over de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden.

Het controleren en bijsturen van TKP Pensioen gebeurt door het uitvoeren van periodieke audits van kritieke processen en/of risico's bij TKP Pensioen. Het DB en de voorzitter van de PCC hebben periodiek een evaluatie-overleg met TKP Pensioen. En het bestuursbureau heeft periodiek overleg met TKP Pensioen over de uitvoering van de DVO. Ook kent TKP Pensioen onafhankelijke interne controle (interne audit).

Ons bestuur bespreekt de rapportages en de verslagen van deze periodieke audits en evaluaties en neemt vervolgacties als daar aanleiding toe is.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer en de tweedelijns risicomanager controleren of de (bestuurlijke) eerstelijns commissies hun werk goed gedaan hebben.

2 Vermogensbeheer en vastgoedbeheer

Ons bestuur heeft een vermogensbeheerovereenkomst, een fiduciaire overeenkomst en een DVO met Achmea Investment Management (AIM) en een vastgoedbeheerovereenkomst en een DVO met Achmea Real Estate (ARE). Ook rapporteren AIM en ARE via een ISAE 3402 rapport. Dit rapport beschrijft de beheerdoelstellingen en -maatregelen en een externe accountant toetst of deze ook feitelijk functioneren. Ook ontvangen we periodiek van AIM en ARE een kwartaalrapportage over de beleggingen én op maandbasis een rendement- en risicorapportage. In de risicorapportage geven zij gedetailleerd inzicht in de verschillende risico's. Vanuit de vermogensbeheerder en vastgoedbeheerder is voor ons pensioenfonds een accountmanager aangewezen die verantwoording aflegt aan ons bestuur over de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden.

Het bewaken van AIM en ARE vindt plaats door het uitvoeren van periodieke audits van kritieke processen

en/of risico's bij AIM en ARE. Deze zijn onder andere gericht op IT en informatiebeveiliging bij beide partijen. Er is periodiek overleg met AIM en ARE over de uitvoering van de DVO en er vindt ook periodiek evaluatie plaats.

Ons bestuur bespreekt de rapportages en de verslagen naar aanleiding van periodieke audits en evaluaties en neemt vervolgacties als daar aanleiding toe is.

Er is bij AIM en ARE een risicomanager. De risicomanagementfunctie staat hiërarchisch los van de uitvoering van de beleggingen en van de waarderingfunctie bij AIM en ARE.

3 Bestuursondersteuning uitbesteed aan Actor

Actor Bureau voor Sectoradvies B.V. (Actor) verzorgt voor BPL Pensioen de bestuursondersteuning en haar kantoorpand fungeert als het vergaderhuis van BPL Pensioen. De bestuursondersteuning omvat alle noodzakelijke en voorkomende werkzaamheden die het bestuur in staat stellen zijn taken goed te kunnen uitvoeren, waaronder:

- het ontzorgen van het bestuur en andere fondsgremia, onder andere door het plannen, voorbereiden en notuleren van vergaderingen;
- het leveren van deskundig advies aan het bestuur en andere organen van BPL Pensioen;
- specialistische dienstverlening op de kennisgebieden: juridisch, actuariel, risicomanagement, compliance, communicatie, vermogensbeheer, IT, MVB en financieel management;
- ondersteuning bij de beheersing van de andere uitbestedingsrelaties;
- financiële sturing en budgetbeheersing.

De bestuursondersteuning wordt geleverd op basis van een uitbestedingsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Actor rapporteert elk kwartaal over de realisatie van de normen waaraan de diensten moeten voldoen middels een SLA-rapportage. Deze rapportage wordt in het Dagelijks Bestuur besproken. Actor beschikt over een ISO-27001 certificering.

4 Adviserende en certificerende actuaris

Adviserend Actuaris

Ons bestuur heeft twee actuarissen binnen het bestuursbureau. Daarnaast is Mercer Nederland B.V. als adviserend actuaris aangesteld. Mercer Nederland B.V. treedt vooral op als adviseur voor specifieke opdrachten en second opinions.

Certificerend Actuaris

Ons bestuur heeft Willis Towers Watson aangesteld als certificerend actuaris. Daarmee bespreekt ons bestuur de uitbestedingen en uitkomsten van de controle op uitbesteding. De certificerend actuaris is onafhankelijk van ons pensioenfonds. De certificerend actuaris stelt jaarlijks een actuariële verklaring op.

De certificerend actuaris vervult ook het sleutelfunctiehouderschap voor de actuariële functie.

5 Ernst & Young is vanaf 1 januari 2021 onze accountant

Ernst & Young Accountants B.V. (EY) is sinds 1 januari 2021 onze accountant.

De accountant controleert jaarlijks onder verantwoordelijkheid van ons bestuur het opgestelde bestuursverslag, de jaarrekening en de verslagstaten voor DNB. Hij doet dit overeenkomstig de in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen voor controleopdrachten.

De accountant doet verslag van zijn bevindingen in de vorm van een accountantsrapport aan ons bestuur. In de bestuursvergadering waarin ons bestuur de jaarstukken bespreekt, is de accountant aanwezig. Elk jaar controleert de accountant of de rapportages van TKP Pensioen volledig, juist en betrouwbaar zijn en geeft daarvoor een verklaring af. Ons bestuur bespreekt de uitkomsten van de controle op uitbesteding met de accountant.

3 Geschiktheid en integriteit

1 Geschiktheidsbeleid van ons bestuur

Met het geschiktheidsbeleid geeft ons bestuur te kennen aan welke eisen het bestuur zelf, de bestuurlijke commissies en de sleutelfunctiehouders moeten voldoen. Onder geschiktheid valt niet alleen het hebben van een bepaald deskundigheidsniveau, maar vallen ook de competenties, het professionele gedrag en het hebben van voldoende tijd voor het uitvoeren van een bestuurlijke functie. In ons geschiktheidsbeleid hebben we functieprofielen opgenomen van de diverse bestuursrollen. Bij de invulling van vacante bestuurderszetels stellen we het functieprofiel zo vast dat we rekening houden met kennis en competenties die nodig zijn voor de optimale samenstelling van het bestuur. Zo bewaken we dat we complementair zijn. De Rvt keurt de functieprofielen voor de bestuurders goed.

Naast het geschiktheidsbeleid kent het bestuur een opleidingsplan. Hierin is opgenomen hoe de geschiktheid van het bestuur als collectief, van de bestuurlijke commissies en van de individuele bestuurders op peil wordt gehouden.

2 Code Pensioenfondsen en de verantwoording daarover in het jaarverslag

Ons bestuur volgt de Code Pensioenfondsen. In het jaarverslag leggen we verantwoording af over de naleving van de normen uit de Code Pensioenfondsen, die betrekking hebben op bedrijfstakpensioenfondsen. In een separate rapportage komen alle aspecten uit de Code Pensioenfondsen aan de orde die op BPL Pensioen van toepassing zijn. Ook staat hierin een motivatie als wij afwijken van de Code Pensioenfondsen.

3 Integriteitsbeleid zorgt voor integere bedrijfsvoering

Voor de borging van een beheerste en integere bedrijfsvoering heeft ons bestuur integriteitsbeleid vastgesteld. Ons bestuur gaat daarmee in op de doelstelling van het integriteitsbeleid, de diverse integriteitsrisico's die spelen voor BPL Pensioen en de maatregelen die zijn getroffen. Deze maatregelen betreffen onder andere de gedragscode van BPL Pensioen, de incidentenregeling en de klokkenluidersregeling. Ons bestuur heeft een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) opgesteld. Deze analyse maakt inzichtelijk welke integriteitsrisico's een rol spelen binnen BPL Pensioen, waar ze in de organisatie kunnen ontstaan en of BPL Pensioen voldoende doet om ze te beheersen. We actualiseren de SIRA jaarlijks. De normen uit de Code Pensioenfondsen op het gebied van integriteit volgen we op. De compliance officer rapporteert ons bestuur jaarlijks over de naleving van het integriteitsbeleid en legt hierover verantwoording af in het jaarverslag.

4 BPL Pensioen streeft naar een diverse én inclusieve organisatie

BPL Pensioen vindt het belangrijk dat in haar interne organisatie verschillende achtergronden en perspectieven samenkomen. Personen die verschillen in onder andere leeftijd, geslacht, ervaring, culturele en etnische herkomst hebben ook verschillende ideeën en zienswijzen. Dat kan BPL Pensioen nuttige inzichten opleveren die aansluiten bij wat in de sector en de samenleving leeft. Zo kan diversiteit binnen de organisatie bijdragen aan betere besluitvorming. In het diversiteitsbeleid, wat in de loop van 2024 vorm heeft gekregen, staat beschreven welke doelstellingen BPL Pensioen in dit kader voor zichzelf heeft bepaald en welke maatregelen zij neemt om een diverse en inclusieve organisatie te bevorderen. Dit diversiteitsbeleid heeft raakvlakken met het geschiktheidsbeleid van BPL Pensioen. Het diversiteitsbeleid is gepubliceerd op de website van BPL Pensioen.

4 Inrichting van het risicomanagement

1 Inleiding

Ons fonds beschouwt risicomanagement als één van de kritische functies binnen haar bedrijfsvoering. Ons bestuur beoogt op een beheerste en integere wijze de doelstellingen van het fonds te realiseren. We hechten daarbij grote waarde aan het op een adequate en gestructureerde manier omgaan met risico's die impact kunnen hebben op de strategie van het fonds, de organisatie, het beheerd vermogen en de opgebouwde pensioenen. Op deze manier wil ons fonds de belangen van haar deelnemers optimaal beschermen. Hiertoe heeft BPL Pensioen een integraal risicomanagement raamwerk ingericht dat effectief bijdraagt aan het op een beheerste wijze realiseren van de strategie en doelstellingen van het fonds. In dit document wordt het integraal risicomanagement van BPL Pensioen beschreven.

2 Begrip integraal risicomanagement

Het fonds maakt bij risicobeheersing een onderscheid tussen risico's die enerzijds strategisch worden opgezocht en anderzijds risico's die ontstaan doordat het pensioenfonds zijn kerntaken uitvoert. Dit betekent dat risico's soms bewust worden opgezocht omdat daar naar verwachting positieve rendementen tegenover staan om de doelstellingen te kunnen realiseren. Dit betreft vooral beleggingsrisico's. Daarnaast monitort, analyseert en beheert het fonds risico's verbonden aan de uitvoering van de kerntaken. Daar staat naar verwachting geen rendement tegenover. Het pensioenfonds richt zich daarom op het verminderen en waar mogelijk uitsluiten van deze risico's, dit betreft met name risico's op het gebied van uitvoering en integriteit. Risicomanagement kan voor deze risico's worden gedefinieerd als het nemen van beslissingen die gericht zijn op het voorkomen of minimaliseren van risico's dan wel de nadelige effecten die het optreden van risico's met zich meebrengen ten aanzien van de strategische doelstellingen van het fonds.

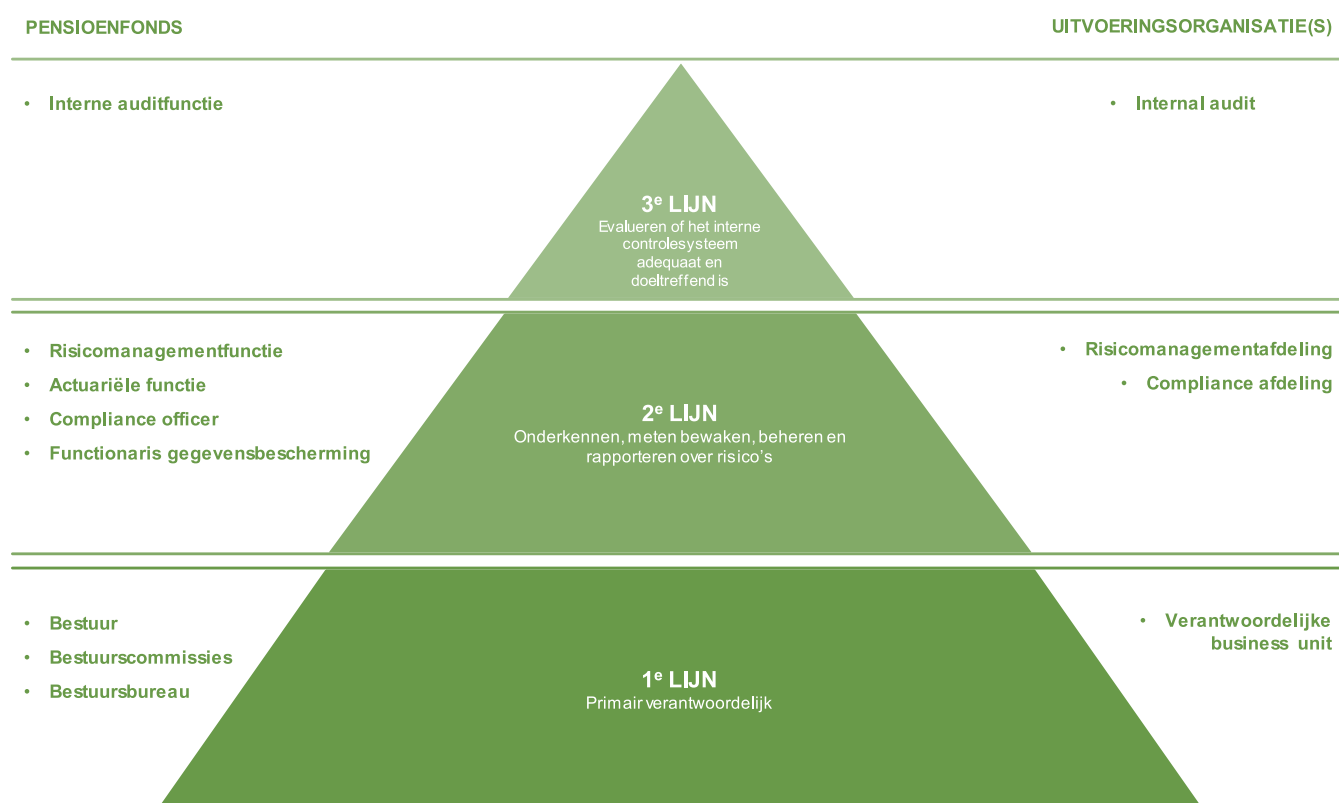
Integraal risicomanagement wordt bewerkstelligd door het bestuur van het pensioenfonds en wordt toegepast bij het formuleren van de strategie van het fonds. Het identificeert potentiële gebeurtenissen die invloed kunnen hebben op de strategische doelstellingen van het pensioenfonds en is een handvat om risico's te kunnen beheersen zodat deze binnen de risicobereidheid van het bestuur vallen. Het is een integrale benadering waarbij alle risico's uit de risicotaxonomie worden meegenomen. Met integraal wordt hier bedoeld:

- integraal: onderdeel van alle activiteiten.
- integraal: bij iedereen in het vizier.
- integraal: met oog voor de samenhang tussen individuele risico's.

Het doel is om een redelijke zekerheid te bieden ten aanzien van het behalen van de strategische doelstellingen van het fonds. Daarbij is de risicobereidheid een kernmaatstaf. De risicobereidheid betreft de aard en omvang van risico's die het bestuur wil dragen bij het realiseren van haar doelstellingen (dus getolereerd worden). Het beleid is erop gericht dat de actuele risico's binnen de risicobereidheid van het fonds vallen. Daartoe zijn beheersmaatregelen gedefinieerd welke periodiek (minimaal één keer per jaar en vaker indien nodig) worden geëvalueerd op bestaan en werking.

3 Organisatie en Governance

De governance vormt een belangrijke component van het risicomanagement. De governancestructuur van BPL Pensioen is ingericht conform het three lines model. Dit model biedt een strikte taakafbakening tussen drie lijnen, waarmee BPL Pensioen kan waarborgen dat binnen de organisatie op drie verschillende niveaus risicomanagement plaatsvindt. De drie lijnen zorgen ervoor dat risico's op een adequate en tijdige manier worden geïdentificeerd en beheerst. Hierdoor heeft BPL Pensioen functioneel de operationele, risicobeheer- en controlefuncties gescheiden. In onderstaande figuur wordt het three lines model zoals deze bij BPL Pensioen is ingericht schematisch weergegeven.

Figuur 2: Invulling-model bij BPL Pensioen

Het Dagelijks Bestuur (DB), de Pensioen & Communicatie Commissie (PCC) en de Beleggingsadviescommissie (BAC) (hierna gezamenlijk: de commissies) zijn eerstelijnscommissies. De commissies bereiden, afhankelijk van het mandaat, de besluitvorming van ons bestuur voor. Daarnaast adviseren zij ons bestuur, monitoren zij de implementatieactiviteiten en de eerstelijnsrisico's.

Het three lines model borgt dat risico's tijdig en adequaat worden geïdentificeerd en beheerst, doordat verschillende functies en daaraan verwante beleidsterreinen operationeel en hiërarchisch worden gescheiden. Ons bestuur is te allen tijde eindverantwoordelijk voor een adequate opzet, bestaan en effectieve werking van de eerste, tweede en derde lijn. Daarmee draagt ons bestuur ook de eindverantwoordelijkheid voor het inrichten en functioneren van de wettelijk verplichte sleutelfuncties risicobeheer, interne audit en actuarieel.

Binnen BPL Pensioen is het three lines model als volgt ingericht:

1. **Eerste lijn:** bestaat uit operationele functies die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen en beheersen van risico's (eerstelijnsrisicomanagement) van de eigen en uitbestede processen. Daarbij worden zij ondersteund door de eerstelijns risicomanager. De eerste lijn voert hun werkzaamheden uit conform het vastgestelde beleid, jaarplannen en processen. In de organisatiestructuur vormen het DB, de PCC, de BAC, de portefeuillehouders, de eerstelijns risicomanager alsmede de functies die vanuit het bestuursbureau en de uitbestedingspartijen deze commissies ondersteunen, de eerste lijn. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de eerste lijn.
2. **Tweede lijn:** bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de tweedelijns risicomanager, aangevuld met de compliance officer, de functionaris gegevensbescherming en de sleutelfunctiehouder actuariael. De tweede lijn houdt onafhankelijk toezicht op de identificatie van risico's en de daarmee gemoeide inrichting en werking van beheersingskaders. De tweede lijn bewaakt of de eerste lijn de werkzaamheden uitvoeren conform het vastgestelde beleid, reglementen en/of procesbeschrijvingen en stimuleren door terugkoppeling aan de eerste lijn een kritische en constante verbeteringshouding in die eerste lijn. Daarnaast kan zij de eerste lijn adviseren in de wijze waarop beleid of beheersingskaders dienen te worden geïnterpreteerd en welke grondslagen en methodieken moeten worden gebruikt. De sleutelfunctiehouder risicobeheer, de sleutelfunctiehouder actuariael en de compliance officer zijn samen eindverantwoordelijk voor het functioneren van de tweede lijn.
3. **Derde lijn:** bestaat uit de interne auditfunctie alsmede de functies vanuit uitbestedingspartijen die de interne auditfunctie ondersteunen. De interne auditfunctie evalueert de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering, inclusief de uitbestede werkzaamheden. De interne auditfunctie beoordeelt tevens of het risicobeheersysteem als onderdeel van het governancestelsel alle relevante risico's in beeld heeft gebracht en of het beheersingssysteem deze risico's zowel individueel als integraal doeltreffend afdekt. De sleutelfunctiehouder interne audit is eindverantwoordelijk voor de derde lijn.

4 Risicomanagement raamwerk

Strategie, doelstellingen en risicobereidheid

Op basis van de strategische speerpunten en doelstellingen van het fonds wordt een brede kwalitatieve risico-inventarisatie uitgevoerd. Het doel hiervan is om de risicotaxonomie te definiëren. Dit omvat een brede set risico's die relevant kunnen zijn voor ons fonds. Deze risico's worden onderworpen aan een 'kans maal impact' analyse om niet alleen te bepalen hoe relevant dit risico is voor BPL Pensioen, maar ook om te beoordelen hoe dit risico zich verhoudt tot de risicobereidheid van het pensioenfonds.

Risicoraamwerk

De missie, visie en strategie van het fonds dienen als uitgangspunt voor de invulling van het risicomanagementraamwerk. De risicotaxonomie is een classificatie van de materiële risico's waaraan ons fonds is blootgesteld en heeft als doel om risico's te clusteren in (hiërarchische) groepen zodat ze gemakkelijk te identificeren, beoordelen en te monitoren zijn.

Daarmee ondersteunt de risicotaxonomie bij het identificeren, analyseren en beheersen van de risico's die het realiseren van de doelstellingen bedreigen.

De risicotaxonomie geeft schematisch weer welke risico's zijn geïdentificeerd en is als volgt opgebouwd:

1. **Hoofd-risicocategorieën** die het hoogste niveau van aggregatie van risico's zijn. BPL Pensioen kent drie hoofd-risicocategorieën:
  - a. Strategische risico's
  - b. Financiële risico's
  - c. Niet-financiële risico's.
2. **Sub-risicocategorieën** die een nadere aggregatie van risico's binnen een hoofd-risicocategorie vormen, bedoeld om de toepasbaarheid van de risicotaxonomie in de dagelijkse besluitvormings- en uitbestedingsprocessen te bevorderen. BPL Pensioen onderkent 12 sub-risicocategorieën.

Overzicht Sub-risicocategorieën	
Hoofd-risicocategorie	Sub-risicocategorieën
Strategisch	• Strategisch
Financieel	• Matching / renterisico's • Marktrisico's • Kredietrisico's • Verzekeringstechnische risico's
Niet-Financieel	• Integriteitrisico's • Uitbestedingsrisico's • Operationele risico's • Juridische risico's • Omgevingsrisico's • IT-risico's • ESG- en klimaatrisico's

3. **Individuele risico's** zijn het laagste niveau van aggregatie. BPL Pensioen onderkent 65 relevante individuele risico's.

Monitoring en bijsturing

Wanneer de risico's geïdentificeerd zijn, worden de desbetreffende risico's periodiek middels risicoscenario's gemeten. Hierbij wordt de hoogte van het actuele risico vastgelegd en opgenomen in het risicodashboard. De frequentie van deze metingen is verschillend en afhankelijk van de aard van het risico.

De eerste lijn vergelijkt de actuele waarde van de kans én van de impact met de vooraf gedefinieerde risicobereidheid. Op basis van het risicodashboard stelt de eerste lijn een voorstel op voor een passende reactie voor de risico's (risk response) die boven de risicobereidheid van het bestuur uitkomen. De risico's worden daarbij, waar relevant, in samenhang beoordeeld. Uitgangspunt hierbij is dat voor risico's die buiten de risicobereidheid vallen, (extra) maatregelen moeten worden genomen. Voor de overige risico's is het optioneel en aan het oordeel van de eerste lijn om vast te stellen of verdere beheersing gewenst is. Het voorstel van de eerste lijn dient met een passende snelheid opgesteld te worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het aantal indicatoren buiten de risicobereidheid en de tijdschaal waarop het betreffende risico zich kan voordoen.

Ons bestuur beslist over de passende reactie op de risico's en neemt daarmee een besluit over de te implementeren beheersmaatregelen. Bij dit besluit kijkt ons bestuur naar:

- reeds bestaande maatregelen
- het effect van de mogelijke extra maatregelen op de kans en impact van het risico en eventuele gevolgen daarvan voor andere risico's
- de kosten en de baten die gepaard gaan met de implementatie en verankering van de maatregelen
- of het resterende risico door de (extra) maatregelen binnen de gewenste risicobereidheid komt.

Ons fonds onderscheidt vier verschillende reacties op risico's die niet bewust worden opgezocht: vermijden, mitigeren (reduceren), overdragen of accepteren van het risico.

- Vermijden: Wanneer er gekozen wordt om een risico te vermijden dan wordt de kans van optreden van een bepaald risico opgeheven. Een voorbeeld hiervan is niet (langer) beleggen in bepaalde beleggingscategorieën. Hierdoor kunnen elementen die onderhevig zijn aan een bepaald beleggingsrisico, geëlimineerd worden.
- Mitigeren: Ook wel reduceren of beheersen genoemd. Wanneer de kans of impact van het risico verkleind wordt, dan wordt gesproken van risicomitigatie. Een voorbeeld hiervan is een renteswap: deze kan gebruikt worden om renterisico te mitigeren.
- Overdragen: Er kan worden gekozen om een risico over te dragen. Hierbij draagt BPL Pensioen een risico over aan een externe partij tegen een bepaalde prijs. BPL Pensioen blijft echter verantwoordelijk voor het overgedragen risico. Een voorbeeld hiervan is herverzekering.
- Accepteren: Alvorens dit besluit genomen wordt, worden eerst andere risico reacties onderzocht op onder andere de effectiviteit, kosten en de potentiële gevolgen die ermee gepaard gaan. Indien op basis hiervan besloten wordt dat het risico niet binnen de risicobereidheid gebracht kan worden, dan kan het risico worden (eventueel tijdelijk) geaccepteerd. Bij risicoacceptatie besluit ons bestuur dat het risico toch gedragen wordt door BPL Pensioen. Hierdoor blijft het desbetreffende risico buiten de bijbehorende risicobereidheid vallen.

Het uitgangspunt hierbij is dat risico's die buiten de risicobereidheid vallen terug moeten worden gebracht binnen de risicobereidheid. Indien het niet mogelijk is om het risico binnen de risicobereidheid te brengen, dient het bestuur te beoordelen of het hogere risico (tijdelijk) geaccepteerd kan worden. In het voorstel voor een risico reactie wordt daarnaast aandacht besteed aan eventuele nieuwe risico's die een beheersmaatregel met zich mee kan brengen en de wijze waarop de effectiviteit van de maatregel blijvend kan worden gemonitord. Het monitoren van de effectiviteit is met name relevant voor het mitigeren of vermijden van een risico en zal doorlopend onderdeel zijn van de risicomanagementcyclus. Indien de beheersmaatregel nieuwe risico's met zich meebrengt die relevant zijn voor ons fonds, dan worden deze risico's door BPL Pensioen onderkend en worden toegevoegd aan de risicotaxonomie. Voor deze risico's zal de risicomanagementcyclus doorlopen worden.

Communicatie

De risico's die door ons fonds worden onderkend, zijn opgenomen in het risicodashboard. De eerste lijn is verantwoordelijk voor het aanleveren van de informatie voor dit dashboard. De eerstelijns risicomanager stelt hierover ieder kwartaal een rapportage op.

5 Eigen Risicobeoordeling

Eens in de drie jaar is BPL Pensioen verplicht een Eigen Risicobeoordeling (ERB) uit te voeren. Daarnaast is het verplicht om een (gedeeltelijke) ERB uit te voeren indien er een gebeurtenis (een trigger) zich voordoet met een wezenlijke impact op het risiconiveau van de organisatie en/of het behalen van de strategische doelstellingen in gevaar brengt. Mogelijke 'triggers' hiertoe kunnen zijn:

- Een significante wijziging van de strategie.
- Een voorgenomen wijziging van uitbestedingspartij die een (mogelijk) significante wijziging van het risicoprofiel met zich meebrengt.
- Een voorgenomen significante wijziging van het governance-model (bijvoorbeeld een ander bestuursmodel).
- (Voorgenomen) significante wijziging van het risicoprofiel door een eenmalige risicoverhoging.
- Een significante verlaging van de dekkingsgraad van bijvoorbeeld meer dan 15-procentpunten sinds de laatste ERB.

Bovenstaande lijst is niet limitatief: overige (onvoorziene) omstandigheden kunnen ook aanleiding geven een ERB uit te voeren. De minimale inhoud van het ERB-rapport betreft:

- Centrale vraag en inleiding
- Conclusie van de ERB
- Beschrijving van het fonds
  - Missie en visie
  - Strategie en risicobereidheid
  - Pensioenregeling, risicohouding en financiële opzet
  - Governance en cultuur
  - Besluitvormingsproces
  - Risicobeheersysteem
- Financiële uitgangssituatie
- Risicobeoordeling en uitkomsten
- Vervolgacties

Onder verantwoordelijkheid van het bestuur draagt de eerstelijns risicomanager zorg voor het proces van het uitvoeren en opstellen van de ERB. Hiertoe stelt de eerstelijns risicomanager een planning op, zorgt ervoor dat de minimale inhoud conform het beleid is opgenomen in het ERB-rapport en dat de beschikbare methoden om risico's te detecteren en beoordelen worden gebruikt. De tweede lijn adviseert over de (inhoudelijke) aspecten van de ERB en vormt een klankbord voor de eerstelijns risicomanager.

Als de eerstelijns risicomanager de ERB in concept heeft afgerond wordt deze door ons bestuur besproken en indien akkoord bevonden, goedgekeurd door ons bestuur. De sleutelfunctiehouder risicobeheer geeft een in het ERB-rapport een oordeel over de uitkomsten van het rapport en de eventuele opgenomen acties. Na goedkeuring door ons bestuur wordt de ERB ter informatie gedeeld met de Rvt en toegestuurd aan DNB.

3 Onze risicohouding

1 Risicohouding vastgesteld op grond van drie onderdelen

Ons bestuur stelt haar risicohouding vast op grond van drie onderdelen:

- Een kwalitatieve risicohouding
- Een kwantitatieve risicohouding op korte termijn o.b.v. het Vereist Eigen Vermogen en de daarbij horende bandbreedtes
- Een kwantitatieve risicohouding op lange termijn beschrijving o.b.v. de haalbaarheidstoets.

Hieronder beschrijven we de drie onderdelen van onze risicohouding.

1 Kwalitatieve risicohouding

Onze risicohouding vormt de basis van ons hele beleid. Die risicohouding hebben we, als bestuur, samen met onze deelnemers en sociale partners bepaald. Dat hebben we onder andere gedaan door middel van een onderzoek dat IG&H in 2023 onder onze deelnemers heeft gehouden.

Een aantal bevindingen zijn hieronder weergegeven:

- Naarmate de leeftijd toeneemt, wordt de risicobereidheid lager.
- In alle cohorten is er een voorkeur voor het door het pensioenfonds bepalen van de hoeveelheid beleggingsrisico.
- Op het jongste cohort na is er in alle cohorten voorkeur voor een stabiele uitkering, boven een volatiele uitkering.
- In alle cohorten is er een voorkeur voor het aanhouden van een buffer om financiële tegenvallers op te vangen.
- Naarmate de leeftijd toeneemt, kunnen deelnemers minder vaak een fors lager pensioen opvangen.
- Veel oudere deelnemers zijn afhankelijk van AOW als belangrijkste bron van pensioeninkomen.
- Er is een voorkeur voor een regeling waarin het fonds het beleggingsrisico bepaalt.
- Er is een voorkeur voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

Eind 2019 onderzochten we de risicohouding van deelnemers aan de DC-excedentregeling. Het onderzoek wees uit dat de meerderheid van de respondenten evenveel risico wil nemen als in de basispensioenregeling. De uitkomsten van het onderzoek gaven BPL Pensioen geen aanleiding om de life-cycle-tabellen aan te passen.

Concreet betekent dit voor ons bestuur het volgende:

Wij hebben een risicobewuste houding. Het is onze ambitie om de nominale aanspraken waardevast te houden. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange-termijn-karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslag behouden blijft.

Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs als dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel kunnen worden nagekomen. De mate van risicoacceptatie van ons bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen. Deze overwegingen zijn afgestemd met sociale partners:

- Het opbouwpercentage moet zo stabiel mogelijk zijn. Hierdoor kan ook de lange termijn kwantitatieve risicohouding (de uitkomst uit de haalbaarheidstoets) op een consistente manier worden beoordeeld.
- Bij de afweging tussen de hoogte van het opbouwpercentage en de mate van indexatie, prevaleert binnen redelijke grenzen de hoogte van het opbouwpercentage
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie zijn wij bereid om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente. Daarbij houden we rekening met de lange looptijd van de verplichtingen. Op basis van een ALM-studie wordt de optimale verhouding van de beleggingscategorieën op hoofdlijnen bepaald. Bij slechte economische omstandigheden is het uitlegbaar dat een toekenning van toeslag niet realiseerbaar is. Voorwaardelijke verlagingen worden gespreid over de maximaal wettelijk toegestane termijn van 10 jaar. Dit heeft als achtergrond dat deze verlagingen mogelijk in de jaren daarna niet meer noodzakelijk zijn en dat voorkomen moet worden dat achteraf geconstateerd kan worden dat ten onrechte een te grote verlaging is doorgevoerd.
- Onvoorwaardelijke verlagingen worden ook gespreid, tenzij deze 5%-punt of minder bedragen. Dit gebeurt als volgt:
  - Indien de totaal door te voeren verlaging 5%-punt of minder bedraagt, wordt deze in één keer doorgevoerd;
  - Indien de totaal door te voeren verlaging méér dan 5%-punt bedraagt, wordt deze met 5% punt per jaar doorgevoerd. Het eventueel resterende percentage van 5%-punt of minder, wordt in het laatste jaar doorgevoerd.

(Illustratief voorbeeld 1: bij een pensioenuitkering van €100,- en een verlagingpercentage van 3%-punt en daarmee €3,- bedraagt de verlaging eenmalig €3,-. Illustratief voorbeeld 2: bij een pensioenuitkering van €100,- en een verlagingpercentage van 12%-punt en daarmee €12,- bedragen de jaarlijkse verlagingen respectievelijk €5,-, €5,- en €2,-.)

De risicobereidheid kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van sociale partners nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol.

2 Kwantitatieve risicohouding korte termijn

De risicohouding op korte termijn bepalen we aan de hand van de bandbreedtes waarbinnen ons Vereist Eigen Vermogen (VEV) zich moet bevinden. We hebben ons beleggings- en afdekkingsbeleid zo vastgesteld dat de vereiste dekkingsgraad, de dekkingsgraad inclusief het VEV, 119,4% (per 30 september 2024) bedraagt.

Ons beleggingsbeleid is voor een deel dynamisch. Dit betreft met name de:

- Bandbreedte die de vermogensbeheerder mag hanteren bij de diverse beleggingscategorieën
- Bandbreedte die de vermogensbeheerder mag hanteren bij de rentehedge
- Mate van rentehedge; die is in beperkte mate afhankelijk van de rentestand.

Deze dynamiek leidt automatisch tot een variërend VEV. Het VEV op basis van de feitelijke portefeuille mag nog wel buiten de bandbreedte komen. De bandbreedte is 3% rondom het VEV op basis van de strategische portefeuille.

Dat betekent dat het VEV op basis van de feitelijke portefeuille niet meer dan 3% lager mag zijn dan het VEV op basis van de strategische portefeuille. Dat wil zeggen: als we bij de drie bovenstaande aspecten van een zo laag mogelijk risico uitgaan. De bovengrens is 3% boven het VEV op basis van de strategische portefeuille als we bij de drie bovenstaande aspecten van een zo hoog mogelijk risico uitgaan. Deze ruime bandbreedte is niet bedoeld om de risico's van ons beleid te verhogen, maar om hetzelfde beleid te voeren als de rente wijzigt. Want een hogere rente zorgt voor een hogere vereiste dekkingsgraad zonder dat we ons beleid wijzigen.

3 Kwantitatieve risicohouding lange termijn

De risicohouding op lange termijn bepalen we door ondergrenzen vast te stellen bij de uitkomsten van de haalbaarheidstoets. Ons bestuur heeft met instemming van de sociale partners de volgende ondergrenzen vastgesteld:

		Ondergrens
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	mediaan	90%
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	slechte scenario's (*)	50%

(*) de ondergrens van de slechtste scenario's is een relatieve maat. We accepteren dat de uitkomst van het slechtste scenario maximaal 50% mag afwijken van de mediaan. De ondergrens is in dat geval dus een verwachte pensioenuitkering van 45%.

De twee ondergrenzen horen bij de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. Op het moment dat de uitkomst van de jaarlijkse haalbaarheidstoets lager is dan bovengenoemde ondergrenzen, meldt ons bestuur dit binnen twee weken aan de sociale partners. We verzoeken de sociale partners om na deze melding de situatie binnen twee maanden onderling te bespreken. Daarna volgt overleg tussen de sociale partners en ons bestuur. Doel van die bespreking is te bepalen of de sociale partners en wij nog tevreden zijn met de ambitie, de financiële opzet en de risicohouding.

Met ingang van 2024 hanteren wij het transitie-ftk. Hierdoor is het wettelijk niet nodig om een haalbaarheidstoets uit te voeren om te toetsen of de risicohouding voor de lange termijn gehaald wordt. Wij hebben dan ook geen haalbaarheidstoets uitgevoerd in 2024. In 2023 is voor het laatst een haalbaarheidstoets uitgevoerd.

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2023 zijn als volgt:

		Uitkomst Toets 2023	Ondergrens
Vanuit feitelijke dekkinggraad	mediaan	91%	90%
Vanuit feitelijke dekkinggraad	slechte scenario's	25%	50%
Vanuit VEV-dekkinggraad	mediaan	n.v.t.	99%

De derde ondergrens is een onderdeel van de aanvangshaalbaarheidstoets en is geen echte ondergrens, maar een uitkomst van de laatst uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets. Deze voeren we alleen uit bij een significante verandering van de pensioenregeling of financiële opzet.

4 Onze pensioenregeling

1 Onze pensioenregeling is er voor werknemers in de agrarische en groene sectoren

Werknemers die in loondienst zijn bij een bij BPL Pensioen aangesloten werkgever, bouwen verplicht pensioen bij ons op. Het gaat in ieder geval om werknemers van bedrijven, die hun bedrijfsactiviteiten in de volgende sectoren hebben:

- Bedrijfsverzorgingsdiensten
- Bloembollengroothandel
- Bos- en natuuronderneming
- Groen, Grond en Infrastructuur
- Hoveniersbedrijf
- Glastuinbouwonderneming
- Onderneming in open teelten
- Dierhouderijonderneming
- Paddenstoelenteeltonderneming
- Groenvoederdrogerijonderneming
- Tuinbouwzaadteeltonderneming
- Rundveeverbeteringsonderneming
- Varkensverbeteringsorganisatie
- Onderneming in Groenten- en fruitverwerkende industrie

In onze statuten staat de beschrijving van onze verplichtstelling.

2 Onze pensioenregeling in hoofdlijnen

De pensioenregeling ziet er in hoofdlijnen zo uit:

Basisregeling

Uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling

Start opbouw ouderdomspensioen

18 jaar (vanaf 1 januari 2024)

Pensioenrekendatum

De 1^e dag van de maand waarin de deelnemer 68 jaar wordt (vanaf 1 januari 2018).

Pensioengevend loon

Onder loon verstaan we het pensioengevend loon. Tot het pensioengevend loon behoren:

- alle bruto loonbestanddelen, die gerelateerd zijn aan de arbeidstijd
- de vaste bruto toeslagen en uitkeringen.

Hiermee bedoelen we:

- 1) het feitelijk basisloon uit de huidige dienstbetrekking
- 2) overuren/meeruren/op onaangename uren, inclusief inconveniëntentoeslag en ploegentoeslag
- 3) 13^e maand
- 4) structurele eindejaarsuitkering
- 5) vakantietoeslag
- 6) uitbetaalde verlof- en Adv-dagen, reisen (geen reiskosten)
- 7) prestatietoeslag op het uurloon
- 8) tijdelijke toeslag werken in hogere functie
- 9) tijdelijke toeslag vakkennis
- 10) persoonlijke toeslagen
- 11) consignatievergoeding / bereikbaarheidsvergoeding.

Franchise

Met ingang van 1 januari 2002 passen we de franchise ieder jaar aan met de wijziging van de CPI afgeleid. De referentieperiode daarvoor is september-september. In geval van bijzondere omstandigheden kunnen cao-partijen betrokken bij BPL Pensioen het bestuur opdracht geven om in enig jaar de franchise met een ander percentage dan de CPI afgeleid aan te passen. De franchise is minimaal gelijk aan de geldende franchise als bedoeld in artikel 18a, achtste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964. Dit is de fiscaal minimale franchise. Voor 2025 is de franchise vastgesteld op € 16.655.

Maximum premieloon

Voor 2025: € 75.864

Pensioengrondslag	De pensioengrondslag is het (maximum) pensioengevend loon van een deelnemer verminderd met de franchise. Over die grondslag bouwt een deelnemer pensioen op.
Opbouwpercentage ouderdomspensioen/ pensioenrekendatum	Tot en met 2001: 1,75% vd pensioengrondslag (65) Van 2002 t/m 2006: 1,90% vd pensioengrondslag (65) Van 2007 t/m 2011: 2,00% vd pensioengrondslag (65) In 2012: 1,85% vd pensioengrondslag (65) In 2013 en 2014: 1,95% vd pensioengrondslag (67) Vanaf 2015: 1,875% vd pensioengrondslag (67) Vanaf 2018: 1,875% vd pensioengrondslag (68) Vanaf 2021: 1,70% vd pensioengrondslag (68) In 2023: 1,58% vd pensioengrondslag (68) Vanaf 2024: 1,788% vd pensioengrondslag (68)
Ouderdomspensioen	Het te bereiken ouderdomspensioen is gelijk aan de som van de jaarlijks vastgestelde pensioenopbouw.
Partnerpensioen	Het partnerpensioen is niet voor iedere periode hetzelfde percentage van het ouderdomspensioen. Het partnerpensioen wordt over de verschillende jaren als volgt bepaald: • tot 31 december 2001: 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis • tussen 1 januari 2002 en 31 december 2006: 64% op risicobasis • met ingang van 1 januari 2007: 70% van het te behalen c.q. opgebouwde ouderdomspensioen op opbouwbasis.
Wezenpensioen	Bij overlijden ontvangt ieder stief-, pleeg-, wettig of natuurlijk kind 20% van het te bereiken partnerpensioen tot 24 jaar, als nog één van de ouders in leven is. Voor volle wezen geldt dat ieder stief-, pleeg- of eigen kind tot 24 jaar, 40% van het partnerpensioen krijgt.
Tijdelijk partnerpensioen en Anw-hiaatpensioen	Tot en met 2014 gold een Anw-hiaatvoorziening voor partners van deelnemers. Dit is nu een gesloten groep. De hoogte van het Anw-hiaatpensioen was gelijk aan de Anw-uitkering als bedoeld in artikel 17 lid 1 van de Anw. Te verhogen met de vakantietoeslag volgens de Anw en onder aftrek van de inkomensafhankelijke Anw-uitkering die de partner ontvangt. Vanaf 2015 keren we bij nieuwe sterfgevallen een tijdelijk partnerpensioen (TPP) van € 10.223 per jaar (bedrag 2025) uit aan alle partners. TPP keren we uit tot de AOW ingaat, of anders maximaal vier

	jaar. Deze uitkering corrigeren we met het parttimepercentage. Het verzekerde bedrag wordt jaarlijks aangepast met de prijsinflatie (CPI-afgeleid) van september tot september. De eenmaal ingegane uitkeringen passen we jaarlijks aan met het percentage waarmee BPL Pensioen de opgebouwde en ingegane pensioenen verhoogt.
Extra tijdelijk partnerpensioen	Vanaf 1 januari 2019 kunnen werkgevers vrijwillig een aanvulling op het tijdelijk partnerpensioen (TPP) verzekeren. Dit noemen we het extra tijdelijk partnerpensioen (ETPP). Dit kan tot een uitkeringshoogte van € 20.355 (bedrag 2025) per jaar leiden en met een looptijd tot aan de AOW-datum van de nabestaande. Het verzekerde bedrag passen we jaarlijks aan met het percentage van de verhoging van de wettelijke Anw-uitkering. De verzekering sluiten we af voor alle werknemers van de betreffende werkgever ongeacht of zij een partner hebben. De verzekering kunnen we per jaar afsluiten en kent een leeftijds- en geslachtsafhankelijke premie.
Uitkering bij overlijden	Na overlijden van de gepensioneerde deelnemer ontvangen de nabestaanden een éénmalige uitkering van twee maanden ouderdomspensioen. Dit is in aanvulling op het nabestaandenpensioen.
Premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	Bij arbeidsongeschiktheid op grond van de WIA of WAO van 65% of meer gaat de pensioenopbouw premievrij door. Bij arbeidsongeschiktheid tussen: • 45% en 65% is de opbouw 50% • 35% en 45% is de opbouw 25% Als er in dit laatste geval sprake is van een WAO-uitkering dan geldt de opbouw van 25% bij arbeidsongeschiktheid van 25% tot 45%.
Premievrijstelling werkloosheid	De deelnemer die na zijn ontslag in aanmerking komt voor een loongerelateerde uitkering volgens de Werkloosheidswet, heeft in principe recht op premievrije pensioenopbouw voor de periode van maximaal een half jaar.
Arbeidsongeschiktheidspensioen	We kennen geen nieuwe arbeidsongeschiktheidspensioenen meer toe. Het arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan het zogenaamde WAO-hiaat.

Toeslagen

Ons bestuur beslist ieder jaar of het mogelijk is de opgebouwde en ingegane pensioenen aan te passen. We verhogen de pensioenen alleen als onze beschikbare financiële middelen dit toelaten. We streven naar een toeslag die gelijk is aan de stijging van de CPI afgeleid, over de periode van september tot september die aan het besluit vooraf gaat.

Voor deze voorwaardelijke toeslagen vormen we geen bestemmingsreserve en er wordt geen premie voor betaald.

In hoofdstuk 6.2 is ons volledige toeslagbeleid opgenomen.

Keuzemogelijkheden

Op de pensioendatum heeft een deelnemer het recht om een deel van zijn of haar opgebouwde ouderdomspensioen om te ruilen voor een partnerpensioen of andersom.

- Uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen kan alleen met instemming van de partner.
- Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen kan ook bij beëindiging van de deelneming plaatsvinden.

Daarnaast kan een deelnemer kiezen voor het vervroegen en uitstellen van het pensioen, het variëren in hoogte en voor deeltijdpensioen. We stellen de hierop van toepassing zijnde uitruilfactoren halfjaarlijks vast. Nieuwe factoren passen we halverwege het volgende jaar toe. Hierdoor kunnen we de berekeningen die we een half jaar van tevoren aan onze deelnemers verstrekken op de juiste factoren baseren.

Excedentregelingen

Werkgevers hebben de mogelijkheid om voor werknemers een excedentregeling bij BPL Pensioen af te sluiten voor het deel van het salaris dat boven het maximum pensioengevend loon ligt. Vanaf 1 januari 2017 is er keuze tussen een excedentregeling op DB-basis of op DC-basis. Vanaf medio 2023 sluit BPL Pensioen geen nieuwe ondernemingen meer aan voor de excedentregeling op DC-basis.

De DB-excedentregeling is gelijk aan de parameters van de basisregeling, met uitzondering van de pensioengrondslag. Het opbouwpercentage bedraagt 1,788% van de pensioengrondslag. Dat is het salaris tot de fiscale aftoppingsgrens (2025: € 137.800) verminderd met het maximum pensioengevend salaris van de basisregeling. De premie voor de DB-excedentregeling is een actuariële premie en is dus afhankelijk van leeftijd en geslacht.

De DC-excedentregeling kent een 4%-vaste staffel waarop we de premie baseren. De staffel is opgenomen in het reglement excedent-premieregeling. Daarnaast betalen werkgevers risicopremies en kostenopslagen. Voor de beleggingsmix gebruiken we twee life-cycles. Eén die voorsorteert op een gelijkblijvende uitkering en één die voorsorteert op een variabele uitkering.

Als de werkgever gebruik maakt van een van de twee excedentregelingen, sluiten we met hem of haar een afzonderlijke uitvoeringsovereenkomst. In deze uitvoeringsovereenkomst leggen we de voorwaarden vast die gelden voor de deelname in de aanvullende regeling.

Piekarbeider uitgesloten

Als een werknemer in de Open Teelten, Bloembollen-groothandel en Glastuinbouw aangenomen is om gedurende maximaal acht aaneengesloten weken per jaar oogst- en teelwerkzaamheden te verrichten (of bewerking en verwerking), dan is deze werknemer uitgesloten van de pensioenregeling als: hij of zij een compensatie van 0,7% van het geldende loon ontvangt en uiterlijk op de vijfde werkdag bij ons is aangemeld door de werkgever.

3 Uitvoeringsreglement

Ons uitvoeringsreglement bevat bepalingen over de verhouding tussen een verplicht aangesloten werkgever en ons pensioenfonds. We beschrijven deze bepalingen hier op hoofdlijnen en herhalen niet wat we er elders in deze ABTN over zeggen.

1 Premievaststelling, premiebetaling en het niet nakomen van premieverplichtingen

Ons bestuur stelt de premie voor de verplichte pensioenregeling vast na overleg met onze sociale partners en voert eventuele wijzigingen door. Het premiebeleid staat beschreven in hoofdstuk 6.1. Er is (tijdelijk) geen premie verschuldigd bij voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. Als de vereiste premie door regelgeving hoger is dan voor onze sociale partners acceptabel is, dan treden we eerst in overleg met onze sociale partners over de te nemen maatregelen. Als dit overleg niet tot gewenst resultaat leidt, hebben we van onze sociale partners het recht om de pensioenregeling aan te passen. Dit kan door de hoogte van de op te bouwen aanspraken in de toekomst naar beneden bij te stellen. Alleen en voor zover het aanpassen van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen leidt tot een uitkomst die niet passend is in het kader van de evenwichtige belangenafweging kan het bestuur ook het versoberen van de inhoud van de pensioenregeling op andere punten dan het opbouwpercentage als maatregel inzetten.

Na afloop van elke loonperiode stellen we voor elke werkgever de verschuldigde premie vast. Dit doen we aan de hand van de door de werkgever per loonperiode aan geleverde loonopgaven. De verschuldigde premie moet binnen een maand na afloop van iedere loonperiode voldaan zijn. De totale jaarpremie, bestaande uit de werkgeverspremie en de werknemerspremies, moet uiterlijk zes maanden na afloop van het kalenderjaar aan ons zijn voldaan.

Als een werkgever toch niet betaalt en in gebreke blijft, maken we gebruik van de ons ter beschikking staande rechtsmiddelen. We kunnen rente zoals beschreven in artikel 6:119 BW vorderen samen met gemaakte andere kosten. Ook is ons pensioenfonds bevoegd om als uiterste middel de actieve deelnemers in dienst van een werkgever te informeren over een betalingsachterstand van die werkgever. Als de premieachterstand 5% bedraagt van de totale door ons pensioenfonds te ontvangen jaarpremie én ons fonds niet beschikt over het Minimaal Vereist Eigen Vermogen, informeren we schriftelijk, elk kwartaal, het VO. Ook informeren we de ondernemingsraad van de onderneming die nog premie aan ons verschuldigd is.

2 Informatie voor deelnemers

Een werkgever is verplicht alle deelnemers bij ons pensioenfonds aan te melden en de daarvoor noodzakelijke gegevens volledig, juist en tijdig te verstrekken. Een werkgever moet ons inzage verlenen in zijn of haar administratie voor zover dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van onze pensioenregeling. Als een werkgever geen of onjuiste gegevens aanlevert voor de premieheffing, zijn wij bevoegd deze naar beste weten zelf vast te stellen. We zorgen ervoor dat de deelnemers informatie over hun pensioenregeling ontvangen volgens artikel 21 van de Pensioenwet.

3 Vermogenstekorten, vermogenoverschotten en winstdeling

De financiële sturingsmiddelen van ons pensioenfonds beschrijven we in hoofdstuk 6.

Bij onderdekking of een reservetekort volgen we de procedures die daarop van toepassing zijn, zoals voorgeschreven in de Pensioenwet. Bij premiekorting nemen we artikel 129 van de Pensioenwet in acht. Van de wettelijke mogelijkheid om terug te storten maken we geen gebruik.

4 Vrijstelling onder voorwaarden

In het uitvoeringsreglement staan onder andere deze voorwaarden:

- Een werkgever kan voor zijn of haar werknemers vrijstelling krijgen van de verplichte deelname aan onze pensioenregeling; het gaat dan om de wettelijke voorwaarden van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000.
- Een werkgever of een werknemer kan wegens gemoedsbezwaren vrijstelling van verplichte deelname krijgen.

5 Klachten en geschillen over onze pensioenregeling en -uitvoering

Voor klachten van werkgevers, (ex-) werknemers en pensioengerechtigden hebben we een klachtenregeling. Deze staat ook op onze website. Voor geschillen is BPL Pensioen per 1 januari 2024 aangesloten bij de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP).

5 De financiële opzet van ons fonds

Ons fonds voert de pensioenregeling volgens het pensioenreglement uit. We hebben geen herverzekeringen afgesloten. Wij dragen alle risico's zelf.

1 Waarderingsgrondslagen beleggingen

De waardering van onze aandelen en obligaties vindt tegen beurswaarde plaats. En de waardering van hypothecaire leningen en onderhandse leningen gebeurt tegen actuele waarde. Bij de bepaling van de actuele waarde houden we rekening met toekomstige kasstromen. De actuele waarde is contant gemaakt tegen de herleide marktwaarde (yield). Hierbij speelt het risicoprofiel en de resterende looptijd een rol. De onroerende zaken die zijn verhuurd, zijn gewaardeerd tegen actuele waarde en gebaseerd op in- en externe taxaties. Daarbij is rekening gehouden met de staat van onderhoud. De volledige vastgoedportefeuille wordt jaarlijks extern getaxeerd.

Per beleggingscategorie voeren we een eigen waarderingsbeleid en geven we precies aan hoe die waardering tot stand komt.

2 Voorzieningen en waarderingsgrondslagen van onze verplichtingen

Ons fonds kent een aantal voorzieningen.

- De Voorziening Pensioenverplichtingen:
  - Voorziening voor opgebouwde pensioenen
  - Voorziening voor risico deelnemers (DC)
  - Voorziening voor nog op te bouwen pensioenopbouw vanwege arbeidsongeschiktheid premievrijgestelde deelnemers
  - De IBNR, de voorziening voor toekomstige arbeidsongeschiktheid

- De voorziening niet opgevraagde pensioenen
- De Voorziening Arbeidsongeschiktheidspensioenverplichtingen
- Het Spaarfonds gemoedsbezwaarden.

In de jaarrekening presenteren we deze voorzieningen als één geheel.

We evalueren de grondslagen van onze verplichtingen periodiek. Het evalueren laten we samenvallen met de publicatie van de actuele overlevingstafel (AG-prognosetafel), die iedere twee jaar in september beschikbaar komt. De gepubliceerde AG-prognosetafel wordt direct in de dekkingsgraad verwerkt.

Daarna stelt ons bestuur aan de hand van de evaluatie de overige grondslagen vast en verwerken we alle aanpassingen in één keer in de maandelijkse dekkingsgraad. Dit gebeurt eind november in het jaar van de evaluatie.

1 Voorziening voor de pensioenverplichtingen

De voorziening voor al opgebouwde pensioenen is de contante waarde van de reglementair tot en met de balansdatum verworven pensioenaanspraken. Bij de waardering van de pensioenaanspraken gaan we uit van deze grondslagen:

Interest (rente)	Nominale rentetermijnstructuur (zero-coupon), zoals De Nederlandsche Bank maandelijks op haar website publiceert.
Sterftekansen	Prognosetafel AG 2024, waarbij de sterftekansen zijn gecorrigeerd voor de ervaringssterfte. Deze zijn in september 2024 aangepast. Als er voldoende data beschikbaar zijn, is daarvoor eigen ervaringssterfte gebruikt. Voor de leeftijdscohorten waar geen voldoende data beschikbaar zijn, gebruiken we de methode die Mercer hiervoor heeft ontwikkeld. In dat geval is de ervaringssterfte afhankelijk van de inkomensklasse van de populatie. De leeftijdsafhankelijke percentages zijn opgenomen in bijlage 2.1.
Wezenpensioen	De lasten voor nog niet ingegaan wezenpensioen zijn 2,0% van de lasten voor het nog niet ingegaan partnerpensioen. Bij de vaststelling van de lasten voor een reeds ingegaan wezenpensioen veronderstellen we dat de pensioenuitkering tot de 24-jarige leeftijd loopt. We houden daarbij geen rekening met sterftekansen.
Leeftijdsverschil	We veronderstellen bij het nabestaandenpensioen dat de leeftijd van de partner van de mannelijke hoofdverzekerde drie jaar lager is. Bij de partner van de vrouwelijke hoofdverzekerde veronderstellen we die leeftijd twee jaar hoger.

Partnerfrequentie

Voor de deelnemers die nog niet de pensioendatum hebben bereikt, gebruiken we een oplopende frequentie om voldoende meeverzekerd partnerpensioen in de voorziening aan te houden. Die frequentie is vanaf 65-jarige leeftijd 100%. Voor deelnemers die de pensioendatum al hebben bereikt én een partner hebben, houden we een voorziening voor het meeverzekerde partnerpensioen aan. Dat doen we niet als de deelnemer het nabestaandenpensioen heeft uitgeruild. De gebruikte partnerfrequenties zijn opgenomen in bijlage 2.2.

Premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid

Voor (ex-)deelnemers is de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw in de voorziening voor de pensioenverplichtingen opgenomen. Ieder jaar komt uit de voorziening voor de pensioenverplichtingen voor toekomstige pensioenopbouw een bedrag beschikbaar. Dat gebruiken we voor de financiering van de opbouw van premievrije pensioenen voor dat jaar. Door revalidering en invalidering onttrekken we een bedrag aan de eerdergenoemde voorziening of we voegen een bedrag toe. De voorziening bepalen we aan de hand van de contante waarde van de nog toe te kennen pensioenaanspraken. We gaan hierbij uit van het geldende opbouwpercentage (1,788% in 2025). Verder houden we rekening met een jaarlijkse verhoging van de pensioengrondslag met de looninflatie in het Besluit FTK (dit is 2,4% vanaf 2024) en een jaarlijkse revalidatie met 1%. Ons bestuur stelt jaarlijks de daadwerkelijke verhoging van de grondslag vast aan de hand van de gemiddelde cao-verhoging in de agrarische en groene sector. De jaarlijkse verhoging bepalen we aan de hand van de cao-verhoging in de acht grootste sectoren (gemeten aan de totale loonsom) en gewogen naar de loonsom van deze sectoren. Op deze wijze dekken we ongeveer 80% van de totale loonsom.

Opslag voor toekomstige Uitvoeringskosten

Voor de dekking van toekomstige uitvoeringskosten verhogen we de netto voorziening met 3,0%. Uit onderzoek uitgevoerd in 2024, blijkt dat deze opslag voldoende is om alle toekomstige kosten te financieren voor het premievrij maken van alle actieve deelnemers. De uitkomsten van het onderzoek zijn getoetst aan de hand van de richtlijnen van DNB. De uitgangspunten voor deze berekening zijn opgenomen in bijlage 2.3.

Leeftijden	Uitgangspunt voor de leeftijden is dat iedereen op de eerste dag van zijn/haar geboortemaand is geboren.
IBNR	Voor deelnemers die ziek zijn, houden we in verband met arbeidsongeschiktheid een aparte reserve aan voor het financieren van de eventuele premievrije voortzetting van pensioenopbouw. Deze reserve bestaat uit de opslagen in de reguliere premie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid in de afgelopen twee jaar. Ieder jaar voegen we de opslag van de nieuwe jaarlaag toe. Daarnaast onttrekken we ieder jaar de opslag van de oudste jaarlaag. De onttrokken opslag is voor de financiering van de premievrije voortzetting van de pensioenopbouw die we na twee ziektejaren toekennen aan de deelnemers die recht hebben op premievrije voortzetting in verband met arbeidsongeschiktheid. Deze opslag is in 2024 gelijk aan 1,4%. Eind 2024 is de toevoeging aan de reserve opnieuw getoetst. Uit de toets kwam naar voren dat de opslag van 1,4% nog volstaat. De opslag is daarom ook in 2025 gelijk aan 1,4%.
Voorziening niet opgevraagd Pensioen	Op het moment dat de pensioenuitkering ingaat, maar de gerechtigde reageert niet of wordt niet gevonden stellen we de voorziening vast aan de hand van de daadwerkelijk niet opgevraagde pensioenen. We nemen 50% van de in het betreffende boekjaar niet opgevraagde pensioenen op in de voorziening (plus verstreken uitkeringen). Van het boekjaar daarvoor 40% en van daarvoor 30%. Ieder jaar neemt het percentage af met 10%.

2 Voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen

De voorziening voor het arbeidsongeschiktheidspensioen stellen we op basis van rentedekking vast. Dat betekent we een voorziening getroffen hebben voor de reeds lopende uitkeringen. De uitkering wordt daarbij verondersteld door te lopen tot de 68-jarige leeftijd.

3 Drie soorten van reserves

Ons fonds kent de volgende reserves:

- *De algemene reserve:* die is bedoeld om alle niet-beleggingsrisico's op te vangen. Dit zijn onder andere operationele risico's, het inflatierisico en het actuariële risico. De algemene reserve voeden we met het resultaat dat overblijft, nadat de reserve voor het tijdelijke partnerpensioen en de beleggingsreserve op het juiste niveau zijn gebracht. We voeden de algemene reserve pas als er voldoende middelen zijn voor de vorming van die twee reserves.
- *De reserve tijdelijk partnerpensioen:* die is bedoeld om tegenvallers in de regeling tijdelijk partnerpensioen op te opvangen. Deze reserve wordt gevoed door het saldo van de tijdelijk partnerpensioenpremie, de toegerekende interest en de toekenning van nieuwe tijdelijke partnerpensioenen. Eenmaal ingegane tijdelijke partnerpensioenen zijn onderdeel van de reguliere voorziening.

- *De beleggingsreserve*: die is bedoeld om koersdalingen in de beleggingsportefeuille op te kunnen vangen. De beleggingsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen min het Minimum Vereist Vermogen. Daardoor zorgen we er voor dat de beleggingsreserve minimaal gelijk is aan de reserves die we moeten aanhouden voor beleggingsrisico's die benoemd zijn in het FTK.

4 Drie dekkingsgraden

Ons pensioenfonds rapporteert maandelijks over de actuele en de beleidsdekkingsgraad. De actuele dekkingsgraad is de som van de voorzieningen en de reserves (het vermogen) gedeeld door de som van de voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de 12 vorige maandelijkse actuele dekkingsgraden. Daarnaast stelt ons fonds minimaal één keer per jaar de reële dekkingsgraad vast. De reële dekkingsgraad is gelijk aan de som van de voorzieningen en de reserves gedeeld door de som van de voorzieningen en de waarde van de voorwaardelijke toeslagverlening. De voorwaardelijke toeslagverlening stellen we vast, zoals wet- en regelgeving dat voorschrijven (Toekomst Bestendige Indexatie).

5 Vereist Eigen Vermogen

1 Minimum Vereist Eigen Vermogen

Ons Minimum Vereist Eigen Vermogen is 4,2% van de Technische voorziening, zoals beschreven in hoofdstuk 5.5. Het Minimum Vereist Vermogen stellen we vast aan de hand van de wettelijke voorschriften. Dit Minimum Vereist Eigen Vermogen is bepalend voor de vraag of ons fonds een onvoorwaardelijk pensioenverlaging moet doorvoeren. Een verlaging is verplicht als onze beleidsdekkingsgraad gedurende vijf aaneengesloten kalenderjaren (zes jaareinden of zes meetmomenten) onafgebroken lager is geweest dan de dekkingsgraad die hoort bij dit vermogen, én de actuele dekkingsgraad zich op dat moment ook onder deze benodigde dekkingsgraad bevindt.

2 Vereist Eigen Vermogen om in evenwicht te kunnen zijn

Ons bestuur wil dat het fondsvermogen minimaal gelijk is aan het Vereist Eigen Vermogen. Als ons fondsvermogen lager is dan geeft ons bestuur in een herstelplan aan welke maatregelen zij neemt om weer aan de normen van het Vereist Eigen Vermogen te voldoen. Hiervoor hanteren we een maximale hersteltermijn van tien jaar.

Aan de hand van de strategische portefeuille bepalen we het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Is de dekkingsgraad hoger dan de 100% inclusief het VEV, dan kunnen we op basis van de strategische portefeuille, waardedalingen opvangen. Is de dekkingsgraad lager dan de 100% inclusief het VEV, dan kunnen we die waardedalingen niet (volledig) opvangen, op basis van de strategische portefeuille. Is de dekkingsgraad gelijk aan 100% vermeerderd met het Vereist Eigen Vermogen dan is ons fonds in evenwicht. Als ons fonds in evenwicht is, is sprake van een situatie waarin ons fonds met een wettelijke zekerheidsnorm van 97,5% niet binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Het Vereist Eigen Vermogen dat van belang is voor de onvoorwaardelijke onderdelen van onze pensioenregeling, stellen we vast aan de hand van de DNB-rekenregels voor het standaardmodel.

Twee opmerkingen:

1. Ons bestuur kiest er voor om de rentegevoeligheid van de inflatieproducten vast te stellen op 50% bij de berekening van de reserves voor het renterisico
2. Ons bestuur heeft een reserve vastgesteld voor het risico van actief-beheer-beleggingen. Bij de bepaling hiervan veronderstellen we dat er geen samenhang is met de risico's voor zakelijke waarden. Dit kan omdat één van de uitgangspunten van het actief beheer juist is om het risico van de totale zakelijke waardenportefeuille zo veel mogelijk constant te houden.

Onze vereiste dekkinggraad op basis van onderstaande reserves is 119,4% (september 2024)

De vereiste dekkinggraad bepalen we op kwartaalbasis aan de hand van de strategische beleggingsportefeuille.

Als we rekening houden met ons beleggingsbeleid en de strategische beleggingsmix van eind september 2024, is ons Vereist Eigen Vermogen zo vastgesteld:

S1: renterisico	3,4% van de voorziening
S2: zakelijke waarden-risico	15,4% van de voorziening
S3: valutarisico	5,0% van de voorziening
S4: grondstoffenrisico	nihil
S5: kredietrisico	2,2% van de voorziening
S6: verzekeringstechnische risico's	3,6% van de voorziening
S7: liquiditeitsrisico	0,0% van de voorziening
S8: concentratierisico	0,0% van de voorziening
S9: operationeel risico	0,0% van de voorziening
S10: actief-beheer	0,4% van de voorziening
Diversificatie	-10,6% van de voorziening
Totaal Vereist Eigen Vermogen	19,4% van de voorziening

De vereiste dekkinggraad op basis van de feitelijke portefeuille van september 2024 (119,8%) laat zien dat we meer risico nemen. Dit ligt wel binnen de vastgestelde bandbreedte.

3 We hanteren vanaf 2024 het Transitie-FTK

Hierdoor vervallen de wettelijke vereisten om aan het Minimum Vereist Eigen Vermogen en aan het Vereist Eigen Vermogen te voldoen. Wel stellen we jaarlijks een overbruggingsplan op om aan te tonen dat we op het moment van overgang naar het nieuwe pensioenstelsel in de Wet toekomst pensioenen voldoen aan de minimaal benodigde invaardekkinggraad.

De minimaal benodigde invaardekkinggraad is vastgesteld op 102,25%.

Wanneer we besluiten om het transitie-FTK toch niet meer te hanteren, dan moet weer voldaan worden aan het Minimum Vereist Eigen Vermogen en aan het Vereist Eigen Vermogen.

6 Financiering

1 Vaststellen van de pensioenpremie in onze basisregeling

Doorsneepremie

Onze basisregeling wordt gefinancierd met een reglementaire doorsneepremie van 26,4% van de pensioengrondslag. Met deze premie financieren we het ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen, wezenpensioen, het tijdelijk partnerpensioen en de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. We toetsen de doorsneepremie ieder jaar aan de gedempte kostendekkende premie. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe deze toetsing plaatsvindt en wat daar de mogelijke gevolgen van zijn.

Onze sociale partners stellen de feitelijke premie vast. Het bestuur toetst of deze premie voldoet aan wet- en regelgeving. Net als in 2024 is ook voor 2025 de premie vastgesteld op 26,4%.

Gedempte kostendekkende premie

We stellen de gedempte kostendekkende premie vast met de methode van 'verwacht rendement'. Het verwacht rendement bepalen we aan de hand van de maximaal toegestane rendementen uit het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

De toets op de kostendekkendheid vindt vooraf plaats. We baseren ons op de beschikbare gegevens per 30 september in het voorafgaande jaar.

De gehanteerde rente in de rendementscurve is die van september 2023. Deze rente hanteren we tot en met de toets op de premie voor 2028 of als dit eerder is, tot uiterlijk het laatste jaar voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het gehanteerde ingroeipad van de prijsinflatie is ook die van september 2023. Het ingroeipad is vastgezet voor dezelfde looptijd als van de rente. De rendementscurve kan van jaar op jaar nog (beperkt) wijzigen door wijziging van de ratingverdeling van de vastrentende waarden. Ook zal de rendementscurve wijzigen als de strategische beleggingsportefeuille aangepast wordt.

We nemen bij het gebruik van de maximale parameters de volgende redenering in acht:

- We hechten aan een eenduidige financiële opzet, waarbij alle berekeningen op dezelfde grondslagen zijn gebaseerd.
- We hebben in 2017 besloten om de ALM-studie te baseren op rendementen die op onderdelen lager zijn dan de maximale parameters. Het is daarom consequent om de gedempte kostendekkende premie ook op deze rendementen te baseren. De rendementen in de ALM-studie sluiten namelijk het best aan bij onze inzichten. Toch accepteren we bij de bepaling van de gedempte kostendekkende premie de hogere rendementen die voortvloeien uit de parameters. Dit doen we omdat de rente in de ALM-studie voor de komende vijf jaar licht stijgt en omdat het rendement voor de premiebepaling vlak is. Per saldo ervaren we dit als een gelijkwaardige en dus consistente aanname.

Uitgangspunten voor de kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie stellen we verder vast aan de hand van:

1. *Actuarieel benodigde premie voor de nieuwe opbouw*

Overlevingsgrondslagen: de meest recente AG Prognosetafel met een leeftijdsafhankelijke correctie. De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten is gelijk aan 3,0%.

2. Opslag voor arbeidsongeschiktheidsrisico's

Deze opslag betreft de jaarlijkse toevoeging aan de IBNR-voorziening die ook in de premie is opgenomen. Vanaf 2019 hanteren we een opslag van 1,4%-punt van de pensioengrondslagen als opslag.

3. Opslag voor solvabiliteit

Als we de gedempte kostendeekkende premie vaststellen met de methodiek van het verwacht rendement is een opslag van solvabiliteit niet nodig. Wel moeten we toetsen of de opslag voor toekomstige indexaties minimaal gelijk is aan de opslag voor het Vereist Eigen Vermogen. Als deze toets uitwijst dat dit het geval is, dan hoeven we de premie niet te verhogen met een extra opslag. Overigens doet deze berekening in het geval dat de solvabiliteit minimaal even groot is als de toekomstige indexaties niets af van het voorwaardelijke karakter van deze indexaties.

4. Opslag voor uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten in het boekjaar zijn exclusief de kosten voor vermogensbeheer en na aftrek van de vrijval van opslag toekomstige uitvoeringskosten door de uitkeringen.

De kostendeekkende premie is op basis van het bovenstaande voor 2024 en 2025 op de volgende manier opgebouwd:

Kostendeekkende premie	2024		2025	
	€ mln	%-punt	€ mln	%-punt
Kosten opbouw	337	11,5%	365	14,1%
Risicopremie PVI	40	1,4%	36	1,4%
Solvabiliteit	76	2,6%	90	3,5%
Uitvoeringskosten	15	0,5%	18	0,7%
Opslag toekomstige indexaties	209	7,2%	172	6,7%
Kostendeekkende premie	677	23,2%	681	26,4%
Verwachte feitelijke premie basisregeling	762	26,4%	685	26,4%

2 Excedentregelingen

De DB-excedentregeling

De premie voor de DB-excedentregeling is een actuariële premie en is dus afhankelijk van leeftijd en geslacht. Ons uitgangspunt is dat deze excedentregeling een vergelijkbare premiedekkingsgraad heeft als de premie voor de basisregeling.

In onderstaande tabel geven we de grondslagen van de premies 2024 en 2025 weer. Vetgedrukt zijn de wijzigingen ten opzichte van het vorige jaar.

Grondslag	2024	2025
Overlevingstafel	AG 2022	AG 2024
Ervaringssterfte	Mercer 2022	Mercer 2024
Extra sterftecorrectie	96%	96%
Rente	UFR september 2023	UFR september 2024
Solvabiliteitsopslag	5%	5%
Kostenopslag	7,5%	7,5%
Excassokosten	3,0%	3,0%
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	5,3%	5,3%
Opslag wezenpensioen	2,5%	2,0%
Correctiefactor premiedekkingsgraad	130%	102,4%
Reglementair opbouwpercentage OP	1,788%	1,788%

De DC-excedentregeling

De opslagen voor het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn op dezelfde grondslagen gebaseerd als bij de DB-excedentregeling, met uitzondering van de kosten. De kostenopslag bedraagt € 2,50 per maand per deelnemer.

7 Overige beleidsonderwerpen

In deze paragraaf gaan we in op ons beleid bij:

1. Collectieve inkomende waardeoverdrachten
2. Collectieve uitgaande waardeoverdrachten
3. Het vaststellen van het verzekeringstechnische nadeel
4. De vaststelling van de flexibiliseringsfactoren

1 Het beleid bij collectieve inkomende waardeoverdrachten

Onze uitgangspunten voor collectieve inkomende waardeoverdrachten zijn:

- Waardeoverdracht vindt plaats op basis van onze pensioenvormen. De toetredende partij moet zelf haar pensioenvormen omzetten naar pensioenvormen die BPL Pensioen kent.
- Waardeoverdracht vindt plaats op onze actuariële grondslagen.
- Waardeoverdracht vindt plaats op basis van een gelijke actuele dekkingsgraad, ook als onze dekkingsgraad lager is dan 100%.
- In aanvulling op het vorige punt houden we bij de waardeoverdracht rekening met een opslag op de dekkingsgraad van 1% vermenigvuldigd met het aandeel van de ex-deelnemers in de voorziening van de toetredende partij.
- De kosten die we in rekening brengen bij de overdragende partij zijn per:
  - waardeoverdracht: € 10.000 per collectieve inkomende waardeoverdracht
  - actieve deelnemer en gepensioneerde: € 50
  - ex-deelnemer: € 30
- Bij te late, onvolledige, incorrecte of volgens het verkeerde format aangeleverde data door de overdragende partij, brengen we kosten voor extra uren in rekening bij de overdragende partij.

Het tarief voor extra uren nemen we op in de overeenkomst collectieve waardeoverdracht tussen de overdragende partij en BPL Pensioen.

2 Het beleid bij collectieve uitgaande waardeoverdrachten

Onze minimale uitgangspunten voor collectieve uitgaande waardeoverdrachten zijn:

- De waardeoverdracht voldoet aan de vereisten van artikel 83 Pensioenwet.
- BPL Pensioen zet geen pensioenvormen om en maakt de Technische Voorzieningen over van de over te dragen pensioenvormen. De overnemende partij moet deze Technische Voorzieningen zelf omzetten naar pensioenvormen die de overnemende partij kent.
- De waardeoverdracht vindt plaats op basis van de actuele dekkingsgraad op de overdrachtsdatum, ook als onze dekkingsgraad lager is dan 100%.
- De waardeoverdracht vindt op zijn vroegst per een overdrachtsdatum van minimaal zes maanden na het beëindigen van de aansluiting bij BPL Pensioen plaats.
- De werkgever dient het verzoek voor de waardeoverdracht minimaal zes maanden voor de gewenste overdrachtsdatum in bij BPL Pensioen. Mocht in het proces dat hierna volgt vertraging worden opgelopen, dan behoudt BPL Pensioen zich het recht voor om de overdrachtsdatum uit te stellen.
- Over de periode van de overeengekomen overdrachtsdatum tot de daadwerkelijke overdracht kan een rentevergoeding worden gevraagd.
- In verband met het uitlooprisico en de premievrije opbouw tijdens arbeidsongeschiktheid worden de pensioenaanspraken van zieke werknemers en arbeidsongeschikten – die bij BPL Pensioen recht hebben óf op termijn kunnen hebben op een premievrije opbouw tijdens arbeidsongeschiktheid – in beginsel niet betrokken in de waardeoverdracht.
- Lopende verzoeken van individuele waardeoverdrachten worden door BPL Pensioen onderzocht. BPL Pensioen stemt indien nodig rechtstreeks met de deelnemer af hoe omgegaan moet worden met de verzoeken van individuele waardeoverdracht in verband met het verzoek van de werkgever tot waardeoverdracht per de overdrachtsdatum.
- Indien goed toepasbaar wordt gebruik gemaakt van het “Protocol collectieve waardeoverdracht 2019” (of een recentere gepubliceerde versie hiervan) en de bijbehorende “modelovereenkomst” die het Verbond van Verzekeraars heeft opgesteld. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de uitgangspunten zoals opgenomen in de Q&A op de website van DNB (Uitgangspunten beoordeling voornemen tot collectieve waardeoverdracht tussen pensioenfondsen (dnb.nl)). Dit om het proces te bespoedigen en de werkzaamheden en hiermee de kosten voor de werkgever tot het minimum te beperken. BPL Pensioen behoudt zich hierbij de vrijheid voor om op onderdelen gemotiveerd af te wijken.
- De kosten die BPL Pensioen maakt – of een vooraf gemaakte inschatting van de te maken kosten – worden in rekening gebracht bij de werkgever die verzoekt om de waardeoverdracht.
- De CWO vindt plaats op de overdrachtsdatum onder de opschortende voorwaarde van DNB goedkeuring en dat de werkgever de kosten voor de waardeoverdracht, de achterstallige premies en eventuele andere openstaande vorderingen heeft betaald aan BPL Pensioen.
- Voor de in de BPL Pensioen regeling achterblijvende werknemers vanwege bezwaar tegen de CWO, dient de werkgever een invaarverzoek bij het fonds te doen.

In de periode tot eind februari 2025 en na 1 januari 2026 kan niet worden meegewerkt aan de uitvoering van een uitgaande collectieve waardeoverdracht in verband met de transitie naar het nieuwe stelsel. Na de afronding van de transitie per 1 januari 2027 is de behandeling van een (nieuw) verzoek van een vrijwillig aangesloten werkgever weer mogelijk. Hiervoor worden deze minimale uitgangspunten en wordt het beleid van het bestuur opnieuw vastgesteld.

3 Ons beleid bij het vaststellen van het verzekeringstechnische nadeel

Als een vrijwillig toetredende werkgever bij ons aansluit met tien of meer deelnemers en een werknemerspopulatie van gemiddelde oudere deelnemers, vragen we compensatie voor het verzekeringstechnische nadeel. Dit doen we om te voorkomen dat er direct nadeel ontstaat voor BPL Pensioen door de toetredende partij. De uitgangspunten voor de vaststelling hiervan zijn:

- Voor elk jaar dat de toetredende partij ouder is dan onze populatie, verhogen we de (fictieve) doorsneepremie van de toetredende partij met 3% van de premie voor de basisregeling. Het verschil tussen de (fictieve) doorsneepremie en onze doorsneepremie vermenigvuldigen we met de totale pensioengrondslag van de toetredende partij. Dit resultaat zorgt voor de compensatie voor het verzekeringstechnische nadeel van één kalenderjaar.
- De totale verschuldigde bijdrage wordt vastgesteld over de periode vanaf de aanvang van de overeenkomst tot aan de transitiedatum
- De bij aanvang verschuldigde vergoeding wordt door de werkgever volledig voorafgaand aan de overeenkomst voldaan.] We vragen geen compensatie als het effect van de toetredende partij op onze doorsneepremie van minder is dan 0,001%-punt.
- De werkgever is op de transitiedatum een aanvullende bijdrage voor de compensatielast verschuldigd als:
  - de totale pensioengrondslag van de werkgever op de transitiedatum met meer dan 20% stijgt; én
  - het aantal werknemers met meer dan vijf is toegenomen,ten opzichte van het bestand deelnemers op de aanvangsdatum van de overeenkomst. Deze aanvullende bijdrage bestaat uit het verschil tussen de werkelijke compensatielast en de inschatting op de aanvangsdatum van de overeenkomst.

4 Het beleid bij flexibiliseringsfactoren

Ons bestuur hanteert bij de vaststelling van de flexibiliseringsfactoren de volgende uitgangspunten:

- Er moet sprake zijn van een zekere mate van stabiliteit van de factoren.
- Daarom verandert ons bestuur de factoren in principe alleen als de:
  - 20-jaars rente met meer dan 20 basispunten verandert ten opzichte van het moment waarop de vorige factoren zijn gebaseerd.
Hiervoor wordt de rente beschouwd van 31 oktober (voor de factoren ingaand op daaropvolgende 1 juli) en de rente van 30 april (voor de factoren ingaand op de daaropvolgende 1 januari).
  - sterftegrondslagen zijn aangepast.

De onderstaande tabel geeft de grondslagen bij de factoren voor 2024 en 2025 weer. Vetgedrukt zijn de wijzigingen ten opzichte van het vorige jaar.

	Ingaand op 1 juli 2024	Ingaand op 1 Januari 2025	Ingaand op 1 juli 2025
Sterfte	AG 2022		AG 2024
Ervaringssterfte	Mercer 2022		Mercer 2024
Partnerfrequentie	2020		2024
Leeftijdsverschil *	Man HV – Vrouw MV = 3 Vrouw HV – Man MV = -2	HV Man – MV Vrouw = 3 HV Vrouw – MV Man = -2	Man HV – Vrouw MV = 3 Vrouw HV – Man MV = -2
Rekenrente	31 oktober 2023	30 april 2024	31 oktober 2024
M:V verhouding	M:V	M:V	M:V
Uitruil OP -> PP	85:15	85:15	85:15
Uitruil PP -> OP ingegaan	65:35	65:35	65:35
Vervroeging OP	75:25	75:25	75:25
Hoog-laag OP en laag-hoog OP	85:15	85:15	85:15
AOW-compensatie (uitruil LOP->TOP)	85:15	85:15	85:15
Hoog-laag PP en Laag-hoog PP	15:85	15:85	15:85
Afkoop OP en niet ingegaan PP	70:30	70:30	70:30
Afkoop ingegaan PP	20:80	20:80	20:80
Eenmalige afkoop bij pensioneren ¹	85:15	85:15	85:15

* toelichting op de afkortingen:

Man HV: mannelijke hoofdverzekerde
 Vrouw MV: vrouwelijke medeverzekerde
 Vrouw HV: vrouwelijke hoofdverzekerde
 Man MV: mannelijke medeverzekerde

¹ Is uitgesteld tot minimaal 1 juli 2025

6 Sturingsmiddelen voor onze financiële positie

Ons bestuur heeft de volgende sturingsmiddelen voor om onze financiële positie te beïnvloeden:

1. Het premiebeleid
2. Ons beleid voor toeslag
3. Ons beleid voor pensioenverlagingen
4. Het beleggingsbeleid
5. Financieel crisisplan en sturingsmiddelen om een crisis te voorkomen

We behandelen deze sturingsmiddelen in dit hoofdstuk.

1 Premiebeleid

We hebben de reglementaire premie vastgesteld op 26,4% voor 2024. De premie is hiermee gelijk gebleven aan 2023. Het opbouwpercentage is in 2024 verhoogd naar 1,788%. De premie blijft ook in 2025 en 2026 gelijk op 26,4%.

In ons beleid is vastgelegd dat we de kostendekkende premie dempen op basis van de methode 'verwacht rendement'. Het opbouwpercentage is maximaal vastgesteld. Er zit geen marge tussen de reglementaire premie en de gedempte kostendekkende premie. In de premie zit dan ook geen opslag om bij te dragen aan toekomstige toeslagen.

Door de gestegen marktrente is de premiedekkingsgraad gestegen naar ongeveer 130%. De premiedekkingsgraad lag bij de toets op kostendekkendheid van de premie 2025 op 102,4%.

We hebben hier de volgende argumenten voor ons premiebeleid:

- Ons pensioenfonds heeft een reële ambitie en moet daar voor risico's nemen in het beleggingsbeleid. Op lange termijn zal dit tot een hoger rendement leiden dan het risicovrije rendement. Het is dus logisch om de premie op het verwachte rendement op zakelijke waarden te baseren. Ieder jaar toetsen we of de parameters waarop we de premie baseren nog in lijn zijn met de veronderstellingen die we hanteren in de ALM-studie.
- We geven de voorkeur aan een hoog opbouwpercentage boven een hoge toeslag. Een laag opbouwpercentage is om fiscale redenen niet meer in de toekomst te compenseren. Een lage toeslag is in de toekomst wel door inhaaltoeslag (inhaalindexatie) te corrigeren.
- De combinatie van een hoog opbouwpercentage en een lage toeslag leidt voor het overgrote deel van de actieve deelnemers tot een beter pensioenvooruitzicht. Tegelijkertijd blijft de negatieve invloed van lage toeslagen en mogelijke pensioenverlagingen voor ex-deelnemers binnen de perken.
- Het fonds en onze sociale partners willen de verlaging van de pensioenopbouw van de huidige actieve deelnemers zoveel mogelijk beperken. Dit willen we omdat deze groep, in tegenstelling tot de al gepensioneerde deelnemers, meestal geen recht heeft op prepensioen, VUT-rechten en VPL-rechten. Bovendien heeft deze groep te maken met een lager opbouwpercentage en een hogere pensioenrekenleeftijd.
- De gekozen methode van de gedempte kostendekkende premie voldoet aan alle eisen van de wet- en regelgeving.
- Wij en onze sociale partners beoordelen de haalbaarheidstoets ieder jaar. Als in onze ogen dan blijkt dat de resultaten voor de verschillende deelnemersgroepen alsnog te veel uit elkaar lopen, overleggen we dit met de sociale partners.

2 Ons beleid voor toeslag

Over alle opgebouwde en ingegane pensioenen verlenen we jaarlijks een toeslag op de manier die we in deze paragraaf beschrijven. Toeslag verlenen we alleen als onze financiële middelen dit toelaten. De ambitie die we voor toeslag hebben, staat in de pensioenregeling en is gelijk aan de prijsinflatie. We hanteren hiervoor de CPI afgeleid. De referentieperiode daarvoor is de periode september-september. Indien het CBS de systematiek bij het vaststellen van het prijsindexcijfer wijzigt, of er aanleiding is om te veronderstellen dat de gepubliceerde CPI afgeleid september- september geen juiste weergave is van de werkelijke inflatie, dan kan het bestuur afwijken van de gepubliceerde CPI afgeleid september-september.

Ons toeslagbeleid voor de basisregeling is gebaseerd op de restricties die in het Financieel Toetsingskader (FTK) zijn opgenomen, maar ons bestuur heeft de bevoegdheid om weloverwogen van dit uitgangspunt af te wijken. Dit houdt in dat:

- We pas (gedeeltelijke) toeslag verlenen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%.
- We bij de vaststelling van de hoogte van de toeslag steeds tijdig aan de eisen van het Vereist Eigen Vermogen voldoen.
- De hoogte van de toeslag verder zodanig is dat steeds aan de eis van toekomstbestendig verhogen is voldaan.

Hierbij geldt dat als op grond van wet- en regelgeving de in het Besluit financieel toetsingskader opgenomen restricties voor de toeslagverlening worden versoepeld, het bestuur in overweging neemt of en in hoeverre van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt.

Het bestuur zal, indien van de extra geboden ruimte gebruik wordt gemaakt, een beargumenteerd besluit nemen dat kwalitatief en kwantitatief wordt onderbouwd. Een op enig moment afwijkend toeslagbesluit leidt niet direct tot aanpassing van dit beleidskader voor volgende jaren.

In augustus 2022, in januari 2023 en in januari 2024 is gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om bij een lagere dekkingsgraad een toeslag te verlenen. Er is aan de hand van deze mogelijkheid een toeslag verleend van respectievelijk 2,6%, 8,0% en 4,2%.

Het bestuur heeft besloten om vanaf 2024 gebruik te maken van het Transitie-FTK. Het gebruik maken van het Transitie-FTK is mogelijk in de periode tot implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, zolang de intentie is om het opgebouwd pensioen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Tijdens de transitieperiode wordt het toeslagbeleid als volgt vormgegeven: 50% van het vermogen boven de actuele dekkingsgraad van 110% wordt beschikbaar gesteld voor toeslagverlening. Als het nodig is door nieuwe regelgeving, nieuwe inzichten of bijzondere economische omstandigheden kan het bestuur besluiten hiervan af te wijken.

Het gebruik maken van het transitie-FTK is mogelijk in de periode tot implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, zolang de intentie er is om het opgebouwd pensioen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Tijdens de transitieperiode kan een soepeler toeslagbeleid gehanteerd worden, mits de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad minimaal gelijk zijn aan 105%. Het bestuur zal het toeslagbeleid mogelijk aanpassen op het moment dat het besluit om het transitie-FTK te hanteren.

1 Verdere uitwerking van ons toeslagbeleid

Bij de bepaling van de hoogte van de inhaaltoeslag en/of reparatie van pensioenverlagingen houden we rekening met de restricties van het FTK. Op grond van dit alles kunnen we onze indexatiestaffel bepalen. Die is afhankelijk van onze beleidsdekkingsgraad.

Beleidsdekkingsgraad	<= 110%:	geen toeslag
110% < Beleidsdekkingsgraad	<= TBI-grens:	gedeeltelijke toeslag, volgens wettelijke voorschriften
Beleidsdekkingsgraad	> TBI-grens:	volledige toeslag

Als onze beleidsdekkingsgraad boven de grens van toekomst bestendige toeslag ligt (Toekomstbestendig indexeren = TBI-grens²) en er na volledige toeslag nog financiële ruimte over is, dan kunnen we ook inhaaltoeslag verlenen of een pensioenverlaging herstellen. Wanneer de volledige toeslag op enig moment verleend is, dan is daarnaast inhaaltoeslag en herstel van verlagingen mogelijk met 20% van het deel van de beleidsdekkingsgraad dat boven de TBI-grens ligt.

Als beleidsdekkingsgraad hanteren we de beleidsdekkingsgraad per eind oktober van het betreffende jaar. De staffel gebruiken we als leidraad voor de vaststelling van de toeslag. Bij inhaaltoeslag geven we voorrang aan het herstellen van eerdere pensioenverlagingen boven het inhalen van niet verleende toeslagen. Bij de inhaaltoeslag gelden de volgende uitgangspunten:

- De inhaaltoeslag blijft beperkt tot de niet gegeven toeslagen van de laatste tien jaar
- Als we inhaaltoeslag toekennen, doen we dat vanaf de eerste niet gegeven toeslag
- Bij inhaaltoeslag verhogen we niet met terugwerkende kracht de al uitgekeerde pensioenen.

---

² Wordt één keer per jaar vastgesteld, per einde jaar.

Met ingang van 1 januari 2025 gebruiken we deze tabel voor de toekenning van de inhaaltoeslag:

per 1 januari	Indexatie	Inflatie*	gemist	cumulatief
2016	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%
2017	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
2018	0,0%	1,5%	1,5%	1,8%
2019	0,0%	1,5%	1,5%	3,3%
2020	0,0%	1,6%	1,6%	5,0%
2021	0,0%	1,0%	1,0%	6,0%
2022	2,6%	2,6%	0,0%	6,0%
2023	8,0%	9,8%	1,8%	7,9%
2024	4,2%	5,3%	1,1%	9,1%
2025	2,5%	2,5%	0,0%	9,1%

* We hanteren hiervoor de CPI afgeleid. De referentieperiode daarvoor is de periode september-september. Met ingang van 2023 is overgaan op de CPI afgeleid vastgesteld op de nieuwe methode van het CBS.

Weergegeven zijn de maximale achterstanden bij volledige deelname.

3 Ons beleid voor pensioenverlagingen

Wij hanteren bij noodzakelijke verlagingen de volgende regels:

- Voorwaardelijke verlagingen spreiden we over een periode van maximaal tien jaar. Hiermee wordt voorkomen dat we een te grote verlaging hebben doorgevoerd. Jaarlijks wordt namelijk opnieuw of er nog een voorwaardelijke korting nodig is
- Onvoorwaardelijke verlagingen spreiden we over een zo kort mogelijk periode. We zorgen er wel voor dat de verlagingen maximaal 5% per jaar bedragen, totdat het benodigde verlagingpercentage is behaald.
  - Voorbeeld 1: bij een pensioenuitkering van €100 en een verlagingpercentage van 12% moeten we € 12 verlagen. Dat doen we dan zo: in de eerste twee jaren verlagen we met € 5 per jaar en daarna nog een jaar met € 2
  - Voorbeeld 2: bij een pensioenuitkering van € 100 en een verlagingpercentage van 3% moeten we € 3 verlagen. Dat doen we dan in één keer met € 3
- Op deze manier beperken we zoveel mogelijk de administratieve en communicatieve lasten bij verlagingen
- Als onze dekkingsgraad hoog genoeg is voor inhaaltoeslag of het herstellen van verlagingen, krijgt het herstel van verlagingen voorrang boven inhaaltoeslag

Het bestuur heeft besloten om vanaf 2024 gebruik te maken van het Transitie FTK. Het gebruik maken van het Transitie FTK is mogelijk in de periode tot implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, zolang de intentie is om het opgebouwd pensioen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Onder het Transitie FTK gelden afwijkende verlagingregels. Het fonds sluit aan bij de wettelijke regeling rondom verlaging tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van het Transitie FTK. Samengevat betekent dit:

- Als de actuele dekkingsgraad per 31 december van enig jaar lager is dan 90% vindt er een onvoorwaardelijke verlaging plaats zodanig dat de actuele dekkingsgraad minimaal 90% bedraagt;
- Als uit het overbruggingsplan blijkt dat de actuele dekkingsgraad op het transitiemoment lager is dan de minimaal benodigde inwaardekkingsgraad wordt een verlaging vastgesteld zodanig dat aan de wettelijke vereisten wordt voldaan.

Als het nodig is door nieuwe regelgeving, nieuwe inzichten of bijzondere economische omstandigheden kan het bestuur besluiten hiervan af te wijken.

Daarnaast is een verlaging van het opbouwpercentage (voor de toekomstige pensioenopbouw) mogelijk. Onze sociale partners hebben samen met ons bestuur besloten om het opbouwpercentage aan te passen als er sprake is van verlagingen van opgebouwde aanspraken of ingegane pensioenen. Dit doen we om te voorkomen dat er door de premie een te groot negatief effect op de dekkingsgraad ontstaat. Voor we besluiten het opbouwpercentage te verlagen, wegen we eerst alle belangen van alle deelnemers evenwichtig af.

4 Beleggingsbeleid

Uitgangspunt voor ons beleggingsbeleid is dat we aan onze verplichtingen kunnen blijven voldoen en dat onze pensioenen zo waardevast mogelijk moeten zijn. Het gaat hier om het beleggingsbeleid als sturingsmiddel. Ons beleggingsbeleid is toekomstbestendig en draagt bij aan een duurzame maatschappij. In hoofdstuk 7 beschrijven we ons beleggingsbeleid.

5 Financieel crisisplan en sturingsmiddelen om een crisis te voorkomen

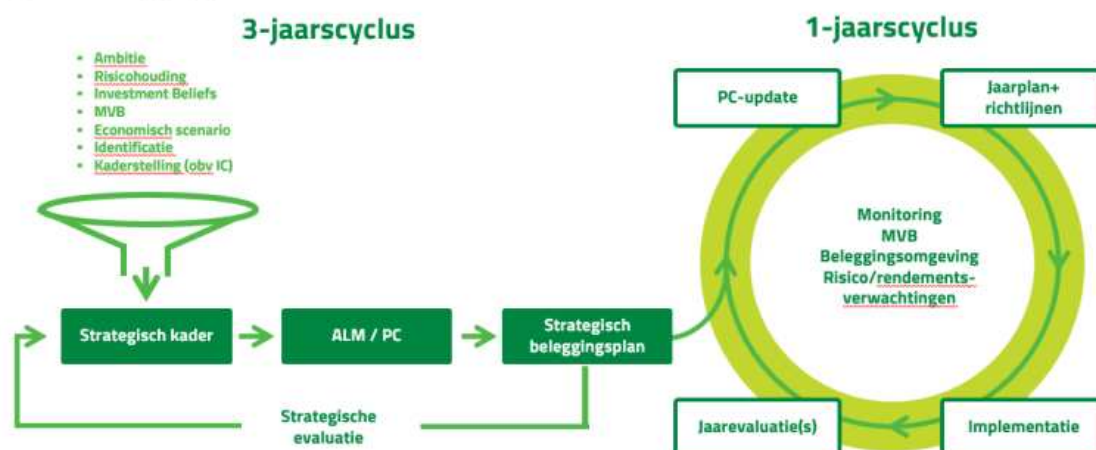
Ieder jaar actualiseren we het financieel crisisplan. In dit plan geven we aan wat we onder een crisis verstaan en welke sturingsmiddelen we dan willen inzetten. Het financieel crisisplan staat in bijlage 1 van deze ABTN.

7 Beleggingsbeleid

In dit hoofdstuk beschrijven we welk proces we doorlopen om het beheer van de activa van BPL Pensioen te laten aansluiten bij de missie en de doelstellingen van het pensioenfonds. Het betreft een meerjarige plancyclus die uitmondt in een Strategisch Beleggingsplan en een jaarlijks beleggingsplan. Het diagram hieronder geeft het proces weer. In de volgende paragrafen bespreken we de stappen binnen deze beleggingscyclus.

Figuur 1: Beleggingsproces

1 Inputfactoren beleggingsbeleid

1 Doelstellingen en beleidsuitgangspunten

Het beleggingsproces begint met het vaststellen van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding en de beleggingsbeginselen.

Uitgangspunt voor ons beleggingsbeleid is dat we aan onze verplichtingen kunnen blijven voldoen en dat onze pensioenen zo waardevast mogelijk moeten zijn. In overleg met sociale partners is een risicohouding geformuleerd waarbinnen aan genoemd uitgangspunt invulling wordt gegeven.

De risicohouding staat uitgebreid beschreven in hoofdstuk 3. Evenals de overige doelstellingen die van invloed zijn op het beleggingsbeleid, zoals het daadwerkelijk inhoud willen geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Beleggingsbeginselen, ook wel investment beliefs genaamd, zijn de belangrijkste overtuigingen die ten grondslag liggen aan de strategie, de samenstelling en het beheer van de beleggingsportefeuille van BPL Pensioen. Waar mogelijk zijn onze beleggingsbeginselen wetenschappelijk onderbouwd.

Onze beleggingsbeginselen staan beschreven in bijlage 3 en vermeld op onze website.

2 Identificatie beleggingsuniversum

We streven naar een robuuste beleggingsportefeuille. Dit betekent dat we voor voldoende spreiding, in rendement, risico en economische scenario's, in de portefeuille zorgen. Op deze manier voorkomen we dat één beleggingscategorie en één economische omgeving de portefeuille domineert. Een effectief gediversifieerde portefeuille is minder afhankelijk van het wel of niet uitkomen van bepaalde verwachtingen.

De eerste stap in de opbouw van de portefeuille is daarom het in kaart brengen van de belangrijkste risicopremies. Een risicopremie is de vergoeding boven de risicovrije rente. Een belegger krijgt deze premie voor het hogere risico van een belegging.

We streven ook naar een zo duurzaam mogelijke beleggingsportefeuille. Dus moet onze portefeuille voldoen aan normatieve uitgangspunten. Ook toetsen we nader de mogelijkheden voor ESG-integratie. Per beleggingscategorie bepalen we hoe en in welke mate we ESG-integratie strategieën het meest effectief in praktijk kunnen toepassen.

Per beleggingscategorie stellen we een investment case op die de kenmerken en toegevoegde waarde van de categorie uitgebreid beschrijft.

3 Economische en financiële scenario's, en ALM

Op basis van onderzoek bepalen wij een langere termijn economisch scenario en de verwachte rendementen en risico's van de diverse categorieën uit ons beleggingsuniversum die bij dit scenario horen. Tevens formuleren wij alternatieve economische scenario's die leiden tot andere rendements- en risicoverwachtingen. Tezamen met de informatie over onze verplichtingenstructuur, die voortkomt uit de kenmerken van onze deelnemerspopulatie, de pensioenregeling en sterftetafels, gebruiken we deze financiële gegevens om een Asset Liability Management (ALM) studie uit te voeren. De uitkomsten van deze studie gebruiken wij om ons strategische beleggingsbeleid op te stellen.

2 Strategisch beleggingsbeleid en beleggingsplan

Het strategisch beleggingsbeleid is verwoord in het strategisch plan en beschrijft hoe we voor de langere termijn willen beleggen om onze doelstellingen te realiseren. De eerder genoemde inputfactoren en de uitkomsten van de ALM-studie vormen daarvoor de basis. Het strategische beleggingsplan is onderdeel van ons financiële beleid uit hoofdstuk 6.

De belangrijkste uitkomsten van het strategische beleggingsbeleid zijn het te lopen balansrisico en de strategische allocatie. Het balansrisico is de mate waarin de dekkingsgraad van het fonds beweegt als gevolg van de schommeling van rente en valutakoersen.

Wij beperken het balansrisico door (gedeeltelijke) afdekking daarvan. De strategische allocatie geeft de langere termijn beoogde samenstelling van de beleggingsportefeuille weer en de mate waarin daar van kan worden afgeweken.

1 Strategische spreiding volgend uit ALM-studie en portefeuilleconstructie

In 2022 is een nieuwe ALM-studie uitgevoerd die de basis vormt voor het strategische beleggingsbeleid voor de komende jaren. Anders dan uit de vorige ALM (2019) bleek, komt uit de ALM-berekeningen van 2022 naar voren dat het verhogen van de renteafdekking verstandig lijkt. In 2019 was de dekkingsgraad laag (ca. 90%) en was de kans op verlagen van de pensioenen groot. Een hoge renteafdekking zou de kans op een pensioenverlaging fors verhogen en was dus niet gewenst. Nu de dekkingsgraad veel hoger is, zijn de ALM-resultaten bij een hoger afdekkingspercentage juist beter. Dit geldt zowel op de korte termijn als op de lange termijn.

Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie hebben we in een portefeuilleconstructiestudie meer detail invulling gegeven aan het beleggingsbeleid. Uit de ALM-studie volgt het strategische beleggingsbeleid voor de komende jaren. Het strategisch beleggingsbeleid vormt de basis waarop de komende jaren de jaarlijkse beleggingsplannen zullen worden gebaseerd.

De uitkomsten van de ALM-studie en de strategische- en normportefeuille zijn opgenomen in onderstaande tabel en in de “Verklaring inzake de beleggingsbeginselen” in bijlage 3.

	Strategische portefeuille	Normportefeuille 2024	Normportefeuille 2025	Verschil Norm 2024-2025	Bandbreedtes
Vastrentende waarden	42,25%	41,0%	42,5%		
Staatsobligaties euro	18,75%	18,5%	20,0%	+1,5%	+/-2,0%
Niet-staatsobligaties euro	8,5%	7,5%	7,5%		+/-1,0%
Hypotheken	6,0%	6,0%	6,0%		
High Yield	4,0%	4,0%	4,0%		+/-1,0%
Emerging Market Debt – Hard Currency	2,0%	2,0%	2,0%		+/-1,0%
Emerging Market Debt – Local Currency	3,0%	3,0%	3,0%		+/-1,0%
Aandelen	35,75%	36,0%	36,0%		
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten)	25,75%	26,0%	26,0%		+/-4,0%
Aandelen Wereld (Small Cap)	4,0%	4,0%	4,0%		+/-1,0%
Aandelen Opkomende Markten	6,0%	6,0%	6,0%		+/-2,0%
Direct Vastgoed Nederland	15,0%	14,5%	13,5%		
Direct Vastgoed Nederland	15,0%	14,5%	13,5%	-1,0%	
Landbouwgronden	1,5%	1,5%	1,5%		
Infrastructuur	-	0,0%	0,0%		
Private equity	-	0,0%	0,0%		
Landbouwgronden (Alternatief Overig)	1,5%	1,5%	1,5%		
Impact Beleggingen	-	-	0,5%		
Impact beleggingen	-	-	0,5%	+0,5%	
Liquiditeiten	5,5%	7,0%	6,0%		
Liquiditeiten	5,5%	7,0%	6,0%	-1,0%	+/-1,0%
Totaal	100%	100%	100%		

2 Invulling afdekking renterisico

We kiezen voor een dynamische renteafdekking. Daarbij is het afdekkingspercentage afhankelijk van de 30-jaars swaprente. In december 2023 is door BPL Pensioen besloten dat het renteafdekkingspercentage niet langer verlaagd wordt als gevolg van een rentedaling. Dit was op het moment dat het afdekkingspercentage van 69% uit de rentestafel was bereikt.

In het geval van een stijgende rente verhoogt BPL Pensioen het renteafdeckingspercentage nog wel. Boven 3,5% tot 72% en bij een rente van 4% tot 75%. Deze beslissing is genomen ter bescherming van de dekkingsgraad in de aanloop naar het invaarmoment. In de transitiefase wordt de renteafdekking niet verlaagd bij een neerwaarts doorbreken van een rentetrigger. Aan het begin ieder kwartaal controleren we de afdeckingsportefeuille op basis van de gewijzigde marktrente, nieuwe kasstromen van de technische voorziening en nieuwe kasstromen van de vastrentende waarden benchmarks. Aan het begin van iedere maand wordt gecontroleerd of er een rentetrigger is gepasseerd. Waar nodig sturen we bij. We houden rekening met de gehanteerde bandbreedtes voor de afdekking. Iedere maand controleren we de referentierente. Bijsturing vindt plaats bij het passeren van een rentetrigger

Vastrentende waardencategorieën in de renteafdekking

We dekken het renterisico af met vastrentende waarden en renteswaps. Om te bepalen of we een vastrentende waardencategorie in de renteafdekking opnemen kijken we naar:

- De correlatie tussen de vastrentende waarden categorie en de swaprente
- De kredietwaardigheid en
- Risico dat de obligatierente anders beweegt dan de swaprente.

Vanwege deze drie punten hebben we staatsobligaties, niet-staatsobligaties en hypotheek opgenomen in de renteafdekking. We nemen High Yield en Obligaties Opkomende markten niet mee in de renteafdekking. Dit komt omdat de correlatie met de swaprente laag is. Ook is de kredietwaardigheid laag. Bovendien is het risico groot dat de obligatierente anders beweegt dan de swaprente.

3 Afdekking valutarisico

We lopen valutarisico. Dit komt omdat we beleggingen in vreemde valuta's hebben, terwijl we de toekomstige pensioenuitkeringen in euro's moeten voldoen. Het afdekken van valutarisico doen we met valutaderivaten.

Afdekking verschilt per beleggingscategorie

De mate van afdekking verschilt per beleggingscategorie. Bij sommige beleggingscategorieën zorgt de afdekking van het valutarisico voor een grote vermindering van het totale risico voor deze beleggingscategorie.

Ons valutabeleid is daarom:

- Voor vastrentende waarden hanteren we een afdeckingspercentage van 100% voor de Amerikaanse dollar (USD), Japanse yen (JPY) en het Britse pond (GBP). Het valutarisico is een dominant risico binnen vastrentende waarden
- Voor aandelen Wereld (ontwikkelde markten) en aandelen small cap hanteren we een afdeckingspercentage van 50% voor de Amerikaanse dollar (USD), Japanse yen (JPY) en het Britse pond (GBP). De afdekking van het valutarisico zorgt voor deze beleggingscategorieën in de meeste periodes voor een lager risico. Valutarisico is daarmee een niet dominant risico binnen aandelen
- Voor beleggingen in Opkomende markten is ons beleid om het valutarisico van aandelen en obligaties in lokale valuta niet af te dekken.
- Afdekking van het valutarisico vindt plaats binnen de valuta-overlay op basis van de benchmark.

Voor beleggingen in High Yield en Infrastructuur vindt 100% afdekking van het valutarisico plaats binnen de pools.

4 Afdekking inflatierisico

We voeren geen beleid om specifieke instrumenten in te zetten op inflatie. Denk bijvoorbeeld aan inflatieswaps. We hebben een aantal beleggingscategorieën in onze portefeuille die een positief verband hebben met inflatie. Dit zijn vastgoed en op lange termijn: aandelen. We hanteren ook een lagere nominale renteaafdekking. Dit biedt impliciet bescherming tegen inflatie en het sluit aan bij onze doelstelling voor een goed pensioen, zoveel mogelijk waardevast.

5 Benchmarks

Het rendement van de beleggingen in de beleggingsportefeuille vergelijken we met het rendement van een representatieve vergelijkingsportefeuille; de benchmark. Voor de beoordeling van de prestaties van de portefeuillemanager gebruiken we de benchmark ook. De benchmarks voor de verschillende beleggingscategorieën kiezen we op basis van onderzoek naar de belangrijkste kenmerken van een beleggingscategorie.

Doel van de benchmark

De belangrijkste doelstellingen van de benchmarks in de portefeuille zijn:

- Aansluiten bij de portefeuilledoelstelling van de belegging
- Scheppen van een referentiekader voor de beleggingen en verdeling van het risicobudget
- Verdelen van de verantwoordelijkheden (governance) in het beleggingsproces; beoordelen van de prestaties van de vermogensbeheerders
- Beoordelen van de prestaties van de vermogensbeheerders

Passendheid van de benchmark

Om deze doelstellingen goed in te vullen, moet een benchmark voldoen aan een aantal eisen. En op basis van specifieke en eenduidige regels zijn samengesteld. Want een passende benchmark is representatief voor de beleggingscategorie. En een passende benchmark is bij voorkeur ook investeerbaar en repliceerbaar.

We geloven dat marktkapitalisatie-gewogen benchmarks niet efficiënt zijn. Daarom kiezen we voor actief in de benchmark en passief in de uitvoering. Als we een aangepaste (customized) benchmark hanteren, onderbouwen we dat.

Benchmarks per beleggingscategorie

In onderstaande tabel vermelden we per beleggingscategorie de door ons gehanteerde benchmarks. Voor de customized benchmarks hebben we een korte beschrijving opgenomen. In de mandaatrichtlijnen zijn deze in meer detail vastgelegd.

We vergelijken de customized Edhec en FTSE aandelenbenchmarks met de standaard MSCI World Index en onze marktkapitalisatie-gewogen maatwerk MSCI World index. Het universum is daarbij gecorrigeerd voor ons ESG-beleid.

Vastrentende waarden

Staatsobligaties euro	Customized Bloomberg Barclays Index BPL Pensioen, total return Samengesteld volgens de volgende gewichten: ▪ 7% Bloomberg Barclays Treasury Germany ▪ 29% Bloomberg Barclays Treasury Germany 11+yr ▪ 6% Bloomberg Barclays Treasury France ▪ 4% Bloomberg Barclays Treasury Netherlands ▪ 22% Bloomberg Barclays Treasury Netherlands 11+ yr ▪ 4% Bloomberg Barclays Treasury Ireland ▪ 4% Bloomberg Barclays Treasury Austria ▪ 2% Bloomberg Barclays Treasury Finland ▪ 2% Bloomberg Barclays Treasury Belgium ▪ 20% Bloomberg Barclays Euro Government related AAA-AA Een minimale issuer rating van AA- is van toepassing. De benchmarkverdeling wordt aangepast indien een issuer rating daalt onder de AA-. De positie zal dan worden afgebouwd. De vrijkomende middelen worden herbelegd in issuers met een rating hoger of gelijk aan AA-. Achmea IM komt in dit geval met een voorstel voor aanpassing. Indien een land wordt gedowngrade naar een rating groter of gelijk aan AA- dan zal er in principe geen tussentijdse aanpassing van de portefeuille plaatsvinden, maar bij de eerstvolgende jaarlijkse update. Indien een land een ratingverhoging krijgt naar AA- of hoger dan komt Achmea IM in de eerstvolgende jaarlijkse update met een voorstel voor aanpassing. Voor meer details over de samenstelling van de benchmark wordt verwezen naar de mandaatrichtlijnen voor het euro Staatsobligaties mandaat.
Niet-staatsobligaties euro	Customized iBoxx Euro Niet-staatsobligaties Index BPL Pensioen, total return De benchmark voor de beleggingscategorie Niet-staatsobligaties en het euro Nietstaatsobligaties mandaat is samengesteld uit de iBoxx EUR Corporates Overall Performance all maturities Index (TR) en de iBoxx EUR Collateralised all maturities Index (TR). Daarnaast wordt er een uitsluitingslijst toegepast op de benchmark, die als bijlage is opgenomen in de mandaatrichtlijnen die zijn overeengekomen tussen BPL Pensioen en Achmea IM
Hypotheke – Dynamic Credit	Barclays Bellwether Swap 8 year EUR, total return
Hypotheke – ARE	Customized Barclays Capital PHF Maturity Profile Swap Index, total return
High Yield	Customized ICE Bank of America Merrill Lynch (BofAML) Non-Financial Developed Markets High Yield Constrained Total Return Index (EUR hedged) Samengesteld volgens: De benchmark is een customized benchmark, die is geschoond voor de uitgesloten bedrijven. Achmea IM biedt de criteria en ICE BofA levert de aangepaste benchmark
Obligaties Opkomende Markten HC	Customized JP Morgan Emerging Markets Bond Index (EMBI) Global Diversified Total Return (EUR unhedged)

Samengesteld volgens:
 De benchmark is aangepast voor ESG-criteria en vervolgens herwogen.
 Achmea IM biedt de criteria en JPMorgan levert de aangepaste benchmark.
 De aangepaste benchmark herbalanceren we tot de vaste landengewichten,
 die gelden op de close-of-business van de laatste werkdag van elke maand.
 De vaste gewichten beoordelen we jaarlijks. We herzien ze op de close-of-
 business van de laatste werkdag van maart.

Benchmarks	
Vastrentende waarden	
Obligaties Opkomende Markten LC	Customized JP Morgan Government Bond Index Emerging Markets (GBI-EM) Global Diversified Total Return (EUR unhedged) Samengesteld volgens: Conform methodiek als beschreven bij Obligaties Opkomende Markten HC.
Aandelen	
Aandelen Wereld - Edhec	Customized EDHEC SciBeta Developed Multi-Beta Multi-Strategy Relative Exposure Solution, EUR net total return De precieze specificaties en methodologie zijn contractueel vastgelegd met de indexleverancier Edhec. De customized benchmark voor het Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten) Edhec is vastgelegd in de daarvoor geldende Mandaatrichtlijnen. BPL Pensioen voegt per 1 april 2025 de factor Momentum toe aan de aandelenbenchmark, met een gelijke weging van elk 25% voor de vier factoren: Momentum, Waarde, Lage Volatiliteit en Kwaliteit. Hierbij wordt het belang van Waarde verlaagd en Momentum toegevoegd om een betere rendement/risicoverhouding te realiseren. De customized benchmark is vastgelegd in de daarvoor geldende mandaatrichtlijnen.
Aandelen Wereld - FTSE	Aandelen Wereld – FTSE Customized FTSE Russell BPL Developed Climate Multi Factor Index, net total return. De precieze specificaties en methodologie zijn contractueel vastgelegd met de indexleverancier FTSE. De customized benchmark voor het Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten) FTSE is vastgelegd in de daarvoor geldende Mandaatrichtlijnen. BPL Pensioen voegt per 1 april 2025 de factor Momentum toe aan de aandelenbenchmark, met een gelijke weging van elk 25% voor de vier factoren: Momentum, Waarde, Lage Volatiliteit en Kwaliteit. Hierbij wordt het van Waarde verlaagd en Momentum toegevoegd om een betere rendement/risicoverhouding te realiseren
Aandelen Wereld (Small Cap)	MSCI World Small Cap Net Total Return Index
Aandelen Opkomende Markten	Customized MSCI Emerging Markets Net Total Return Index De benchmark is op maat gemaakt en bestaat uit de MSCI Emerging Markets Net Total Return Index minus de effecten van uitgevende instellingen die voorkomen op de uitsluitingslijst van BPL Pensioen.

Vastgoed	
Direct Vastgoed Nederland	Customized MSCI woningrendement (alle objecten, jaarbasis) MSCI Woningrendement (All Objects) gewogen naar de COROP regio samenstelling van BPL Pensioen woningportefeuille
Alternatieve Beleggingen	
Infrastructuur	Euribor 1-week deposito rente +3% (Op jaarbasis)
Private Equity	MSCI World Net Total Return Index, 3-jaars voortschrijdend gemiddelde
Alternatief overig	Euribor 1-week deposito rente +2% (Op jaarbasis)
Liquiditeiten	
Liquiditeiten	€STR

De benchmark van de beleggingscategorieën aandelen en private equity zijn netto benchmarks. Dit houdt in dat de performance is gecorrigeerd voor de te betalen dividendbelasting. Dividendbelastingen kunnen we veelal terugvorderen gezien de regio- en landenverdeling van deze asset classes.

De terugvordering van dividendbelasting heeft een beperkte outperformance tot gevolg. In de beoordeling van managers gebruiken we de bruto benchmark.

6 Van beleggingscategorie tot mandatering

De investment case beschrijft de belangrijkste karakteristieken van een beleggingscategorie. Daarnaast geeft de investment case een uitgebreide beschrijving van de beleggingscategorie, het universum van beleggingsmogelijkheden, de kenmerken én de bronnen van rendement en risico. In de investment case spiegelen we de beleggingscategorie ook aan onze beleggingsbeginselen.

De beleggingscategorieën die bij onze portefeuille passen, hebben we uitgewerkt in een zogenoemde kaderstelling. Hiermee geven we aan hoe we in de betreffende categorie wensen te beleggen. Denk onder andere aan actief of passief beleggen, aan rekening houden met ESG-criteria, aan marktwaardeweging of alternatieve wijze, aan het één of meerdere mandaten beleggen of juist participeren in een fonds.

Het manager- en selectieteam van onze fiduciaire vermogensbeheerder, Achmea IM, gebruikt de kaderstellingen om de juiste managers voor ons te kunnen selecteren. Het selectieproces is vastgelegd in het selectie- en monitoringbeleid en leidt tot een uitvoeringsvoorstel. In dat voorstel beschrijft de fiduciair manager hoe het selectieproces precies is verlopen, welke criteria zijn gebruikt, welke afwegingen zijn gemaakt en welke manager(s) in aanmerking komen. Vervolgens maken wij een keuze en sluiten wij een contract. Hoe we het mandaat invullen, leggen we nauwkeurig vast in de mandaatrichtlijnen en -restricties. Als we voor participatie in een beleggingsfonds kiezen, gaan we na of de fondsvoorwaarden en beleggingsrestricties voldoen aan onze eisen.

Op deze manier werken we sinds 2019. Daarvoor werkten op een vergelijkbare manier die in een 'papertrail' beschikbaar is. Voorbeelden zijn large cap aandelen in ontwikkelde markten en opkomende markten. Uitvoeringsvoorstellen en mandaatrichtlijnen hanteren we overigens al jaar en dag.

7 Selectie van vermogensbeheerders

In ons selectiebeleid beschrijven we welke criteria van belang zijn voor de selectie van de managers. We evalueren de managers ieder jaar aan de hand van deze criteria.

Op basis van onderstaande argumenten beoordelen we onze vermogensbeheerders:

- We beoordelen de geselecteerde vermogensbeheerders periodiek. De fiduciair manager, Achmea IM, informeert ons hierover via de kwartaal- en jaarrapportages.
- De beoordeling van de vermogensbeheerder vindt plaats op basis van de criteria, zoals gehanteerd tijdens het selectieproces van de geselecteerde vermogensbeheerder. Op deze manier kunnen wij controleren of de geselecteerde managers en beleggingsstrategieën in lijn blijven met onze middellange- en lange termijn doelstelling
- Onderdeel van de periodieke beoordeling is het bepalen of de vermogensbeheerders aan de (beleggings-) processen en de performance op basis van de lange termijn doelstelling voldoen. Specifiek kijken we naar de manier waarop beleggingsbeslissingen tot stand komen en tot welke performance dit leidt. De absolute performance van de vermogensbeheerders vergelijken we daarbij met de geselecteerde benchmark en/of de vooraf gedefinieerde alpha-doelstelling
- In de periodieke rapportages, op kwartaal- en jaarbasis, is de contributie van de verschillende beleggingscategorieën aan het totaalresultaat opgenomen. Op basis daarvan bepalen we in hoeverre de verschillende beleggingscategorieën bijdragen aan het totaalresultaat van de beleggingen. Op basis daarvan toetsen we of de behaalde resultaten aansluiten bij de vooraf gedefinieerde verwachtingen en doelstellingen.
- Voordat er definitief een keuze wordt gemaakt voor een vermogensbeheerder wordt er eerst een uitvoerige operational due diligence uitgevoerd.

8 Actief in benchmarks en passief in uitvoering

We geloven niet dat we met stockpicking in liquide markten structureel outperformance kunnen behalen. Daarnaast vinden we dat marktkapitalisatie-gewogen benchmarks niet efficiënt zijn. Daarom kiezen we voor passief beleggen met actieve keuzes in de benchmark. Zo is de strategie in de aandelenmandaten gebaseerd op factorbeleggen. Bij factorbeleggen is de omloopsnelheid een resultante van het model dat de indexproviders gebruiken voor het samenstellen van de portefeuille. Een benchmarkprovider die geen belang heeft bij een hoge omloopsnelheid beheert dit model. Een vermogensbeheerder ontvangt de samengestelde benchmark. Die stelt vervolgens conform de benchmark een passieve portefeuille samen en beheert deze ook.

9 Portefeuilleplan illiquide beleggingen

We denken dat beleggen in illiquide vermogenscategorieën op lange termijn een risicopremie oplevert. Door onze lange beleggingshorizon kunnen we hiervan profiteren. We beleggen een substantieel deel van onze portefeuille in illiquide beleggingen. Een bepaalde mate van liquiditeit is nodig om aan onze pensioen- en beleggingsverplichtingen te kunnen voldoen. Daarom maximaleren we de spreiding naar illiquide beleggingen op 40%.

Bij illiquide beleggingen is het extra belangrijk om voldoende kennis en kunde te hebben. Daarom moet het aantal categorieën beperkt zijn en lonen zeer kleine allocaties niet. We hanteren een minimum van 3% per illiquide categorie, afgezien van ingroeipaden.

10 Rebalancing en bandbreedtes

Rebalancingbeleid

De wegingen in onze normportefeuille variëren door de tijd heen. Dit komt door ontwikkelingen op de financiële markten. We hebben een rebalancingbeleid vastgesteld. Daarmee sturen we de normportefeuille op een vast moment terug naar de vaste normgewichten. Zo voorkomen we dat het risicoprofiel van de normportefeuille te ver gaat afwijken van het oorspronkelijke risicoprofiel. Het rebalancingbeleid passen we

toe op de normportefeuille. Aangezien we illiquide beleggingen niet eenvoudig kunnen bijsturen kan onze feitelijke portefeuille afwijken van de normportefeuille.

Bandbreedtes

Gedurende het jaar kunnen afwijkingen van de normgewichten ontstaan door koersontwikkelingen. Daardoor kan het risicoprofiel van de portefeuille afwijken van de normportefeuille. We beheersen dit risico met behulp van bandbreedtes voor de vaste normgewichten van iedere liquide beleggingscategorie. Als er een overschrijding is van de bandbreedte, sturen we het portefeuillegewicht terug naar het gewenste normgewicht.

De bandbreedte die we hanteren, is maximaal 4% ten opzichte van de benchmarkspreiding. De bandbreedte meten we naar omvang; grotere categorieën in portefeuille hebben een ruimere bandbreedte. Zo is de toegestane afwijking voor de categorie aandelen wereld, maximaal 4%-punt groter dan de toegestane afwijking van maximaal 1%-punt voor kleinere categorieën. Denk daarbij aan obligaties Opkomende markten, infrastructuur, vastgoed en private equity. In de tabel bij paragraaf 3.5 staan de bandbreedtes vermeld.

11 Derivatenbeleid gebaseerd op onze beleggingsbeginselen

We willen een prudent beleggingsbeleid voeren in lijn met de prudent person regelgeving. Voor derivaten betekent dit dat we geen onnodig gebruik maken van derivaten. We staan ze vooral toe om risico te reduceren. Daarnaast gebruiken we in sommige mandaten derivaten als we daarmee goedkoper posities kunnen innemen. Het derivatengebruik beperken we via mandaatrichtlijnen. Renteswaps kunnen we zowel bilateraal als gecleared inzetten.

Bij de begrenzing van het gebruik van derivaten maken we onderscheid in het gebruik van derivaten door Achmea IM en door de overige vermogensbeheerders.

12 Liquiditeitsbeleid

We stemmen onze beleggingsportefeuille af op de liquiditeitsbehoefte. We maken onderscheid tussen lange en korte termijn liquiditeitsbehoefte.

- De lange termijn liquiditeitsbehoefte komt voort uit de betaling van de pensioenuitkeringen. Onze portefeuille moet liquide genoeg zijn om op lange termijn aan onze pensioenuitkeringen te kunnen voldoen. Deze lange termijn liquiditeitsbehoefte bepaalt de maximale belegging in illiquide beleggingen.
- De korte termijn liquiditeitsbehoefte komt voort uit onderpandverplichtingen bij derivatencontracten. Bij een daling van de waarde op de derivaten, moeten we onderpand in de vorm van staatsobligaties en/of liquiditeiten storten.

We maken onderscheid naar rente- en valutaderivaten.

Het liquiditeitsrisico is het risico dat we niet in staat zijn om te voldoen aan korte termijn verplichtingen. De liquiditeitstoets laat zien of hiervan sprake is. Deze toets bestaat uit twee delen: de Onderpandtoets en de Marktliquidatietoets. Over de uitkomsten rapporteren we iedere maand.

In de Onderpandtoets rekenen we een stress-scenario door. Hierin wordt een marktschok op rente (stijging met 100 basispunten) en valuta (7,5% valutaschok op alle FX contracten) gehanteerd en een 25% opslag uit hoofde van een waarborgsom (initial margin). In het tweede deel van de toets verkopen we aanvullend de liquide posities (Investment Grade Vastrentende Waarden en Aandelen). Als we niet voor de Marktliquidatietoets slagen, brengt Achmea IM binnen tien werkdagen een advies uit over de eventueel te nemen maatregelen.

Liquiditeiten als onderpand

Eén van de consequenties van het gebruik van geclearde renteswaps is dat we het onderpand ("Variation Margin"), bij een marktwaardeverandering, in de vorm van cash moeten storten. Dit gebeurt op dagbasis. Om het liquiditeitsrisico te beheersen houden we een strategische allocatie naar liquide middelen aan. De dagelijkse onderpandverplichtingen in cash voor geclearde renteswaps betalen we met deze liquide middelen. Hiermee voorkomen we intra-maand verkopen van beleggingen. Bij het vaststellen van de jaarlijkse normportefeuille toetsen we de benodigde omvang van de strategische spreiding naar liquide middelen.

De belangrijkste bedreiging voor het liquiditeitsrisico is het onderpand risico. Bij een sterke stijging van de rente dient BPL veel onderpand te storten. BPL Pensioen heeft de afgelopen jaren maatregelen genomen waardoor zij beter in staat is het onderpandrisico te beheersen. Dit maakt het mogelijk om over te stappen van een "zeer prudente" naar een "prudente risicohouding". Deze maatregelen zijn:

- Het gebruik van repo's waarmee liquiditeiten snel kunnen worden omgezet naar staatsleningen en andersom.
- Het gebruik van aandelenfutures. Volgens het liquiditeitsbeleid kan er een moment komen dat de liquiditeiten opraken omdat BPL Pensioen veel onderpand moet storten. Op dat moment kan het dus zo zijn dat er aandelen moeten worden verkocht. Waarschijnlijk is er dan sprake van een crisissituatie en worden er door BPL Pensioen aandelen verkocht op een slecht moment. Met de aandelenfutures kan de exposure naar aandelen op peil worden gehouden terwijl er liquiditeiten mee worden vrijgemaakt.
- Dagelijkse monitoring van het onderpandbeleid.

Voor de liquiditeitspositie geldt dat er:

- Voldoende onderpand in liquiditeiten wordt aangehouden om een 50 bp (= 0,5%) rentestijging op te vangen én
- Voldoende staatsobligaties wordt aangehouden om een rentestijging van 100 bp op te vangen én
- Voldoende staatsobligaties wordt aangehouden om een 7,5% schok in de valuta op te vangen én
- Voldoende staatsobligaties om verhoging van de initial margin met 25 % op te vangen en er
- Voldoende cash wordt aangehouden voor het reguliere liquiditeitsbeheer.

. Wanneer de hoeveelheid cash kleiner is dan de gewenste buffer, voert de beheerder een allocatie uit om de hoeveelheid cash aan te vullen. Het proces om de hoeveelheid cash te controleren en bij te sturen, noemen we margin management.

In 2025 wordt een liquiditeitspositie van minimaal 6,0% van het totaalvermogen aangehouden.

13   **Securities lending**

We maken uit maatschappelijke en principiële overwegingen op de eigen balans geen gebruik van securities lending. We staan geen securities lending toe in de discretionair beheerde mandaten en in beleggingsinstellingen waarin we participeren. Zo hebben we dat in de beleggingsrichtlijnen opgenomen.

14   **Transparantie van het beleggingsbeleid**

Op grond van de Shareholders Rights Directive (SRD) maken we inzichtelijk hoe onze beleggingsstrategie bij de keuze voor de vermogensbeheerder aansluit. We zijn ook transparant over de beoordeling van de prestaties van de aandelenportefeuille en van de vermogensbeheerder. Wij streven, zowel vooraf als achteraf, naar transparant inzicht in de kosten van beleggingen.

3   **Risicobeheersing**

In alle stappen van het beleggingsproces hebben we beheersmaatregelen vastgelegd. Die stellen ons in staat verschillende financiële risico's te controleren en te beheersen. We maken daarbij onderscheid tussen harde limieten en waarschuwingssignalen.

- Harde limieten zijn vastgelegd in de beleggingsrichtlijnen en controleren we iedere dag. Hierop is het breach-beleid van toepassing. Dit betekent dat we overschrijding van een harde limiet direct melden en dat de beheerder uiterlijk tien werkdagen daarna een schriftelijk advies opstelt.
- Waarschuwingssignalen controleren we iedere maand. We vermelden ze in de risicorapportage. Ze dienen als signaalfunctie zonder dat directe bijsturing van de portefeuille vereist is. Door de vaststelling van deze signalen krijgen we een indicatie of bepaalde risico's in historisch perspectief hoog of laag zijn. We gebruiken ze als managementinformatie en als input voor de Beleggingsadviescommissie (BAC).

We beschrijven hier de belangrijkste risico's en hoe we die controleren en beheersen. Ons risicobeheerproces richt zich op het algehele balansrisico. We vergelijken het actuele risicoprofiel van onze portefeuille met het lange termijn risicoprofiel dat we met de ALM-studie en portefeuilleconstructie hebben vastgesteld. Afwijkingen als gevolg van marktontwikkelingen en ontwikkelingen in de samenstelling van de portefeuille zijn mogelijk.

Risicomaatstaf

We kijken naar verschillende risicomaten onder meer de kans op:

- onderdekking
- indexatie
- het halen van het herstelplan. (Herstelplan is in 2025 niet meer van toepassing omdat we het transitie-FTK hanteren.)

De kans op het verlagen van pensioenen is in onze risicorapportage vertaald naar de kans dat in één jaar de dekkingsgraad daalt naar onder de 95% of zelfs onder de 90%. De Dekkingsgraad at Risk (DaR) is een maatstaf voor het dekkingsgraadverlies in negatieve scenario's. We kijken tenslotte naar de ontwikkeling van het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Dat doen we vanuit het wettelijk kader en we zorgen dat we niet boven het maximale VEV uitgaan. Eén van de nadelen van de DaR maatstaf is dat de hoogte voornamelijk afhangt van de huidige marktvolatiliteit. We vergelijken om die reden de DaR van de feitelijke portefeuille met dezelfde risicomaat. Dat is de DaR van de strategische portefeuille. Het gaat ons om het verschil tussen de feitelijke en strategische DaR.

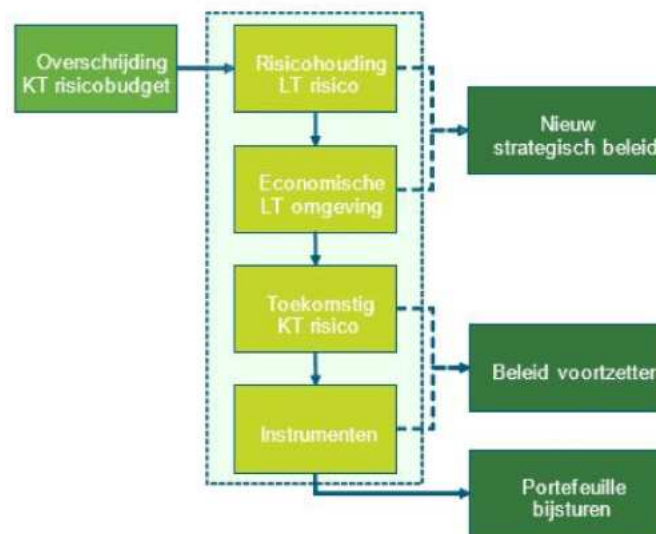
Controle

Om te bewaken dat we niet meer beleggings- of renterisico nemen dan beoogd, controleren we de hoogte van de feitelijke en strategische DaR via Sturen op Risico. In een aantal stappen kunnen we bepalen of bijsturing van de portefeuille nodig is.

Proces

Op maandbasis meten we de DaR van de feitelijke én van de strategische portefeuille. Wanneer het feitelijke risicoprofiel van de portefeuille niet meer in lijn is met het strategische beoogde risicobudget bepalen we in een aantal stappen of we het huidige beleid moeten aanpassen.

Risicobeheerproces

Bij een overschrijding van het korte termijn risicobudget doorlopen we verschillende stappen. Daarmee bepalen we welke acties nodig zijn om het lange termijn beoogde risicoprofiel te beheersen. Het korte termijn risicobudget beschrijven we in de risicorapportage.

Toetsing lange termijn risicohouding

Eerst stellen we vast of onze lange termijn risicohouding is veranderd. Als dat zo is, voeren we een nieuwe ALM-studie uit. Deze leidt tot nieuw strategisch beleid met nieuwe risicodoelstellingen en -bandbreedtes.

Toetsing economische lange termijn verwachting

Als de overschrijding is ontstaan doordat de lange termijn financieel-economische verwachtingen zijn veranderd, voeren we ook een nieuwe ALM-studie uit. Deze leidt tot nieuw strategisch beleid met nieuwe risicotargets en -bandbreedtes.

Korte termijn rendement- en risicoverwachting

Wanneer de korte termijn risicomaat buiten de risicobandbreedte valt, kan dit komen doordat het korte termijnrisico sterk is toe- of afgenomen. Wanneer de verwachting is dat het risico op korte termijn weer terugkeert binnen de bandbreedte, kunnen we besluiten om onze portefeuille niet aan te passen. Bij deze analyse beoordelen we meerdere scenario's.

Beschikbaarheid instrumenten

Als we een overschrijding vaststellen en aanpassing noodzakelijk is, beoordelen we of we het korte termijn risico kunnen bijsturen én met welke instrumenten dit kan: derivaten of fysieke instrumenten. Ook bepalen we op welke termijn dit mogelijk is.

1 Marktrisico

Waardefluctuaties van beleggingen kunnen elkaar versterken of werken juist diversifiërend. Om die reden toetsen we het risico van marktwaardebewegingen op totaalniveau.

Beheersmaatregelen

- Het marktrisico is onderdeel van de ALM- en portefeuilleconstructiestudie. We nemen in de ALM-studie de door ons gewenste risico's op. Het gaat om risico's waar we bewust voor kiezen vanwege het verwachte rendement. Met behulp van een ALM- en portefeuilleconstructiestudie maken we een inschatting van de omvang van deze risico's en de mogelijke gevolgen hiervan op ons pensioenfonds. Vervolgens bepalen we welke risico's we deels of volledig gaan afdekken
- Per (sub)beleggingscategorie leggen we de bandbreedte vast voor afwijkingen van onze normportefeuille. Deze bandbreedte gebruiken we ook bij de bepaling van het risicobudget ten opzichte van de strategische portefeuille.

2 Renterisico

We lopen renterisico doordat de waarde van de pensioenverplichtingen anders op renteveranderingen reageert dan op de waarde van de beleggingen.

Beheersmaatregelen

- De beleggingscategorieën staatsobligaties, niet-staatsobligaties en hypotheeklen maken onderdeel uit van deze renteafdekking. Daarnaast gebruiken we renteswaps om het renterisico te beperken. Aanpassing van de renteafdekking vindt per kwartaal plaats. We hanteren daarbij een bandbreedte van 1% van de totale af te dekken rentegevoeligheid. Voor de afwijking per looptijdsegment hanteren we maximaal +/- 5%. Het renterisico controleren we over negen looptijden. We sturen bij als dat nodig is. In december 2023 is door BPL Pensioen besloten dat het renteafdekkingspercentage niet langer verlaagd wordt als gevolg van een rentedaling. Dit was op het moment dat het afdekkingspercentage van 69% uit de rentestafel was bereikt. In het geval van een stijgende rente verhoogt BPL Pensioen het renteafdekkingspercentage nog wel. Boven 3,5% tot 72% en bij een rente van 4% tot 75%. Deze beslissing is genomen ter bescherming van de dekkingsgraad in de aanloop naar het invaarmoment.

3 Inflatierisico

We lopen inflatierisico doordat de waarde van onze pensioentoezeggingen, inclusief de toeslagambitie, anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van onze beleggingen. Ons streven naar een gedeeltelijk reëel pensioen brengt risico met zich mee. Namelijk het risico dat de verandering van de pensioenvoorzieningen door inflatie niet gecompenseerd wordt met een waardeverandering van de beleggingen.

Beheersmaatregelen

- De indexatie-ambitie toetsen we in de ALM-studie
- We hebben beleggingscategorieën in onze portefeuille die een positief verband hebben met inflatie: vastgoed en landbouwgrond.
- We dekken een deel van het renterisico bewust niet af, omdat stijgende inflatie vaak tot stijgende rente leidt.

4 Valutarisico

De waarde van onze beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro. We beleggen een deel van onze portefeuille buiten de eurozone. Dit leidt tot valutarisico.

Beheersmaatregelen

- Het valutarisico wordt beheerst in de ALM-studie en portefeuilleconstructie; op basis van deze analyses en op basis van de beleggingsovertuigingen wordt dit risico gedeeltelijk afgedekt voor een aantal gedefinieerde valuta en beleggingscategorieën.
- Voor het afdekken van valuta exposure wordt gebruik gemaakt van fx-forward en fx-spot contracten. Looptijden tot maximaal één jaar zijn toegestaan. Spreiding over meerdere looptijden vindt plaats om het liquiditeitsrisico te beheersen.

5 Zakelijke waarden risico

Het zakelijke waarden risico is het risico op een daling van de marktwaarde van aandelen en andere zakelijke waarden.

Beheersmaatregelen

- Het zakelijke waarden risico stellen we in de ALM-studie vast door de gewenste spreiding naar aandelen en (niet) zakelijke waarden aan de hand van het risicoprofiel te bepalen
- Door bandbreedtes voor de normgewichten beheersen we het aandelenrisico. Deze bandbreedtes leggen we ook vast in de beleggingsrichtlijnen
- We hebben een gediversifieerde aandelenportefeuille met spreiding over factoren, regio's en managers
- We sturen het aandelengewicht bij als we de bandbreedte voor het normgewicht overschrijden.

6 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt. Of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor de marktwaarde van de obligaties daalt.

Beheersmaatregelen

- In de ALM-studie en portefeuilleconstructie bepalen we op basis van risicomaten spreiding en verdeling naar vastrentende waarden
- Binnen de beleggingsportefeuilles zijn limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren. De rating bepalen we volgens het geldende ratingbeleid van de fiduciair beheerder, Achmea IM. Dat is berekend aan de hand van de beschikbare creditratings zoals deze worden bepaald door de ratingagencies Moody's, S&P en Fitch. Specifiek voor vastgoed maken we gebruik van ons Customor Due Diligence beleid (CDD). Iedere kredietrelatie die wij aangaan, toetsen we aan ons CDD-beleid. Onderdeel van ons CDD beleid is de Graydon analyse. Graydon geeft ons op basis van de omvang van het krediet en de probability of default een kredietadvies. Daarnaast moet de kredietrelatie voldoen aan:
  - solvabiliteit van tenminste 20%
  - current ratio van > 1 en
  - een positief bedrijfsresultaat.

7 Tegenpartijrisico

We lopen tegenpartijrisico, doordat tegenpartijen waarmee we derivatentransacties hebben afgesloten, failliet kunnen gaan. Het gaat om rente- en valutaderivaten. In dat geval zal:

- De waarde in de derivaten verloren gaan en
- Moeten nieuwe transacties op de markt afgesloten worden.

Beheersmaatregelen

- We toetsen tegenpartijen continu op kredietwaardigheid. Als maatstaf voor de kredietwaardigheid gaan we uit van de mediaan rating van drie rating agencies: Moody's, S&P en Fitch. We hanteren een gecombineerde limiet per Direct Clearing Member (DCM) voor geclearde- en bilaterale derivaten
- Nieuwe derivatentransacties sluiten we centraal af. Dat kan alleen met tegenpartijen die beschikken over een rating van A- of hoger. Voor bestaande transacties geldt dat een tegenpartij minimaal over een rating van BBB- of hoger moet beschikken (Investment Grade). De reden voor de lagere rating restrictie voor bestaande transacties is om te voorkomen dat we de gehele exposure van een tegenpartij moeten afbouwen. Dit is vanuit kosten oogpunt niet wenselijk en het verschil in kredietrisico tussen A- en BBB- acht BPL Pensioen acceptabel.
- Uitgangspunt is dat we alleen handelen via een DCM met een BBB rating als er niet te handelen is via een DCM met een betere rating.
- Iedere dag vindt afstemming van onderpand plaats. Het onderpand moet van goede kwaliteit zijn. We accepteren uitsluitend als onderpand euro-gedemineerde staatsobligaties met een minimale AA- kredietstatus en uitgegeven door een euroland. Die staatsobligaties moeten gebaseerd zijn op de kredietstatus afgegeven door minimaal één van de volgende instellingen: Moody's, S&P en Fitch)
- We hebben contracten afgesloten met minimaal drie DCM's
- De Potential Future Exposure is het potentieel verlies in geval van oversluiten bij een faillissement van een tegenpartij. Dit verlies mag per tegenpartij slechts een bepaald percentage van het totaal belegd vermogen bedragen. De limiet is afhankelijk van de kredietwaardigheid en het type derivaat dat met een tegenpartij is afgesloten. Centraal geclearde derivaten kennen een hogere limiet dan bilaterale derivaten.

8 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat we niet op korte termijn aan onze betalingsverplichtingen en onderpandverplichtingen uit derivatencontracten kunnen voldoen.

Beheersmaatregelen

- We hebben margin management ingericht om het liquiditeitsrisico te beheersen. Margin management is het proces om het liquiditeitsrisico iedere dag te controleren en de cashpositie zo nodig aan te vullen. Als onze cashpositie te laag is, verkopen we beleggingen.
- We zien er op toe dat we voldoende onderpand beschikbaar kunnen maken.
- Het liquiditeitsrisico beheersen we door voldoende onderpand beschikbaar te hebben voor derivaten. Dat doen we zodat we een extreme negatieve marktschok kunnen opvangen.
- We hanteren een 3%-grens voor de marktwaaarde van bilaterale rentederivaten. Als we deze grens overschrijden, brengt Achmea IM schriftelijk advies aan ons uit. We sturen de marktwaaarde niet standaard naar een specifieke waarde terug. Achmea IM houdt in haar advies rekening met onze actuele situatie.

9 Concentratierisico

Door gebrekkige spreiding kan concentratierisico ontstaan. Daarbij kunnen er verliezen optreden doordat er een te grote gevoeligheid is voor één regio, sector of marktpartij.

Beheersmaatregelen

- Het concentratierisico beheersen we in de ALM-studie en portefeuilleconstructiestudie door onze portefeuille voldoende te spreiden over beleggingscategorieën, risicocategorieën en stijlen.

- Om concentratierisico te beheersen zijn waarschuwinglimieten gedefinieerd voor landen en sectoren. Op basis van analyses beoordelen we of deze concentraties acceptabel zijn of dat we ze moeten terugbrengen.
- Voor de exposure naar landen gelden de volgende maxima:
  - Nederland 35%,
  - Overige kernlanden in de Eurozone 20%
  - Verenigde Staten 25%
  - Verenigd Koninkrijk 15% en
  - Voor alle overige landen 5%.

Voor categorieën geldt een limiet van 20% met uitzondering van staatsobligaties.

10 Actief risico

Het actief risico is de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de performance van de geselecteerde benchmark per beleggingscategorie.

Beheersmaatregelen

- We beperken het risico actief door restricties in beleggingsrichtlijnen en mandaatrichtlijnen.
- Het actieve risico beheersen we door limieten op de 'ex-ante tracking error' bij actieve mandaten. Hiermee beperken we de afwijking ten opzichte van de benchmark van de betreffende manager.
- Het risico in de manager portefeuille beperken we door restricties aan het gebruik van off-benchmarkruimte vast te leggen in mandaatrichtlijnen.

4 Verantwoord beleggen

Meta-analyses^{3,4} tonen aan dat ESG-criteria voor ondernemingen en investeerders economisch relevant zijn. Voor ons zijn deze studies het solide en transparante bewijs dat duurzaam ondernemen en verantwoord beleggen positief uitwerken op onze beleggingsresultaten. We zijn er daarom van overtuigd dat het in het belang van onze deelnemers is om duurzaamheid, integriteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid op een vergaande manier onderdeel van onze besluitvormingsprocessen te laten zijn. Om de mogelijkheden van duurzaamheid optimaal te benutten, is verantwoord beleggen nadrukkelijk onderdeel van ons beleggingsbeleid.

Eind 2020 is bekend gemaakt dat pensioenfondsen vanaf maart 2021 aan de zogenoemde Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) moeten voldoen. Doel daarvan is om financiële instellingen transparanter te laten zijn over hun maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Ons fonds voldoet aan deze nieuwe regelgeving en heeft aangegeven te kunnen kwalificeren als een artikel 8 pensioenfonds, dit wil zeggen een pensioenfonds dat duurzaam beleggen belangrijk vindt.

Natuurlijk realiseren wij ons dat er verschillen zijn in de wijze waarop ESG-criteria te benutten zijn. Die wijze kan in tijd, per beleggingscategorie, sector of regio verschillen. Op de korte termijn kan het hanteren van normen en waarden en het toepassen van ESG-integratiestrategieën tot afwijkende rendementen leiden, zowel in positieve- als in negatieve zin. Maar onze visie is dat dit op de lange termijn structureel meerwaarde oplevert. Het is dus belangrijk om verantwoord beleggen met een lange termijnvisie te doen.

³ Gunnar Friede, Timo Busch & Alexander Bassen (2015) ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies, *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 5:4, 210-233, DOI: 10.1080/20430795.2015.1118917

⁴ Gordon Clark, Andreas Feiner & Michael Viehs (2015) From the stockholder to the stakeholder, How sustainability can drive financial outperformance, Joint publication of University of Oxford & Arabesque Partners.

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van het beleggingsproces. We brengen dat op twee manieren in de praktijk, door:

- ESG-integratie en
- Betrokken belegger zijn.

ESG-integratie

Door ESG-informatie structureel mee te wegen in ons beleggingsproces zorgen we op de lange termijn voor betere rendementen en risicokarakteristieken van onze beleggingsportefeuille.

Daarom bepalen we structureel per beleggingscategorie op welke manier en in welke mate we ESG-integratiestrategieën het meest effectief in de praktijk kunnen toepassen.

Waar mogelijk doen we dat met een best-in-class benadering. Deze strategie past bij onze overtuiging dat we deze benadering transparant en structureel in praktijk moeten brengen. Voor de best-in-class benadering bezien we de ESG-informatie vanuit financieel perspectief. En als het kan passen we de best-in-class benadering toe bij de constructie van de benchmark.

Daardoor kunnen we de toegevoegde waarde van de ESG-keuzes ook goed en helder controleren en volgen. We doen dit nu al voor Aandelen Ontwikkelde markten en Obligaties Opkomende markten (HC en LC). Voor small cap aandelen zijn er met de beheerder afspraken gemaakt om ESG factoren mee te wegen in de selectie van aandelen. Ook in de aandelenportefeuille opkomende markten wordt een duurzame strategie gevoerd.

CO₂-reductie

We besteden door ons Klimaatspeerpuntbeleid binnen de ESG-integratie extra aandacht aan CO₂-reductie. Bijna 200 deelnemende landen hebben eind 2015 in Parijs een bindend klimaatakkoord gesloten. Met dat akkoord moet de uitstoot van broeikasgassen flink omlaag en de opwarming van de aarde beperkt blijven tot maximaal 2 graden Celsius, met 1,5 graad Celsius als streefwaarde. De prijs van CO₂ komt hierdoor nadrukkelijker als beleidsmaatregel naar voren om zo klimaatdoelen te behalen. De financiële beleggingsrisico's die deze abrupte beleidswijzigingen om klimaatverandering te bestrijden met zich meebrengen nemen hierdoor toe en kunnen zich al op korte termijn voordoen.

Klimaatrisico's zijn complex en we zien in de CO₂-voetafdruk alleen, geen betrouwbare voorspeller van de werkelijke klimaatrisico's voor onze portefeuille. We verwachten dat transitierisico's voor een deel te ondervangen zijn door de CO₂-voetafdruk van de portefeuilles te verbeteren. We denken in eerste instantie aan onze aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles. We hebben in 2017 een forse reductie van onze CO₂-voetafdruk gerealiseerd. Toen hebben we met onze vermogensbeheerders afgesproken dat we deze grote reductie voortzetten zonder afbreuk te doen aan onze eerder gestelde financiële doelstellingen.

Betrokken belegger

We stellen ons op als betrokken belegger en zetten ons in om de negatieve effecten van de beleggingen op mens, milieu en maatschappij te beperken. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door ondernemingen waarin we beleggen speelt hierbij een belangrijke rol. Op de lange termijn vinden we het in het belang van onze deelnemers om bedrijven te beïnvloeden, zodat die goederen en diensten op een verantwoorde manier produceren. Hierdoor verbetert niet alleen het rendement, maar dragen deze ondernemingen ook bij aan het behoud van de wereld voor toekomstige generaties.

We gebruiken als betrokken belegger zes instrumenten en zorgen zo voor een integrale aanpak:

1. Screening van de beleggingsportefeuille
2. Engagement; het aangaan van de dialoog met ondernemingen
3. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
4. Uitsluitingsbeleid
5. Speerpuntenbeleid
6. Landenbeleid.

1 Screening van de beleggingsportefeuille

We hanteren internationale standaarden voor verantwoord beleggen als richtlijnen om onze beleggingsportefeuille te screenen. We voeren volgens de VN richtlijnen voor mensenrechten (UNGP) en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen voor alle aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles een due diligence onderzoek uit. Hiermee toetsen we of ondernemingen mogelijk negatieve invloed hebben op samenleving en/of milieu. De negatieve invloed van ondernemingen prioriteren we op basis van ernst, schaal, onomkeerbaarheid en mate van waarschijnlijkheid.

2 Engagement

We gaan de dialoog aan met ondernemingen om naleving van de richtlijnen voor verantwoord ondernemen te stimuleren.

Doel is het duidelijk stellen van kaders, het ontwikkelen van kennis bij ondernemingen en het definiëren van 'good practices'. De uitgangspunten van de OESO-richtlijnen hanteren we met het engagementbeleid als richtsnoer. Prioriteiten stellen we aan de hand van het jaarlijkse 'due diligence' onderzoek. Centraal in ons engagementbeleid staan de speerpunten klimaatverandering en water. Daarnaast is er een visiedocument inzake biodiversiteit opgesteld. De bedoeling is om biodiversiteit als derde speerpunt te gaan benoemen. In de dialoog met ondernemingen richten we ons op het verhogen van het klimaatbewustzijn. Ook vragen we aandacht voor waterrisico's en biodiversiteit. We streven naar gedragsverandering en het vergroten van transparantie over hoe men maatschappelijk onderneemt.

Binnen ons engagementprogramma kennen we drie onderdelen:

1. Normatief engagement
2. Thematisch engagement
3. (PRI) Collectieve engagement.

3 Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

We zijn een betrokken aandeelhouder en zijn dat volgens internationale standaarden en principes, bijvoorbeeld de PRI, de Eumedion Best Practices voor betrokken aandeelhouderschap, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de uitgangspunten van de Global Compact van de Verenigde Naties. Daarnaast houden we ons aan specifieke lokale wet- en regelgeving.

Bij het uitoefenen van stemrechten gebruiken we de stemanalyses en stemadviezen van Institutional Shareholder Services (ISS). De aanbevelingen ISS dienen als advies. Voordat we onze definitieve stem geven, bekijken we alle voorstellen afzonderlijk. We hanteren zelf striktere criteria voor met name de beloningsstructuur. Bij agendapunten die daaraan gerelateerd zijn en bij ESG-gerelateerde aandeelhoudersvoorstellen wijkt onze stem nog wel eens af van het advies van ISS. Onze uiteindelijke steminstructie bepalen we op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van een agendapunt.

4 Uitsluitingsbeleid

Beleggingen mogen van ons geen negatieve gevolgen voor de samenleving hebben. Dit betekent concreet dat we niet in ondernemingen beleggen die controversiële producten produceren of structureel ongewenst gedrag vertonen. Voor beleggingen in staatsobligaties hanteren we een landenbeleid.

We beleggen ook niet in ondernemingen die de uitgangspunten van het VN Global Compact structureel schenden en waar het voeren van een dialoog bewezen niet-effectief is. Wanneer een onderneming betrokken is bij een controversieel product, vaak een kernactiviteit van de onderneming, hanteren we op voorhand een uitsluitingsbeleid. Engagementbeleid is dan niet reëel, want het is lastig zo'n onderneming over te halen een ander product te produceren. Ons uitsluitingsbeleid richt zich op controversiële wapens en tabak. Wat steenkool betreft, hanteren we een restrictief beleid.

VN Global Compact

Met ons uitsluitingsbeleid besteden we bijzondere aandacht aan mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie. Voor ons geldt als richtlijn de uitgangspunten van het Global Compact van de Verenigde Naties. We sluiten ondernemingen die de uitgangspunten van de VN Global Compact structureel schenden uit om in te beleggen. De uitsluitingen zijn van toepassing op de discretionair beheerde mandaten binnen onze aandelenportefeuille en de vastrentende waardenportefeuille. De lijst met uitgesloten beleggingen herzien we eenmaal per jaar en stellen we vast in de BAC.

Controversiële wapens

De lijst van uitgesloten ondernemingen volgens het criterium van controversiële wapens stellen we elk halfjaar opnieuw vast. Dit doen we aan de hand van het gekozen uitsluitingsbeleid en van de onderzoeksresultaten van een onafhankelijk onderzoeksbureau.

We beleggen niet in bedrijven die de volgende controversiële wapens produceren:

- nucleaire wapens
- biologische wapens
- chemische wapens
- antipersoonsmijnen
- clustermunitie
- verarmd uraniummunitie
- witte fosfor bommen.

Tabak

We sluiten tabak uit. We beleggen niet in bedrijven die tabaksproducten maken. Als een bedrijf indirect is betrokken bij het produceren van tabaksproducten dan kan ook dat bedrijf worden uitgesloten. De lijst van uitgesloten ondernemingen voor tabak stellen we elk halfjaar opnieuw vast.

Steenkool

We hanteren een restrictief beleid. Ons steenkoolbeleid richt zich op het delven en het gebruiken van thermisch steenkool, inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen.

We sluiten ondernemingen uit als:

- a. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit steenkool gerelateerde activiteiten. De winning van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen) en de verkoop ervan aan externe partijen zijn relevant voor het bepalen van de aan

steenkol gerelateerde omzet. Inkomsten uit kolenhandel worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening.

- b. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is van elektriciteitsopwekking uit thermische steenkool, inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen.

De lijst van uitgesloten ondernemingen op basis van het steenkoolcriterium stellen we elk halfjaar opnieuw vast.

Teerzanden

We sluiten ondernemingen uit om in te beleggen als de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit teerzand gerelateerde activiteiten.

Financiële instellingen

Binnen het mandaat voor "Niet-staatsobligaties" kopen we geen obligaties meer die op de lijst met uitgesloten financiële instellingen voor niet-staatsobligaties staan. Deze lijst van uitgesloten financiële instellingen stellen we elk jaar opnieuw vast.

5 Speerpuntenbeleid

Naast de uitgangsprincipes van het VN Global Compact hanteren we specifieke speerpunten voor de verdere verankering van duurzaamheid in onze beleggingsactiviteiten. We zijn er van overtuigd dat een heldere focus bijdraagt aan het vergroten van de impact die we met deze activiteiten kunnen bereiken. En dat onze speerpunten voor herkenning zorgen bij onze deelnemers. Deze speerpunten hangen samen met de thema's klimaatverandering en water. Tevens wordt onderzocht of biodiversiteit als derde speerpunt kan worden benoemd, dit zal mogelijk zijn zodra er voldoende data beschikbaar komt en er ook voldoende investeringsmogelijkheden zijn.

We wenden onze invloed als institutionele belegger aan om een positieve bijdrage te leveren aan de genoemde speerpunten. Het actief ondersteunen van (bestaande) initiatieven draagt bij aan een grotere bewustwording en het gevoel voor urgentie. Door de speerpunten explicieter te benoemen in het engagement-, stem- en beleggingsbeleid verwachten we de negatieve aspecten van een speerpunt beter te beheersen en/of juist positieve impact te bereiken.

6 Landenbeleid

We passen op de gehele staatsobligatieportefeuille landenbeleid toe in de vorm van een uitsluitings- en selectiebeleid.

Landen die op voorhand zijn uitgesloten en landen die niet voldoen aan de selectiecriteria vormen samen de landenlijst.

Uitsluitingsbeleid

We sluiten landen op voorhand uit als aannemelijk is dat:

- a. Er een schending is van het non-proliferatieverdrag
- b. Machthebbers op systematische en grove wijze de fundamentele mensenrechten van (hun) burgers schenden
- c. Vanwege een hoge mate van corruptie toevertrouwde middelen in dergelijke landen niet ten goede komen aan duurzame ontwikkeling van de economische situatie en welvaart van de bevolking
- d. De ernst van opgelegde economische sancties de stabiliteit van de waarde van beleggingen in dat land serieus bedreigt.

Een belangrijk handvat voor het uitvoeren van het uitsluitingsbeleid is de Sanctiewet 1977. We hanteren deze wet als signaalfunctie om te bepalen of landen voldoen aan bovenstaande uitgangspunten. En om te kijken of ze voor uitsluiting op voorhand in aanmerking komen.

Selectiebeleid

We stellen minimeisen aan landen als het gaat om de bescherming van mensenrechten, van arbeidsrechten, het naleven van milieuafspraken en corruptiebestrijding. We toetsen of landen aan deze eisen voldoen voordat we investeren. We overwegen alleen om een staatsobligatie in onze portefeuille op te nemen als de prestaties van het uitgevende land voldoen aan een vooraf gestelde ondergrens. Deze ondergrens staat symbool voor onze verantwoord beleggen principes.

De onderzoeksresultaten van de volgende instituten gebruiken we om de landenprestaties inzichtelijk te maken:

- Freedom House met de Freedom in the World index
- ITUC met de ITUC Global Rights index
- Yale University met de Environmental Performance Index (EPI) en Transparency International met de Corruption Perception Index.

5 Evaluatie

Op basis van het Strategisch beleggingsplan wordt jaarlijks het Beleggingsjaarplan opgesteld. Jaarlijks wordt bij het opstellen van het Beleggingsjaarplan geëvalueerd of het beleggingsbeleid nog in lijn is met het strategisch beleggingsplan. Eens in de drie jaar wordt er een ALM-studie uitgevoerd om te bepalen of het Strategisch beleggingsbeleid aangepast moet worden. Jaarlijks worden alle beleggingscategorieën geëvalueerd. Tevens worden jaarlijks alle vermogensbeheerders geëvalueerd. Als het nodig is, evalueren we vaker. Prioritering vindt plaats op basis van een hoog (1), midden (2) en laag (3) duiding.

6 Controle, bijsturing en rapportage

Ieder kwartaal legt de beheerder, Achmea IM, in een rapportage het volgende vast:

- De ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het kwartaal
- De behaalde rendementen in het kwartaal en vanaf de vorige jaareinde per beleggingscategorie, inclusief de derivatenportefeuilles
- Een toelichting op het rendement, het gevoerde beleid en de risicometing
- Een attributie van de behaalde rendementen
- Een overzicht van de aan- en verkopen
- Een portefeuilleoverzicht afgezet tegen aankoopkoersen (desgewenst)
- Vooruitzichten en beleidsvoornemens.

Daarnaast verstrekt de beheerder elke maand een overzicht met de meest actuele gegevens over de beleggingsportefeuille in de maandrapportage vermogensbeheer. De risico's brengt de beheerder op maandbasis in kaart en krijgen we via de risicorapportage te zien. Ook is er op dagbasis inzicht in de beleggingsportefeuille via het Online Dashboard. We beschikken over een eigen risicodashboard, geactualiseerd op maandbasis.

7 Prudent person verklaring

Pensioenfondsen moeten op grond van de Pensioenwet voldoen aan de prudent person bepalingen. Dit betekent dat we beleggen in het belang van onze deelnemers. De beleggingen waarderen we op marktwaarde. De veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de portefeuille moeten zijn gewaarborgd. Ook moet het belang in niet-genoteerde beleggingen tot een prudent niveau zijn beperkt. Derivaten mogen we niet offensief inzetten en we moeten concentratierisico en risicoaccumulatie zoveel mogelijk voorkomen.

We zijn van mening dat ons beleggingsbeleid voldoet aan de prudent person beginselen, die in de Pensioenwet staan:

- Aan de samenstelling van de beleggingsportefeuille ligt een ALM-studie ten grondslag. Deze is uitgevoerd in 2022. We hebben gekozen voor een portefeuille die op basis van de rendement en risico optimaal is. Hierbij is als randvoorwaarde gehanteerd dat het VEV niet mocht stijgen vanwege de tekortsituatie van BPL Pensioen. Vanzelfsprekend heeft ons bestuur ook andere risicomaatstaven in haar afweging betrokken zoals de “kans op korten” en de “mate van korten”
- De beleggingen vinden zoveel mogelijk plaats op gereguleerde markten. Het percentage van het vermogen dat we beleggen in niet-beursgenoteerde waarden is tot een prudent niveau beperkt. Het grootste deel betreft beleggingen in Nederlands vastgoed, met name in woningen
- Een substantieel gedeelte van de portefeuille beleggen we in vastrentende waarden, waarvan de looptijd is afgestemd op de looptijd van de technische voorziening. Daarmee beperken we het (rente) risico van onze portefeuille
- De beleggingen spreiden we goed over verschillende beleggingscategorieën, landen, sectoren en debiteuren
- De behaalde rendementen op de beleggingscategorieën vergelijken we met passende benchmarks. Dit betreft zoveel mogelijk dezelfde benchmarks als gebruikt in de ALM-studie
- Op basis van bovenstaande punten zijn we van mening dat onze portefeuille zo is samengesteld dat de kwaliteit, de veiligheid, de liquiditeit en het rendement van onze portefeuille is gewaarborgd.

8 Ondertekening

Het bestuur van de BPL Pensioen heeft deze ABTN vastgesteld in de bestuursvergadering van 30 januari 2025. Het Verantwoordingsorgaan heeft op 7 maart 2025 positief geadviseerd over deze ABTN.

G.P.C.M. Riemen
Werknemersvoorzitter

H.G.E. Douma
Werkgeversvoorzitter

9 Bijlagen

1 Financieel crisisplan

2 Actuariële grondslagen

- 1 Correctie voor de ervaringssterfte en de hoogte van de huwelijksfrequenties
- 2 De partnerfrequenties
- 3 Uitgangspunten berekening voorziening toekomstige uitvoeringskosten

3 Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

4 Begrippenlijst

1 Financieel crisisplan

Versie oktober 2024

Met het financieel crisisplan bereiden we ons voor op crisissituaties. Ons financieel crisisplan geeft weer welke acties we moeten en kunnen starten in het geval van een crisissituatie. Het is geen plan om de crisissituatie daadwerkelijk op te lossen.

Wat is een crisissituatie?

Onze definitie van een crisissituatie is:

- **1 de situatie waarin de actuele dekkingsgraad lager is dan de kritische dekkingsgraad**
- **2 de situatie waarin de actuele dekkingsgraad binnen 4 weken met meer dan 10% daalt**

Wat is de kritische dekkingsgraad?

De kritische dekkingsgraad is die stand van de actuele dekkingsgraad, waarvoor geldt dat we op basis van de wet- en regelgeving de pensioenen moeten verlagen.

De kritische dekkingsgraad bepalen we aan de hand van de wettelijke voorschriften. De kritische dekkingsgraad houdt rekening met zowel de regelgeving voor voorwaardelijke als onvoorwaardelijke verlagingen.

Voorwaardelijke verlagingen

Kritische dekkingsgraad
"minimaal benodigde
invaardekkingsgraad"

Deze verlagingen zijn wettelijk verplicht als de actuele dekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad waarbij we in het overbruggingsplan niet binnen de wettelijke termijn tijdig herstel tot de minimaal benodigde dekkingsgraad kunnen aantonen. Als deze verlagingen nodig zijn hanteren we steeds de maximale spreidingsperiode, het aantal jaar tot het moment van invaren. De eerste verlaging is dan wel onvoorwaardelijk.

Deze verlagingen zijn wettelijk verplicht als de actuele dekkingsgraad op 31 december onder 90% ligt.

Onvoorwaardelijke verlagingen
Kritische dekkingsgraad "90% op 31 december 2024"

Vooruitlopend op de overgang naar de nieuwe pensioenregeling onder Wtp heeft BPL Pensioen ervoor gekozen gebruik te maken van het transitie-ftk. Binnen het transitie-ftk wordt als minimaal benodigde dekkingsgraad 102,25% gehanteerd.

We gaan al in overleg met onze sociale partners als de dekkingsgraad 5%-punt hoger is dan de kritische dekkingsgraad

We bespreken binnen ons bestuur onze financiële situatie als de dekkingsgraad lager is dan de kritische dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt. Vervolgens brengen we alle beleidsopties in kaart, die ons uit de financiële crisis kunnen brengen. Dit doen we ter voorbereiding op een overleg met onze sociale partners.

We bereiden crisismaatregelen voor op het moment dat de actuele dekkingsgraad lager wordt dan de kritische dekkingsgraad

We nemen de crisismaatregelen bij voorkeur in overleg met onze sociale partners. En doen dit zeker als hiervoor een besluit nodig is van onze sociale partners. We gaan overigens óók in overleg met onze sociale partners als de dekkingsgraad in binnen 4 weken met meer dan 10%-punt daalt. Want dat ervaren wij immers ook als een crisis.

We bepalen onze dekkingsgraad iedere maand. De normen die we voor onze dekkingsgraad hanteren hebben we verwerkt in ons risicodashboard. Met rood geven we in dat dashboard aan als er jaarlijkse verlagingen dreigen. Oranje geeft aan dat we 5% van verlagingen verwijderd zijn.

CRISIS	ACTUELE DEKKINGSGRAAD	VERLAGING	CRISIS	OVERLEG	CRISIS-MAATREGEL?	STOPLICHT in dashboard
1	5%-punt of meer boven kritische dekkingsgraad	Nee	Nee	Nee	Nee	GROEN
1	Tussen 5%-punt boven kritische dekkingsgraad en de kritische dekkingsgraad	Nee	Nee	Met sociale partners	Nee	ORANJE
1	Lager dan kritische dekkingsgraad	Ja	Ja	Met sociale partners	Ja	ROOD
2	De actuele dekkingsgraad is binnen 4 weken met meer dan 10% gedaald	Nee	Ja	Ja	Nee	ORANJE

We hebben de kritische dekkingsgraad vastgesteld op 97,9% op basis van de eindstand 2023

Als onze dekkingsgraad eind 2024 onder het niveau van 97,9% ligt, kunnen we een herstel tot de vereiste dekkingsgraad binnen de wettelijk toegestane termijn alleen met verlagingen bereiken. We stellen deze dekkingsgraad vast met het overbruggingsplansjabloon, zoals gebruikt bij het overbruggingsplan 2024. Herstel is met deze kritische dekkingsgraad binnen de resterende transitieperiode tot 1 januari 2027 mogelijk zonder aanpassing van de pensioenregeling of aanpassing van het premie- en/of beleggingsbeleid. In het overbruggingsplansjabloon om de kritische dekkingsgraad te bepalen, gaan we ervan uit dat we in die periode geen toeslagen verlenen.

We rekenen dan met de maximaal toegestane parameters zoals per 1 juli 2023 opgenomen in het Besluit Financieel Toetsingskader. Ook gaan we uit van de (nieuwe) rentetermijnstructuur zoals ingevoerd in 2023.

Wat doen we om eventuele verlagingen zo veel mogelijk te voorkomen?

Iedere maand stellen we onze dekkingsgraad vast en nemen we die op in het risicodashboard. Zo controleren en bewaken we ook alle andere risico's die ons fonds loopt, met als doel om de kans op een lage dekkingsgraad tijdig te signaleren en maatregelen te nemen om dit risico te beheersen.

Het bestuur signaleert een crisissituatie en initieert de vervolgstappen

Bij het ontstaan van een crisissituatie, wordt op initiatief van het Crisismanagementteam (zie verder onder Crisisprotocol) onderzocht of crisismaatregelen nodig zijn en welke maatregelen effectief zijn op de ontstane crisis. Ons bestuur bespreekt met onze sociale partners welke crisismaatregelen ingezet kunnen worden. De volgende beleidsinstrumenten kunnen ingezet worden:

- Premiebeleid
- Toeslagbeleid
- Beleggingsbeleid
- Aanpassing of versobering van de regeling
- Verlagen pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Niet alle beleidsinstrumenten zijn door ons bestuur toe te passen. Aanpassingen van de premie en van de pensioenregeling zijn de verantwoordelijkheid van onze sociale partners. Het beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en het verlagen van de opgebouwde en al ingegane pensioenen zijn onze eigen verantwoordelijkheid.

Premiebeleid

We kunnen in het algemeen stellen dat het effect van sturing op de premie beperkt is. Want gezien onze financiële situatie eind 2023 leidt een eenmalige verhoging van de premie met 5%-punt van 26,4% tot 31,4% tot een eenmalige verhoging van de dekkingsgraad van slechts 0,2%-punt.

Bovendien stellen de sociale partners de regeling en de bijbehorende premie vast. Ons pensioenfonds speelt bij deze vaststelling een toetsende rol. Het premiebeleid is dus niet alleen ineffectief, maar is feitelijk alleen met instemming van sociale partners door het bestuur te gebruiken.

Toeslagbeleid

We hanteren als leidraad voor ons toeslagbeleid dat er voldoende kans is op een invaardekkingsgraad waarmee we evenwichtig over kunnen gaan naar het nieuwe pensioenstelsel.

Dat is vertaald in een toeslagbeleid waarbij een toeslag mogelijk is als:

1. De actuele dekkingsgraad is hoger dan 110%
2. De helft van het aanwezige vermogen boven de 110% is beschikbaar voor een toeslag
3. De feitelijke toeslag is gemaximeerd op de prijsinflatie voor huishoudens afgeleid van september tot september
4. De hoogte van de inhaaltoeslag voldoet aan de eisen van het FTK.

Het bestuur heeft in 2024 besloten om vanaf 2024 het transitie-ftk te hanteren. Dit geeft een verruimde mogelijkheid om een toeslag toe te kennen. Het bestuur heeft daarbij besloten om niet het maximaal mogelijke toeslagbeleid te hanteren. Omdat een toeslag pas mogelijk is vanaf een dekkingsgraad van 110% is het toeslagbeleid bij lage dekkingsgraden geen relevant beleidsinstrument.

Als op grond van wet- en regelgeving de in het Besluit financieel toetsingskader opgenomen restricties voor de toeslagverlening worden versoepeld, zal het bestuur in overweging nemen of en in hoeverre van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. Het bestuur zal, indien van de extra geboden ruimte gebruik wordt gemaakt, een beargumenteerd besluit nemen dat kwalitatief en kwantitatief wordt onderbouwd. Een op enig moment afwijkend toeslagbesluit leidt niet direct tot aanpassing van dit beleidskader voor volgende jaren.

Aanpassing pensioenregeling

We hebben (voor zover deze bevoegdheid door onze sociale partners gegeven is) de onderstaande mogelijkheden om bij verlagingen de pensioenregeling te versoberen. We kunnen ook met onze sociale partners bespreken hoe verlagingen te voorkomen zijn. Of dit effect heeft, hangt af van de rentestand, de dekkingsgraad en de voorziening op het moment waarop de aanpassing ingaat.

- Het opbouwpercentage verlagen bij een gelijkblijvende premie is de eenvoudigste wijze om de pensioenregeling te versoberen. En is ook de eenvoudigste wijze om de dekkingsgraadontwikkeling te verbeteren. Alle toekomstige op te bouwen aanspraken verlagen we hiermee evenredig.
- Ieder jaar de franchise, het deel waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt, verhogen, is ook een versobering. Als de totale premie in euro's gelijk blijft natuurlijk, want premie betaal je over dezelfde grondslag. Gaat de franchise omhoog, dan vermindert de grondslag. Daarom passen we het premiepercentage aan. Overigens kan ook dit alleen met instemming van sociale partners.

Een voorbeeld:

- Stel we verhogen de franchise met € 1.000. Dan verhogen we tegelijk het huidige premiepercentage van 26,4% naar 27,6%. Daardoor blijft de totale premie voor de bedrijfstak gelijk. De premiedekkinggraad gaat met deze maatregel omhoog. En het verlies per jaar van de dekkingsgraad door minder premie neemt af.
- De invoering van een nabestaandenpensioen op risicobasis, bij een gelijkblijvende premie, leidt tot een beperkte verbetering. Dit komt doordat het nabestaandenpensioen voor werknemers op risicobasis verzekerd blijft.
- De verlaging van het nabestaandenpensioen naar 50%, bij gelijkblijvende premie, leidt ook tot verhoging van de dekkingsgraad.
- Het afschaffen van de overlijdensuitkering leidt tot een eenmalige stijging van de dekkingsgraad door de vrijval van voorziening.

In onderstaande tabel geven we het effect op de dekkingsgraad per maatregel weer:

Maatregel	Wie raakt dit?	effect na 1 jaar	effect na 2 jaar
opbouw verlagen met 0,1%-punt	Actieve deelnemers	0,3%	0,5%
franchise verhogen met € 1.000	Actieve deelnemers	0,2%	0,3%
nabestaandenpensioen op risicobasis	Actieve deelnemers	0,7%	1,4%
nabestaandenpensioen naar 50% in plaats van 70%	Actieve deelnemers	0,2%	0,4%
afschaffen overlijdensuitkering	Alle deelnemers	eenmalig 0,3%	eenmalig 0,3%

Verlagen opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten

Het uiterste middel om op tijd aan de minimaal benodigde invaardekkingsgraad te voldoen is de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten te verlagen. Dit is een maatregel die alle deelnemers (werknemers, oud-werknemers en pensioengerechtigden) treft. De effectiviteit is groot. Een verlaging van de rechten met 1% laat de dekkingsgraad als deze rond de kritische dekkingsgraad ligt met bijna 1%-punt stijgen. We passen een verlaging van de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten alleen toe als we dan ook onze pensioenregeling versoberen. Dit voorkomt dat we vooral onze gepensioneerde deelnemers treffen in deze crisissituatie.

Hoe bewaken we de evenwichtige belangenafweging van onze belanghebbenden?

Als we een crisismaatregel treffen of besluiten tot verlaging houden we de belangen van onze (ex-) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgevers goed in de gaten. We wegen de belangen van deze groepen evenwichtig af. Zo verdelen we het pensioengeld ook evenwichtig.

Bij de afweging of een crisismaatregel of een besluit tot verlaging evenwichtig is, beoordeelt het bestuur de crisismaatregel (waaronder een besluit tot verlaging) op effectiviteit, proportionaliteit, solidariteit en continuïteit. Evenwichtige belangenafweging is een open norm. Er is dus geen harde objectieve norm. Het blijft dus een afweging van de te nemen maatregelen.

Effectiviteit

Onze crisismaatregelen moeten echt tot herstel van onze dekkingsgraad leiden. Vooral de verlaging van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten is, in vergelijking met andere maatregelen, heel effectief.

Proportionaliteit

Onze crisismaatregelen en maatregelen om te verlagen moeten proportioneel zijn. Er moet een goed evenwicht zijn tussen de gevolgen voor de diverse doelgroepen en de herstelkracht van de maatregel op onze dekkingsgraad.

Solidariteit

Bij solidariteit gaat het er om dat verschillende doelgroepen bijdragen. Lasten moeten we evenwichtig verdelen. Dit betekent ook dat we maatregelen in samenhang met andere genomen maatregelen bezien. Verlaging van de al opgebouwde aanspraken en rechten doet relatief weinig beroep op solidariteit. Iedere deelnemer draagt daar namelijk in gelijke mate aan bij. Voorwaarde is wel dat de premie en de bijdrage van werknemers niet te veel negatieve invloed op de dekkingsgraad hebben. En daarmee op de hoogte van de verlaging zelf. We hebben dan overleg met onze sociale partners om dit negatieve effect als we verlagen te beperken. Dus als we opgebouwde aanspraken en rechten moeten verlagen, dan kan versoberen van de pensioenregeling, zoals verlagen van het opbouwpercentage, ook nodig zijn. Ook het afschaffen van de overlijdensuitkering doet weinig beroep op de solidariteit.

Continuïteit

Als we besluiten maatregelen te treffen om onze ongunstige financiële positie te verbeteren, houden we ook onze visie op pensioen tegen het licht. En we kijken naar de mogelijkheden van het nieuwe pensioenstelsel. Als we besluiten om te verlagen dan kijken we wat dat betekent voor een evenwichtige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en of dit gerechtvaardigd is. Draagvlak binnen de pensioensector is van belang voor de continuïteit van het bestaande pensioencontract en het voortbestaan van BPL Pensioen.

We vinden een hoge mate van effectiviteit, proportionaliteit en continuïteit heel belangrijk. We doen aan de andere kant geen te groot beroep op de solidariteit van onze deelnemers.

Prioritering door ons bestuur

Gelet op de evenwichtige belangenafweging, hebben we besloten om in een crisissituatie de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten te verlagen. Dit doen we in combinatie met het versoberen van de pensioenregeling. Dat is in lijn met hoe we er tot nu toe over gesproken hebben. Onze voorkeur gaat bij versobering uit naar de verlaging van het opbouwpercentage. Dit komt omdat dit eenvoudiger is uit te voeren, makkelijker is uit te leggen en omdat het de pensioenopbouw van alle werknemers in verhouding evenveel verlaagt. Deze maatregel is ook eenvoudiger terug te draaien.

We beoordelen daarom de volgende maatregelen zo:

- Een verhoging van de franchise heeft niet onze voorkeur, omdat dit naar verhouding vooral voor lager betaalde werknemers ongunstig is
- Een aanpassing van het nabestaandenpensioen heeft niet onze voorkeur, omdat de bij ons aangesloten werknemers vaak éénverdieners zijn. Daardoor is het voor hen van belang dat het nabestaandenpensioen ook na afloop van de actieve deelname goed geregeld is. Zo'n aanpassing kunnen wij uitleggen en uitvoeren. Aanpassing van het nabestaandenpensioen is in de toekomst niet makkelijk te compenseren en past daarom niet bij ons uitgangspunt dat dit wel mogelijk moet zijn.

Crisisprotocol

Dit crisisprotocol geldt voor financiële crisissen. Het protocol voor niet-financiële crisissen is onderdeel van ons Crisisplan – niet financiële crisis. De besluitvormingsprocedure is overigens bij iedere crisis gelijk en staat in dit financieel crisisplan.

Bij een crisis treedt het crisisprotocol in werking

We onderscheiden in een crisissituatie de volgende fases:

1. We stellen vast dat er een crisissituatie is.
2. We roepen het Crisismanagementteam bijeen.
3. We informeren onze sociale partners, het Verantwoordingsorgaan (VO) en de Raad van toezicht (Rvt).

We stellen vast dat er een crisissituatie is

We ontvangen periodiek informatie over de financiële situatie van ons fonds. Daar valt onder: een maandelijks opgave van onze dekkingsgraad en een update van het risicodashboard. Op basis daarvan stellen we vast of en per wanneer de crisissituatie volgens de formulering van het financieel crisisplan is ontstaan.

We roepen het Crisismanagementteam (CMT) bijeen

Ons CMT bestaat uit de:

- Werkgevers- en werknemersvoorzitter van ons bestuur
- Voorzitters van de BAC en PCC, en de sleutelfunctiehouder risicobeheer
- Directeur pensioenen van ons bestuursbureau
- Ondersteuning vanuit ons bestuursbureau

Als er zich een crisissituatie voordoet zoals we die in dit financieel crisisplan beschrijven, komt ons CMT minimaal iedere week bij elkaar. Dit hangt verder af van het stadium van de crisis. Het CMT bespreekt de actuele situatie en stemt de mogelijke acties op elkaar af. De vergaderingen van het CMT zijn voor elk bestuurslid toegankelijk.

We informeren onze sociale partners, het VO en de Rvt. Ook maken we afspraken over de termijn waarop een eerste overleg met onze sociale partners plaatsvindt.

Besluitvorming vindt altijd plaats door ons bestuur. De urgentie van de crisissituatie is bepalend voor de zwaarte van de te volgen procedure:

1. Reguliere besluitvorming

De crisissituatie kan wachten tot de eerstvolgende, reeds geplande, reguliere vergadering. De besluitvorming over de (tijdelijke aanpassing) van ons beleid volgt het reguliere proces. Hoewel het te nemen besluit van grote invloed op ons fonds en/of de deelnemers kan zijn, is er voldoende tijd om het besluit te nemen binnen het reguliere proces.

De uitgangspunten bij de reguliere besluitvormingsprocedure zijn:

- Volgens artikel 12 lid 3 van de statuten moeten minimaal zeven bestuurders tijdens de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Verdeeld over de vertegenwoordigers van werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden. Fysieke aanwezigheid bij een vergadering is niet noodzakelijk; aanwezigheid kan ook via een conference call of videoverbinding.
- We nemen een geldig besluit bij volstreekte meerderheid van stemmen. Dat betekent dat minimaal vier stemmen voor zijn in de volgende samenstelling:
  - één stem van een bestuurder namens de werknemers
  - één van een bestuurder namens de werknemers of namens pensioengerechtigden en
  - twee stemmen van bestuurders die benoemd zijn namens de werkgevers
- Bestuurders kunnen voor maximaal één andere bestuurder gemachtigd zijn.
- Conform artikel 12 lid 9 van de statuten kunnen we buiten vergaderingen om besluiten nemen. Dit kan alleen als alle bestuurders eerst in de gelegenheid gesteld zijn schriftelijk of per email hun mening en toelichting daarop te uiten. En ze moeten allemaal in de gelegenheid zijn gesteld hun stem uit te brengen. Bij het staken van stemmen is het voorstel verworpen.

2. Versnelde besluitvorming

De crisissituatie kan niet wachten tot een reeds geplande reguliere vergadering. Een extra vergadering wordt ingepland.

De uitgangspunten bij de versnelde besluitvormingsprocedure zijn:

- Er moeten minimaal zeven bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Minimaal één daarvan is bestuurder namens de werknemers of namens pensioengerechtigden. En er moet één bestuurder benoemd namens de werkgevers aanwezig zijn. Fysieke aanwezigheid bij een vergadering is niet noodzakelijk; aanwezigheid kan ook via een conference call of videoverbinding.

- We nemen in deze vergadering alleen besluiten bij volstrekte meerderheid van stemmen.
- Bestuurders kunnen voor maximaal één andere bestuurder gemachtigd zijn.

3. Noodprocedure

Ons CMT kan bij een crisissituatie een noodprocedure starten. Bijvoorbeeld als besluitvorming niet kan wachten tot een reguliere of versnelde besluitvormingsprocedure.

Volgens artikel 12 lid 8 van de statuten kunnen we in spoedeisende gevallen afwijken van het quorum bij besluitvorming. In de noodprocedure kan ons CMT een besluit nemen. Dit besluit komt in een verslag. Dat verslag krijgen de overige bestuurders binnen vierentwintig uur na de bijeenkomst van het CMT toegestuurd. Zonder tegenbericht van ons bestuur binnen vierentwintig uur nadat het verslag is ontvangen, is het genomen besluit bekrachtigd. Komt er een tegenbericht, dan bepaalt ons CMT gemotiveerd of zij haar besluit handhaaft.

Betrokkenen houden bij het nemen van een maatregel volgens de noodprocedure het volgende voor ogen:

- De in te zetten maatregel moet proportioneel, specifiek en limitatief zijn. Dat geldt ook voor de voorwaarden en de duur van de maatregel.
- Ons bestuursbureau draagt zorg voor het bewaken van voorwaarden en termijnen. We trekken het besluit later in of het eindigt van rechtswege. Of we passen het dan geldende beleid aan, aan het genomen besluit.
- Het besluit leggen we schriftelijk vast en delen we binnen vierentwintig uur na besluitvorming met de overige bestuurders.
- We lichten het besluitvormingsproces zo spoedig mogelijk toe.

Een bestuurder kan een andere bestuurder machtigen om hem of haar te vertegenwoordigen

De uitgangspunten voor machtigingen staan opgenomen in artikel 12 lid 2 van de statuten. Volgens artikel 12 lid 8 van de statuten kunnen we in spoedeisende gevallen van de uitgangspunten voor machtigingen afwijken. De machtigingsformulieren zijn opgenomen als bijlage van ons Crisisplan – niet financiële crisis.

Ons bestuur blijft altijd verantwoordelijk

We nemen in een crisissituatie alleen maatregelen die in de toekomst van kracht worden, bij voorkeur per 1 januari. Het kan zijn dat onze financiële situatie een eerdere ingangsdatum noodzakelijk maakt. Ook dan nemen we zo'n maatregel alleen in overleg met onze sociale partners.

We geven tijdens een (dreigende) crisissituatie (stoplicht op oranje of rood) geen extra mandaten aan de diverse commissies of aan de voorzitters. Tijdens een (dreigende) crisissituatie is en blijft ons bestuur verantwoordelijk voor de besluitvorming. Het belangrijkste uitgangspunt is en blijft ook dan: evenwichtige belangenafweging.

Hoe verloopt onze communicatie tijdens een crisis?

We vinden het belangrijk om alle belanghebbenden (werknemers, ex-deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers) volledig, tijdig en duidelijk te informeren. Het gaat dan om de voor hen geldende gevolgen van (mogelijk) te nemen maatregelen. Ook wordt onze uitvoerder geïnformeerd.

Daarnaast informeren we intern betrokken, zoals VO, Rvt en onze sociale partners over de manier waarop we communiceren met de verschillende doelgroepen.

In de communicatie aan belanghebbenden maken we onderscheid in:

- Het informeren van alle belanghebbenden over het bestaan van het financieel crisisplan en
- De communicatie bij een crisis zelf.

De communicatie aan belanghebbenden als er zich een crisis voordoet

Het financieel crisisplan staat als onderdeel van de ABTN op de website. Als er een crisis dreigt of ontstaat, brengen we de belanghebbenden op de hoogte. In de onderstaande tabel omschrijven we onze communicatie in de verschillende stadia van een crisis. Tijdens een crisis stellen we een uitgebreider operationeel communicatieplan op. Daarin staat een planning van in te zetten middelen per doelgroep.

Alle deelnemers krijgen ieder jaar informatie over de toeslagverlening per 1 januari van het volgende jaar. Daarnaast informeren we via onze website over actuele ontwikkelingen van onder andere onze actuele dekkingsgraad en de financiële situatie van ons fonds.

Als een verlaging van de pensioenen dreigt (doordat dit als maatregel in ons overbruggingsplan is opgenomen), dan informeren we belanghebbenden hierover via onze website én via andere relevante en verplicht gestelde communicatiemiddelen.

Als we in de uitzonderlijke situatie komen dat we moeten besluiten om de pensioenaanspraken te verlagen, informeren we DNB hier direct over per brief. DNB toetst een voorgenomen besluit tot verlagen van de aanspraken. De verlaging gaat alleen door als DNB hiermee heeft ingestemd. Een maand voordat de verlaging ingaat informeren we DNB hierover.

Pensioengerechtigden informeren we minimaal drie maanden voor een daadwerkelijke verlaging. (Ex-) deelnemers worden minimaal één maand voor de daadwerkelijke verlaging geïnformeerd.

Onze uitvoerder (TKP) wordt al tijdens een voorgenomen besluit tot verlagen geïnformeerd.

Evaluatie

We evalueren ons financieel crisisplan ieder jaar in het tweede kwartaal. Dan zijn de maatregelen wanneer een crisis zich voordoet (of de definitie van een crisis) tijdig bekend en kan er ruim voor 31 december van het betreffende jaar naar gehandeld worden.

Communicatie-fase	Moment van communicatie	Hoofdboodschap	Doelgroep	Communicatiemiddel
Communicatie over het bestaan van ons financieel crisisplan	Na vaststellen financieel crisisplan	- Bestaan en doel van het financieel crisisplan - Belangenafweging	- Deelnemers - Ex-deelnemers - Pensioengerechtigden - Werkgevers - VO - Rvt - Toezichthouders - Sociale partners - Media - Gepensioneerden-verenigingen	- Website
Aanvang crisissituatie	Binnen twee weken na aanvang crisis	- Verslechtering van de financiële situatie van ons fonds - Mogelijke maatregelen en gevolgen	- Deelnemers - Ex-deelnemers - Pensioengerechtigden - Werkgevers - VO - Rvt - Toezichthouders - Sociale partners - Media - Gepensioneerden-verenigingen	- Nieuwsbericht op de website over de verslechtering van de financiële situatie - Afstemming bestuur (middels communicatieplan) over verdere communicatie en inzet communicatiemiddelen voor de verschillende doelgroepen
Bestuursbesluit(en) over maatregelen	Binnen één maand (deelnemers) of binnen drie maanden (pensioengerechtigden) voor doorvoeren maatregel	- Financiële situatie - Maatregelen die we nemen - Gevolgen van de maatregelen voor de belanghebbenden - Evenwichtige verdeling en belangenafweging - Verwachtingen	- Deelnemers - Ex-deelnemers - Pensioengerechtigden - Werkgevers Alle overige betrokkenen informeren we over de besluiten. De werkgroep Communicatie van het VO is betrokken bij de inhoud van de communicatiemiddelen	- Inzet communicatiemiddel om belanghebbenden te informeren over het besluit en de uitvoering

(Mogelijk) in te zetten communicatiemiddelen:

- Website
- Digitale nieuwsbrief
- Magazine VanColland
- Magazine Mijn BPL-pensioen
- Individuele (video-)gesprekken met pensioenconsulenten
- Overige middelen komen in een op te stellen operationeel communicatieplan te staan

Ondertekening

We hebben dit financieel crisisplan vastgesteld in de bestuursvergadering van 31 oktober 2024.

H.G.E. Douma
Lid Dagelijks Bestuur

G.P.C.M. Riemen
Lid Dagelijks Bestuur

2 Actuariële grondslagen

1 De correctie voor de ervaringssterfte (vastgesteld in 2024)

De toegepaste correctie voor ervaringssterfte luidt als volgt:

leeftijd	man HV	vrouw HV	man MV	vrouw MV	leeftijd	man HV	vrouw HV	man MV	vrouw MV
0	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	51	0,7922	0,8500	0,8362	1,1212
1	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	52	0,7918	0,8518	0,8408	1,1270
2	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	53	0,7914	0,8536	0,8453	1,1314
3	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	54	0,7912	0,8553	0,8497	1,1375
4	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	55	0,7911	0,8569	0,8540	1,1440
5	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	56	0,7920	0,8584	0,8581	1,1490
6	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	57	0,7939	0,8598	0,8622	1,1530
7	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	58	0,7969	0,8612	0,8661	1,1555
8	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	59	0,8012	0,8626	0,8699	1,1575
9	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	60	0,8069	0,8638	0,8735	1,1584
10	1,0091	0,9084	1,0036	0,9637	61	0,8140	0,8651	0,8770	1,1588
11	0,9971	0,8954	0,9766	0,9347	62	0,8224	0,8662	0,8803	1,1588
12	0,9853	0,8835	0,9517	0,9098	63	0,8321	0,8674	0,8835	1,1585
13	0,9739	0,8727	0,9288	0,8888	64	0,8429	0,8686	0,8866	1,1579
14	0,9627	0,8630	0,9078	0,8715	65	0,8547	0,8697	0,8895	1,1566
15	0,9519	0,8543	0,8886	0,8576	66	0,8673	0,8709	0,8923	1,1561
16	0,9414	0,8465	0,8711	0,8469	67	0,8805	0,8722	0,8950	1,1563
17	0,9312	0,8396	0,8553	0,8392	68	0,8941	0,8734	0,8976	1,1566
18	0,9213	0,8336	0,8411	0,8341	69	0,9078	0,8748	0,9001	1,1567
19	0,9118	0,8283	0,8283	0,8316	70	0,9216	0,8763	0,9025	1,1564
20	0,9026	0,8238	0,8170	0,8314	71	0,9351	0,8779	0,9049	1,1555
21	0,8938	0,8200	0,8070	0,8333	72	0,9481	0,8796	0,9072	1,1537
22	0,8853	0,8168	0,7983	0,8371	73	0,9606	0,8815	0,9095	1,1508
23	0,8772	0,8142	0,7908	0,8427	74	0,9722	0,8836	0,9118	1,1469
24	0,8695	0,8122	0,7844	0,8497	75	0,9829	0,8860	0,9142	1,1417
25	0,8621	0,8107	0,7791	0,8582	76	0,9925	0,8904	0,9180	1,1353
26	0,8552	0,8097	0,7747	0,8678	77	1,0009	0,8952	0,9219	1,1276
27	0,8486	0,8091	0,7714	0,8784	78	1,0081	0,9005	0,9259	1,1188
28	0,8424	0,8089	0,7688	0,8899	79	1,0140	0,9061	0,9302	1,1089
29	0,8366	0,8091	0,7671	0,9021	80	1,0185	0,9122	0,9347	1,0980
30	0,8312	0,8096	0,7661	0,9149	81	1,0218	0,9187	0,9393	1,0864
31	0,8262	0,8104	0,7659	0,9280	82	1,0238	0,9256	0,9443	1,0743
32	0,8216	0,8115	0,7663	0,9415	83	1,0246	0,9329	0,9494	1,0618
33	0,8174	0,8128	0,7672	0,9552	84	1,0243	0,9406	0,9548	1,0494

34	0,8135	0,8143	0,7687	0,9689	85	1,0231	0,9485	0,9603	1,0374
35	0,8101	0,8160	0,7707	0,9825	86	1,0211	0,9566	0,9660	1,0261
36	0,8071	0,8178	0,7732	0,9959	87	1,0185	0,9647	0,9718	1,0159
37	0,8044	0,8198	0,7760	1,0091	88	1,0156	0,9728	0,9776	1,0075
38	0,8022	0,8218	0,7792	1,0218	89	1,0124	0,9805	0,9832	1,0011
39	0,8003	0,8240	0,7827	1,0341	90	1,0094	0,9877	0,9885	0,9975
40	0,7988	0,8262	0,7864	1,0459	91	1,0041	0,9939	0,9932	0,9978
41	0,7977	0,8284	0,7904	1,0570	92	1,0009	0,9988	0,9971	1,0005
42	0,7970	0,8307	0,7946	1,0674	93	0,9994	1,0019	0,9999	1,0037
43	0,7965	0,8330	0,7990	1,0771	94	0,9992	1,0026	1,0010	1,0046
44	0,7960	0,8353	0,8035	1,0859	95	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
45	0,7954	0,8375	0,8081	1,0939	96	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
46	0,7948	0,8397	0,8127	1,1009	97	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
47	0,7942	0,8419	0,8174	1,1070	98	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
48	0,7936	0,8440	0,8222	1,1121	99	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
49	0,7931	0,8461	0,8269	1,1161	100	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
50	0,7926	0,8481	0,8316	1,1192	101 e.v.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000

2 De partnerfrequenties (vastgesteld in 2024)

leeftijd	mannen	vrouwen	leeftijd	mannen	vrouwen
18	0,0%	0,0%	44	76,3%	71,7%
19	0,0%	0,0%	45	76,4%	71,6%
20	0,0%	0,0%	46	76,6%	71,7%
21	5,2%	11,5%	47	76,8%	71,9%
22	10,1%	17,6%	48	77,0%	72,2%
23	15,6%	24,0%	49	77,4%	72,6%
24	21,5%	30,5%	50	77,8%	73,1%
25	27,6%	36,8%	51	78,3%	73,6%
26	33,5%	42,8%	52	78,8%	74,1%
27	39,3%	48,3%	53	79,4%	74,5%
28	44,8%	53,3%	54	80,0%	74,9%
29	49,8%	57,7%	55	80,7%	75,2%
30	54,4%	61,5%	56	81,3%	75,4%
31	58,5%	64,7%	57	81,9%	75,3%
32	62,1%	67,2%	58	82,4%	75,1%
33	65,2%	69,2%	59	82,9%	74,7%
34	67,8%	70,7%	60	83,3%	74,0%
35	69,9%	71,7%	61	83,6%	73,2%
36	71,7%	72,4%	62	83,8%	72,4%
37	73,0%	72,7%	63	84,0%	71,5%
38	74,1%	72,8%	64	84,1%	70,8%
39	74,8%	72,7%	65	100,0%	100,0%
40	75,4%	72,5%	66	100,0%	100,0%
41	75,8%	72,3%	67	100,0%	100,0%
42	76,0%	72,0%	68	100,0%	100,0%
43	76,2%	71,8%			

3   **Uitgangspunten berekening voorziening toekomstige uitvoeringskosten**

De voorziening toekomstige uitvoeringskosten is vastgesteld als percentage van de technische voorziening en is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De voorziening toekomstige uitvoeringskosten moet voldoende zijn om alle toekomstige kosten te financieren, zonder dat een deel van de premie bijdraagt aan de financiering van deze kosten. Met andere woorden: deze voorziening is voldoende om alle toekomstige kosten te financieren in het geval er geen premiebetalende actieven meer zijn verbonden aan het fonds
- In het geval dat er geen premiebetalende actieven meer zijn, neemt het bestuur de volgende maatregelen:
  - Het bestuur wordt qua bestuursleden gehalveerd en het aantal bestuursvergaderingen wordt met de helft teruggebracht. De vergoeding voor bestuursleden wordt dan gehalveerd. Een dergelijke situatie vergt immers beduidend minder aandacht van het bestuur. De kosten van het bestuur nemen hierdoor met 75% af
  - De vergoeding voor het VO en de Rvt neemt met 50% af. Ook voor deze gremia zal immers gelden dat zij minder zullen vergaderen ed.
  - De kosten van het bestuursbureau nemen met 40% af. Het bestuursbureau blijft nodig maar ook hier zal het aantal werkzaamheden beduidend afnemen
  - Het contract met Ortec wordt beëindigd, het vermogensbeheer zal in het bestuursbureau zelf plaats vinden
  - Het lidmaatschap van de Pensioenfederatie wordt beëindigd.
- Het bestuur verwacht dat de kosten aan TKP fors afnemen:
  - De diensten aan de werkgevers vervallen, er zijn immers geen werkgevers meer
  - De kosten voor diensten voor deelnemers nemen met 80% af. De rechten voor de actieven blijven uiteraard als slapers rechten geadministreerd, maar zijn premievrij, er komt geen opbouw meer bij. Er wordt geen premie meer geïncasseerd
  - De kosten aan diensten voor pensioengerechtigden nemen toe, en wel zo dat de kosten per gepensioneerden stabiel blijven
  - De kosten voor communicatie nemen met 80% af.
- Het bestuur verwacht verder dat de toezichtkosten (DNB, AFM) op het hetzelfde niveau blijven. Ook de kosten voor het Pensioenregister blijven op het huidige niveau
- Alle kosten worden jaarlijks geïndexeerd met de door DNB gepubliceerde inflatiecurve
- In de situatie dat er geen premiebetalende actieven meer zijn verbonden aan het fonds zal op termijn overgegaan worden tot een collectieve overdracht. Tot deze tijd zal het fonds zelf de uitvoeringskosten dragen.

Op basis van deze uitgangspunten is de voorziening toekomstige uitvoeringskosten vastgesteld op 3,0% van de technische voorziening.

3 Verklaring beleggingsbeginselen

Inleiding

Pensioenfondsen zijn volgens de Europese Pensioenrichtlijn verplicht om een verklaring over hun beleggingsbeginselen voor hun beleggingsbeleid op te stellen. Deze verklaring is voor iedereen beschikbaar op onze website www.bplpensioen.nl. Onze verklaring is laatst vastgesteld op 300 januari 2025 en we herzien deze regelmatig. Minimaal eens in de drie jaar en bij belangrijke wijzigingen in ons beleggingsbeleid. De in deze bijlage opgenomen teksten zijn één-op-één overgenomen uit ons beleggingsbeleid.

Onze organisatie en pensioenregeling

Organisatie

We verzorgen onze pensioenregeling voor de gehele groene keten en aanverwante sectoren. De uitvoering van ons pensioenbeheer besteden we uit aan TKP Pensioen, het fiduciair vermogensbeheer aan Achmea IM (AIM) en het vastgoedbeheer aan Achmea Real Estate (ARE).

Bestuur van ons pensioenfonds

Ons fonds kent verschillende bestuursorganen, zoals het bestuur, het Verantwoordingsorgaan (VO) en de Raad van toezicht (Rvt). We hebben ook een bestuursbureau. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij ons fonds betrokken. We hebben vier bestuurlijke commissies. De taak van deze commissies is het voorbereiden van onderwerpen waarover ons bestuur moet besluiten.

We zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van onze pensioenregeling en ons beleggingsbeleid. We stellen het strategisch beleggingsbeleid vast en houden toezicht op de uitvoering daarvan. We laten ons adviseren door de Beleggingsadviescommissie en ondersteunen door het bestuursbureau.

Beleggingsadviescommissie

De Beleggingsadviescommissie (BAC) adviseert ons over de uitvoering van de beleggingen en wijzigingen op het gebied van vermogensbeheer en risicobeheersing.

De BAC houdt toezicht op ons vermogensbeheer en dus beoordeelt zij de betreffende rapportages. Daarnaast is de BAC betrokken bij de uitvoering van ALM-studies. De taken en bevoegdheden van de BAC zijn vastgelegd in een reglement. We hebben de BAC gemandateerd operationele besluiten te nemen en (des-)investeringsvoorstellen inzake vastgoed, die passen binnen het vastgestelde vastgoedbeleid zoals verwoord in het vastgoedbeleggingsplan, goed te keuren.

Bestuursbureau

Ons bestuursbureau zorgt voor omstandigheden waarin we ons optimaal kunnen toeleggen op onze taken. Ook vervult ons bestuursbureau coördinerende, controlerende en adviserende taken. Zij ondersteunen ons bij de uitoefening van onze taken en verantwoordelijkheden door de:

- ondersteuning en voorbereiding bij vergaderingen en van commissies
- voorbereiding van het beleid
- uitvoering en controle van het vastgestelde beleid
- inhoudelijk en financiële controle van uitbestedingspartners
- vormgeving en onderhoud van netwerken met alle betrokkenen.

Uitbesteding

We hebben de afspraken met onze uitbestedingspartners vastgelegd in uitbestedingsovereenkomsten. Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in aparte dienstverleningsovereenkomsten (DVO).

We zien erop toe dat we de risico's die verbonden zijn aan de uitbesteding van deze werkzaamheden voldoende beheersen. We toetsen regelmatig of de uitvoering van de uitbestede bedrijfsprocessen nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Daarom rapporteren onze uitbestedingspartners periodiek over de nakoming van de gemaakte afspraken. Dat doen zij in de DVO's. We kunnen aan de hand van deze DVO-rapportages en kwartaalrapportages waar nodig bijsturen. Bespreking van deze rapportages vindt plaats in de PCC, de BAC en in ons Bestuur. Als het nodig is, ontvangen we van onze uitbestedingspartners aanvullende informatie om deze controlewerkzaamheden goed te kunnen uitvoeren.

Verantwoordingsorgaan

Ons VO kan zich ook uitspreken over ons beleggingsbeleid. Ons VO heeft namelijk adviesrecht bij de vaststelling van onze jaarrekening en ABTN.

Raad van toezicht

De Rvt houdt toezicht op ons beleid en op de algemene gang van zaken van ons fonds. Daaronder valt adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenbehartiging. Onze Rvt moet het jaarverslag goedkeuren en heeft daardoor de mogelijkheid zich uit te spreken over ons beleggingsbeleid.

Onze pensioenregeling

We hebben een zogenaamde middelloonregeling. Onze deelnemers bouwen daarmee pensioen op voor ouderdom en overlijden. Dat doen zij ieder jaar over de pensioengrondslag. We beschrijven onze pensioenregeling uitvoerig in hoofdstuk 4 van onze ABTN. Daar geven we informatie over de pensioenregeling, grondslagen van ons fonds en de samenhang tussen premie-, beleggings- en indexatiebeleid.

Medewerkers

Ons fondsbestuur, onze directie en de medewerkers van ons bestuursbureau hebben een gedragscode ondertekend. Dit hebben zij gedaan om belangenverstrengelingen te voorkomen. We zorgen ervoor dat medewerkers tijdens het hele beleggingsproces over professionele kwaliteit en expertise beschikken. De controle op naleving van de gedragscode hebben we uitbesteed aan het Nederlands Compliance Instituut. Periodiek toetst deze externe compliance officer de naleving van deze gedragscode. Ook hebben we een interne compliance officer aangesteld.

Ons beleggingsbeleid

Algemeen

We ontvangen pensioenpremies om de pensioenen in de toekomst te kunnen uitkeren. We hebben verplichtingen en ambities. Die gaan over van de pensioenpremie en inflatiecompensatie; toeslag dus. In hoofdstuk 6 van de ABTN gaan we daar dieper op in.

We hebben sturingsmiddelen om aan onze lange termijn verplichtingen en ambities te kunnen voldoen. Eén daarvan is ons beleggingsbeleid. De pensioenpremies beleggen wij in aandelen, obligaties, vastgoed en andere beleggingsvormen. Daarover behalen we rendement. Het risico is dat we de verwachte rendementen niet halen. Daarom brengen we de risico's regelmatig in beeld met een ALM-studie. Met deze ALM-studie kunnen we berekenen hoe onze financiële positie zich op lange termijn kan ontwikkelen. Dat doen we met verschillende economische scenario's. Op die manier kunnen we inschatten of we aan onze verplichtingen kunnen blijven voldoen. En of er ruimte is om onze ambities waar te maken.

DNB houdt toezicht en speelt een belangrijke rol in ons strategisch beleggingsbeleid. Dit komt mede door het nieuwe Financieel Toetsingskader ('nFTK'). Door deze regelgeving van DNB heeft ons risicomanagement een veel prominentere rol gekregen binnen ons financiële management. We kijken nu integraal naar alle risico's die van invloed zijn op onze balanspositie. De belangrijkste risico's voor ons zijn het:

- renterisico,
- valutarisico en
- risico van aandelen en onroerend goed.

DNB beoordeelt regelmatig hoe hoog de risico's in ons geval zijn en of we voldoende buffers hebben om tegenvallende ontwikkelingen te verwerken. We richten ons daarom op het beheersen van al deze risico's.

Uitgangspunt voor ons beleggingsbeleid

We streven naar een goed pensioen tegen een zo stabiel mogelijke premie. Dit kan door een goed en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. We willen een toekomstbestendig pensioenfonds zijn en tegelijkertijd bijdragen aan een duurzame maatschappij.

Om het rendement te halen dat wij voor ogen hebben, nemen we risico's, maar houden we onze uitvoeringskosten zo laag mogelijk. Bij het nemen van risico's houden we rekening met de risicohouding van onze (ex-)deelnemers en gepensioneerden. Daar stemmen we ons beleggingsbeleid op af én op de door ons gewenste doelen. Onze uiteindelijke risicohouding bepalen we in overleg met onze sociale partners. We blijven daarbij binnen de kaders van de wet.

De beleggingsbeginselen geven onze beleggingsovertuiging weer. En de manier waarop wij naar risico's kijken. De beginselen vormen het uitgangspunt voor de verdere uitwerking van ons beleggingsbeleid. Een deel van onze beginselen is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op onze overtuigingen. We beoordelen onze beleggingsbeginselen periodiek en stellen die dan opnieuw vast.

Onze beleggingsbeginselen zijn:

1. Lange termijn visie

BPL Pensioen gelooft dat het met een beleggingsbeleid gericht op de lange termijn risicopremies kunnen realiseren. Dit draagt bij aan de verwezenlijking van de ambitie. BPL Pensioen is zich er van bewust van korte termijn marktvolatiliteit en accepteert deze binnen de kaders van de risicohouding.

- BPL Pensioen kiest op basis van uitgebreid onderzoek voor beleggingscategorieën en – strategieën. Op basis van een investment case wordt bepaald of deze beleggingscategorie of – strategie ook daadwerkelijk wordt ingezet. BPL Pensioen accepteert daarbij een korte termijn underperformance ten opzichte van standaard benchmarks indien de verwachting is dat deze beleggingscategorie op de lange termijn een risicopremie oplevert
- BPL Pensioen gelooft in een beloning voor economische activiteit, illiquiditeit en factorpremies
- BPL Pensioen wil beloond worden voor de beleggingsrisico's die worden gelopen. Risico's die niet worden beloond worden zoveel mogelijk gemitigeerd, mits dit praktisch mogelijk is en kostenefficiënt kan worden uitgevoerd
- Het doel van de beleggingen is om de fondsambitie te realiseren. Primair is dat doel een nominaal pensioen, belangrijk secundair doel is een waardevast pensioen
- Via de gelaagdheid in het beleggingsproces komt de horizon tot uitdrukking:
  - De ALM-studie heeft een lange horizon (15 jaar). Hier wordt de strategische portefeuille bepaald, in relatie tot de verplichtingen
  - De strategische portefeuille wordt uitgewerkt in het strategisch beleggingsplan. Hierbij wordt een middellange horizon gehanteerd (5 jaar)
  - Jaarlijks wordt een beleggingsplan opgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met uitvoeringstechnische zaken en korte termijn overwegingen
  - Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid door de managers wordt een korte horizon gehanteerd (1 tot 5 jaar).

Korte termijn marktvolatiliteit kan worden getolereerd, bijvoorbeeld vanuit valuta. Het valutarisico kan in praktijk gedeeltelijk worden afgedekt vanwege consequenties vanuit regelgeving/VEV, ondanks de lange termijn visie en de kosten en complexiteit van afdekken. Een korte horizon leidt veelal tot hoge transactiekosten en is daarom minder gewenst. De beleggingsstrategie kan wel worden beïnvloed door korte termijn overwegingen, zoals liquiditeit, het niveau van de dekkingsgraad en crisismanagement.

2. Markt inefficiënties

BPL Pensioen gelooft dat er inefficiënties zijn in markten, maar is van mening dat het moeilijk is om managers te vinden die in staat zijn om op lange termijn, consistent, na kosten outperformance te behalen. Er zijn grote verschillen in de mate van efficiëntie van verschillende markten en sommige beleggingen kunnen niet passief worden uitgevoerd

- BPL Pensioen gelooft niet dat met actief beleid in liquide markten structureel outperformance kan worden behaald. BPL Pensioen gelooft dat marktkapitalisatie-gewogen benchmarks niet de optimale risico-rendement verhouding weerspiegelen. Daarom kiest BPL Pensioen vaak voor actief in benchmark en passief in de uitvoering.
- Via rebalancing wordt het rendement-risico profiel periodiek terugbracht naar het strategische rendements-risico profiel. Op deze wijze worden op een gestructureerde wijze categorieën afgebouwd die een (forse) stijging hebben laten zien en worden categorieën bijgekocht die qua rendement zijn achtergebleven.

3. Maatschappelijke Verantwoordelijkheid

BPL Pensioen gelooft dat duurzaamheid op lange termijn leidt tot een beter rendement- en risicoprofiel. Daarnaast heeft BPL Pensioen de overtuiging dat maatschappelijk verantwoord beleggen een bijdrage levert aan een betere wereld voor de deelnemer. BPL Pensioen stelt zichzelf als doel om als voorloper en aanjager te acteren binnen de pensioensector op het gebied van duurzaamheid. Daarom zijn ecologische, sociale en governance normen een belangrijk criterium binnen alle beleggingsactiviteiten.

- MVB wordt ingevuld voor elk onderdeel van het beleggingsbeleid. Dit is verder geconcretiseerd in het MVB-beleid.
- BPL Pensioen toetst haar activiteiten en dienstverleners ook op integriteit en maatschappelijk verantwoord gedrag.
- De visie en keuzes ten aanzien van duurzaamheid komen zoveel mogelijk tot uiting in benchmarks.
- Bij het beoordelen van MVB-maatregelen toetst BPL Pensioen op consistentie met MVB uitgangspunten, impact op rendement en risico, maatschappelijke impact, benodigde capaciteit en kosten.
- BPL Pensioen zet continu stappen om de duurzaamheid in de portefeuille verder te verbeteren.
- BPL Pensioen streeft naar een eerlijke, rechtvaardige en uitlegbare beloningsstructuur. Via de keuze van vermogensbeheerders, de keuze van belegging categorieën en het stembeleid wordt hier onder andere invulling aan gegeven.

4. Proces, aansturing en organisatie

BPL Pensioen gelooft dat een goede organisatie, cultuur en een gestructureerd proces voorwaarden zijn om een beleggingsbeleid uit te voeren dat de ambitie van het pensioenfonds kan waarmaken. BPL Pensioen gelooft dat via directe aansturing van de beleggingen het beleggingsbeleid consistent kan worden geïmplementeerd. Verschillende meningen en invalshoeken leiden tot betere beslissingen.

- BPL Pensioen kiest voor transparante beleggingsvormen die direct kunnen worden aangestuurd, dus zo min mogelijk in beleggingsfondsen en met nog grotere terughoudendheid in fondsen-van-fondsen. Beleggingen worden alleen via fondsen vormgegeven als een mandaat geen reële optie is. Vrijwel alle aandelen- en vastrentende beleggingen zijn ondergebracht in mandaten. Factorbeleggen is een voorbeeld van de directe aansturing, waarbij BPL Pensioen zelf de benchmarkmethodiek kiest.

- BPL Pensioen volgt een gestructureerd proces dat de kwaliteit van de beleggingen waarborgt, waaronder advies fiduciair, advies Beleggingsadviescommissie, onafhankelijke second opinion bestuursbureau en opinie risicomanager en risicocommissie.
- Het risicomanagement is een 1^e lijns verantwoordelijkheid. Daarnaast heeft het pensioenfonds een (tweedelijns) Sleutelfunctiehouder Risicomanagement en een vervuller sleutelfunctie risicomanagement.
- Ons beleggingsproces is onder andere gebaseerd op deze beliefs en bestaat uit de volgende stappen:
  1. Vaststellen strategisch kader, identificatie beleggingscategorieën en opstellen investment cases
  2. Strategische asset allocatie op hoofdlijnen (ALM)
  3. Portefeuille constructie: verfijnde asset allocatie
  4. Beleggingsrichtlijnen: normportefeuille, benchmarks, balansbeleid en risicobeheersing
  5. Implementatie: allocatie naar managers
- Een breed palet aan denkwijzen wordt bereikt door een paritair bestuur, een fiduciair manager, externe adviseurs en gespecialiseerde bestuursleden.
- BPL Pensioen heeft een duidelijke scheiding aangebracht tussen 'beleid en toezicht', 'uitvoering' en 'monitoring'.
- BPL Pensioen past een eigen uitbestedingsbeleid toe op de uitvoerende organisaties.

5. Acceptabel kostenniveau

BPL Pensioen gelooft dat het behalen van een goed beleggingsrendement mogelijk is tegen acceptabele kosten. BPL Pensioen heeft de verantwoordelijkheid om prudent met het geld van de deelnemer om te gaan. Acceptabele kosten zijn hierbij een belangrijk onderdeel.

- BPL Pensioen ziet een verschil tussen hoge kosten en hoge beloningen. Hogere kosten kunnen worden geaccepteerd als een categorie arbeidsintensiever is.
- BPL Pensioen weegt kosten in relatie tot rendement en risico. Voor beleggingscategorieën met hogere kosten is een hogere mate van overtuiging vereist over de voordelen van die categorie.
- BPL Pensioen streeft, zowel vooraf als achteraf, naar transparant inzicht in de kosten van beleggingen.
- BPL Pensioen kiest bij voorkeur niet voor prestatiebeloningen.
- BPL Pensioen vermijdt stapeling van fees en onnodige transactiekosten.
- BPL Pensioen evalueert jaarlijks de beleggingskosten en vergelijkt deze met de referentiegroep.

6. Prudent

BPL Pensioen gelooft dat verantwoord nemen van risico's bijdraagt aan de ambitie om een goed pensioen uit te keren. De beleggingsportefeuille moet tot in detail begrepen worden en kunnen worden uitgelegd aan de stakeholders. BPL Pensioen is van mening dat veiligheid, kwaliteit en transparantie belangrijke onderdelen zijn van een prudent beleggingsbeleid. BPL Pensioen gelooft dat diversificatie risico reduceert zonder rendementsverlies.

- BPL Pensioen is terughoudend in het gebruik van derivaten. In sommige markten is evenwel het gebruik van derivaten de enige manier om risico's effectief en efficiënt te managen. Derivaten zijn alleen toegestaan om risico's in de portefeuille te reduceren of efficiënt portefeuillebeheer te bewerkstelligen.
- Leverage (meer marktrisico lopen dan men aan beleggingen bezit) wordt tot een minimum beperkt.
- BPL Pensioen vermijdt ingewikkelde gestructureerde beleggingen zoveel mogelijk.
- BPL Pensioen eist van de vermogensbeheerders volledig inzicht in de beleggingen.
- Zowel kwantitatieve als kwalitatieve argumenten spelen een rol bij beleggingsbeslissingen.
- Criteria waarop beleggingen minimaal beoordeeld worden zijn: consistentie met investment beliefs, rendement, risico, staatrisico, diversificatie, impact op totale portefeuille, MVB, implementatie-aspecten, transparantie, liquiditeit, historische gegevens, implementatiemogelijkheden, kosten.
- BPL Pensioen belegt een substantieel deel van de portefeuille in illiquide beleggingen. Een bepaalde mate van liquiditeit is wel nodig om aan de pensioen- en beleggingsverplichtingen te kunnen voldoen, daarom wordt de allocatie naar illiquide beleggingen gemaximeerd op basis van (ALM) onderzoek.
- Bij illiquide beleggingen is het extra belangrijk om voldoende kennis en kunde te hebben, mede hierdoor dient het aantal categorieën beperkt te zijn en lonen zeer kleine allocaties niet. BPL Pensioen hanteert een minimum van 3% per illiquide categorie (afgezien van ingroeipaden en uitfasering).

7. Risicomanagement

BPL Pensioen gelooft dat alleen die risico's genomen moeten worden die naar verwachting nodig zijn om de ambitie te kunnen realiseren.

- Risico's worden beoordeeld in relatie tot de verplichtingen, bijvoorbeeld via de kans op korten.
- Naarmate de dekkingsgraad stijgt, is de reële verplichting belangrijker (en vice versa).
- Op basis van risico overwegingen kan in uitzonderlijke omstandigheden worden afgeweken van het strategisch beleid. Dit vergt een bestuursbesluit volgens een noodprocedure.
- Voor verschillende soorten risico's worden verschillende risicomodellen gebruikt.
- Risico's worden integraal beoordeeld.
- Een advies van de risicocommissie wordt gevraagd bij afwijkingen van het beleid en bij majeure wijzigingen in het beleggingsbeleid.

8. Rente

BPL Pensioen gelooft dat er een lange termijn evenwichtswaarde van de rente is, maar dat deze evenwichtswaarde moeilijk te voorspellen is en dat de feitelijke rente hier gedurende lange periode van af kan wijken.

- BPL Pensioen gelooft niet dat een korte termijn beleggingsbeleid gebaseerd op een terugkeer van de rente naar een gemiddelde waarde, waarde toevoegt. BPL Pensioen gelooft wel dat bij zeer lage nominale rentes de kans op een verdere rentedaling afneemt. BPL Pensioen heeft de overtuiging dat de nominale rente niet structureel negatief kan zijn, omdat er een beloning

tegenover het beschikbaar stellen van vermogen moet staan. Daarom kent BPL Pensioen bij relatief lage renteniveaus een rentestaffel.

- BPL Pensioen gelooft dat marktpartijen een liquiditeitsvoorkeur hebben en dat de nominale rente daardoor voor korte looptijden (bijvoorbeeld 1 jaar) normaal gesproken lager ligt dan voor lange looptijden (bijvoorbeeld 20 jaar).
- BPL Pensioen hanteert een rente-afhankelijke afdekking, waarbij de afdekking lager is bij lage renteniveaus en hoger bij hoge renteniveaus.

9. Inflatie

BPL Pensioen gelooft dat inflatie een belangrijk onderwerp is, omdat naast het beschermen van het nominale pensioen als belangrijk secundair doel waardeveraste pensioenen worden nagestreefd.

- Vandaar dat BPL Pensioen ook reële beleggingen in aanmerking neemt, zoals vastgoed en aandelen, die op lange termijn bescherming bieden tegen inflatie.
- BPL Pensioen gelooft dat de nominale lange termijn rente een vergoeding biedt voor inflatieverwachtingen en inflatierisico. BPL Pensioen gelooft daarom dat inflatie en rente op lange termijn positief gecorreleerd zijn. Op korte- en middellange termijn kunnen nominale rentes daar sterk van afwijken onder meer vanwege het ingrijpen van centrale banken.

Risicohouding

We stellen onze risicohouding vast op basis van drie onderdelen:

- Een kwalitatieve risicohouding
- Een kwantitatieve risicohouding op korte termijn o.b.v. het Vereist Eigen Vermogen en de daarbij horende bandbreedtes
- Een kwantitatieve risicohouding op lange termijn beschrijving o.b.v. de haalbaarheidstoets.

Hieronder beschrijven we de drie onderdelen van onze risicohouding.

Kwalitatieve risicohouding

Onze risicohouding vormt de basis van ons hele beleid. Die risicohouding hebben we, als bestuur, samen met onze deelnemers en sociale partners bepaald. Dat hebben we onder andere gedaan door middel van een onderzoek dat IG&H in 2021 en in 2023 onder onze deelnemers heeft gehouden.

Een aantal bevindingen zijn hieronder weergegeven:

- Naarmate de leeftijd toeneemt, wordt de risicobereidheid lager
- In alle cohorten is er een voorkeur voor het aanhouden van een buffer om financiële tegenvallers op te vangen
- Naarmate de leeftijd toeneemt, kunnen deelnemers minder vaak een fors lager pensioen opvangen
- Veel oudere deelnemers zijn afhankelijk van AOW als belangrijkste bron van pensioeninkomen
- Er is een voorkeur voor regeling waarin het fonds het beleggingsrisico bepaalt
- Er is een voorkeur voor maatschappelijk verantwoord beleggen

Eind 2019 onderzochten we de risicohouding van deelnemers aan de DC-excedentregeling.

Het onderzoek wees uit dat de meerderheid van de respondenten evenveel risico wil nemen als in de basispensioenregeling. De uitkomsten van het onderzoek gaven BPL Pensioen geen aanleiding om de life-cycle-tabel aan te passen.

Concreet betekent dit voor ons bestuur het volgende.

Wij hebben een risicobewuste houding. Het is onze ambitie om de nominale aanspraken waardevast te houden. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het langetermijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslag behouden blijft.

Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs als dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel kunnen worden nagekomen. De mate van risicoacceptatie van ons bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen. Deze overwegingen zijn afgestemd met sociale partners:

1. Het opbouwpercentage moet zo stabiel mogelijk zijn. Hierdoor kan ook de lange termijn kwantitatieve risicohouding (de uitkomst uit de haalbaarheidstoets) op een consistente manier worden beoordeeld.
2. Bij de afweging tussen de hoogte van het opbouwpercentage en de mate van indexatie, prevaleert binnen redelijke grenzen de hoogte van het opbouwpercentage
3. Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie zijn wij bereid om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente. Daarbij houden we rekening met de lange looptijd van de verplichtingen. Op basis van een ALM-studie wordt de optimale verhouding van de beleggingscategorieën op hoofdlijnen bepaald. Bij slechte economische omstandigheden is het uitlegbaar dat een toekenning van toeslag niet realiseerbaar is.

De risicobereidheid kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van sociale partners nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol.

2 Kwantitatieve risicohouding korte termijn

De risicohouding op korte termijn bepalen we aan de hand van de bandbreedtes waarbinnen ons Vereist Eigen Vermogen (VEV) zich moet bevinden. We hebben ons beleggings- en afdekkingsbeleid zo vastgesteld dat de dekkingsgraad, inclusief het VEV, 123,9% (per 30 september 2023) bedraagt.

Ons beleggingsbeleid is voor een deel dynamisch. Dit betreft met name de:

- Bandbreedte die de vermogensbeheerder mag hanteren bij de diverse beleggingscategorieën
- Bandbreedte die de vermogensbeheerder mag hanteren bij de rentehedge
- Mate van rentehedge; die is beperkt afhankelijk van de rentestand.

Deze dynamiek leidt automatisch tot een variërend VEV. Het VEV op basis van de feitelijke portefeuille mag nog wel buiten de bandbreedte komen. De bandbreedte is 3% rondom het VEV op basis van de strategische portefeuille.

Dat betekent dat het VEV op basis van de feitelijke portefeuille niet meer dan 3% lager mag zijn dan het VEV op basis van de strategische portefeuille. Dat wil zeggen: als we bij de drie bovenstaande aspecten van een zo laag mogelijk risico uitgaan. De bovengrens is 3% boven het VEV op basis van de strategische portefeuille als we bij de drie bovenstaande aspecten van een zo hoog mogelijk risico uitgaan. Deze ruime bandbreedte is niet bedoeld om de risico's van ons beleid te verhogen, maar om hetzelfde beleid te voeren

als de rente wijzigt. Want een hogere rente zorgt voor een hogere vereiste dekkingsgraad zonder dat we ons beleid wijzigen.

3 Kwantitatieve risicohouding lange termijn

De risicohouding op lange termijn bepalen we door ondergrenzen vast te stellen bij de uitkomsten van de haalbaarheidstoets. Ons bestuur heeft met instemming van de sociale partners de volgende ondergrenzen vastgesteld:

		Ondergrens
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	mediaan	90%
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	slechte scenario's (*)	50%

(*) de ondergrens van de slechtste scenario's is een relatieve maat. We accepteren dat de uitkomst van het slechtste scenario maximaal 50% mag afwijken van de mediaan. De ondergrens is in dat geval dus een verwachte pensioenuitkering van 45%.

De twee ondergrenzen horen bij de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. Op het moment dat de uitkomst van de jaarlijkse haalbaarheidstoets lager is dan bovengenoemde ondergrenzen, meldt ons bestuur dit binnen twee weken

aan de sociale partners. We verzoeken de sociale partners om na deze melding de situatie binnen twee maanden onderling te bespreken. Daarna volgt overleg tussen de sociale partners en ons bestuur. Doel van die bespreking is te bepalen of de sociale partners en wij nog tevreden zijn met de ambitie, de financiële opzet en de risicohouding.

Omdat BPL Pensioen vanaf 2024 het transitie-FTK hanteert was het in 2024 niet nodig om een haalbaarheidstoets uit te voeren. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2023 waren als volgt:

		Uitkomst Toets 2023	Ondergrens
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	mediaan	91%	90%
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	slechte scenario's	25%	50%
Vanuit VEV-dekkingsgraad	mediaan	n.v.t.	99%

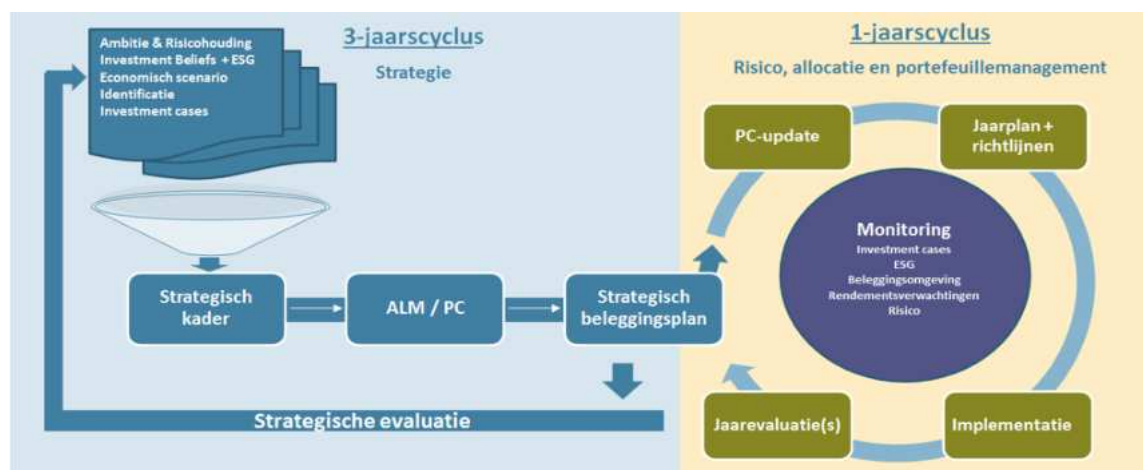
De derde ondergrens is een onderdeel van de aanvangshaalbaarheidstoets en is geen echte ondergrens, maar een uitkomst van de laatst uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets. Deze voeren we alleen uit bij een significante verandering van de pensioenregeling of financiële opzet.

Beleggingsproces

Met de meerjarige beleggingsplancyclus geven we inhoud aan het strategisch beleggingsplan en aan het jaarplan. In ons strategisch beleggingsplan onderbouwen we het strategisch beleid en geven we aan hoe we met ons vermogen omgaan. Het strategisch beleggingsplan vormt het uitgangspunt voor het jaarlijkse beleggingsplan en is onderdeel van ons financiële beleid.

We beginnen ons beleggingsproces (zie onderstaand schema) met het strategisch kader. Dat vormt het uitgangspunt voor ons strategisch beleggingsbeleid. Het strategisch kader bevat onze ambitie en risicohouding, beleggingsbeginselen en Environmental, Social en Governance (ESG) overtuigingen. Plus economische scenario's, identificatie van risicopremies en 'investment cases'. Het strategisch kader is input voor de ALM-studie en portefeuilleconstructie (PC). Het strategisch beleggingsplan is mede gebaseerd op de uitkomsten van de ALM-studie.

Beleggingsproces met links het strategisch beleggingsplan en rechts het jaarplan

Het strategische kader bepaalt onze beleggingsstrategie. Het balansrisico, het actuele marktbeeld en efficiëntie spelen binnen onze beleggingscyclus een belangrijke rol. Ook zijn de jaarevaluatie en vaststelling van de normportefeuille aan de hand van de PC-update heel belangrijk. Het doel is om binnen de vastgestelde strategische risicokaders zo goed mogelijk het strategisch beleggingsbeleid uit te voeren en dat binnen een instabiele beleggingsomgeving.

ALM-studie

In 2022 hebben we een ALM-studie uitgevoerd die hoofdzakelijk bedoeld was om tot een nieuw strategisch beleggingsplan te komen. .

Anders dan uit de vorige ALM (2019) bleek, komt uit de ALM-berekeningen van 2022 naar voren dat het verhogen van de renteafdekking verstandig lijkt. Indertijd was de dekkingsgraad laag (ca. 90%) en was de kans op korten groot. Een hoge renteafdekking zou de kans op korten fors verhogen en was dus niet gewenst. Nu de dekkingsgraad veel hoger is, zijn de ALM-resultaten bij een hoger afdekkingspercentage juist beter. Dit geldt zowel op de korte termijn als op de lange termijn.

Op basis van de uitkomsten van de update van de ALM-studie hebben we in een portefeuilleconstructiestudie meer detail invulling gegeven aan het beleggingsbeleid. Uit beide studies volgt het strategische beleggingsbeleid voor de komende jaren een ook het jaarlijkse beleggingsplan.

De belangrijkste conclusie uit de ALM-studie voor wat de rente-afdekking betreft, is om de renteafdekkings-staffel te verhogen met 20%, het afdekpercentage niet af te bouwen onder de 60% bij een dalende rente en het afdekpercentage te maximeren op 75%. In december 2023 is door BPL Pensioen besloten dat het renteafdekkingspercentage niet langer verlaagd wordt als gevolg van een rentedaling. Dit was op het moment dat het afdekkingspercentage van 69% uit de rentestaffel was bereikt. In het geval van een stijgende rente verhoogt BPL Pensioen het renteafdekkingspercentage nog wel. Boven 3,5% tot 72% en bij een rente van 4% tot 75%.

Deze beslissing is genomen ter bescherming van de dekkingsgraad in de aanloop naar het invaarmoment. In de transitiefase wordt de renteafdekking niet verlaagd bij een neerwaarts doorbreken van een rentetrigger. Onze rentestaffel is hierop aangepast. Voor wat betreft de asset allocatie is besloten om de portefeuille bedrijfsobligaties af te bouwen en meer liquide middelen aan te houden om aan de margeverplichtingen te kunnen voldoen.

In de ALM-studie is een verdeling naar vastrentende waarden, zakelijke waarden en vastgoed gemaakt:

ALM-allocatie	
Vastrentende waarden	42,25%
Zakelijke waarden	35,75%
Vastgoed	15,00%
Landbouwgrond	1,50%
Liquiditeiten	5,50%
Totaal	100,0%

Dynamische rentestaffel	
30-jaars Europese swaprente	Afdekking (%)
≤ 3,0%	69%
= 3,5%	72%
≥ 4,0%	75%

De afdekking van het valutarisico ziet er zo uit:

- 100% afdekking voor USD in de vastrentende waardenportefeuille
- 50% afdekking voor USD, GBP en JPY in de aandelenportefeuille

We voeren geen beleid dat zich op inflatie richt. Denk bijvoorbeeld aan inflatieswaps. We hebben wel beleggingscategorieën in onze portefeuille die een positief verband hebben met inflatie. Dan gaat het om vastgoed. Bovendien kennen we een lagere nominale renteafdekking.

Risicobeheersing

In alle stappen van het beleggingsproces hebben we beheersmaatregelen vastgelegd. Die stellen ons in staat verschillende financiële risico's te controleren en te beheersen. We maken daarbij onderscheid tussen harde limieten en waarschuwingssignalen.

- Harde limieten zijn vastgelegd in de beleggingsrichtlijnen en controleren we iedere dag. Hierop is het breachbeleid van toepassing. Dit betekent dat we overschrijding van een harde limiet direct melden en dat de beheerder uiterlijk tien werkdagen daarna een schriftelijk advies opstelt.
- Waarschuwingssignalen controleren we iedere maand. We vermelden ze in de risicorapportage. Ze dienen als signaalfunctie zonder dat directe bijsturing van de portefeuille vereist is. Door de vaststelling van deze signalen krijgen we een indicatie of bepaalde risico's in historisch perspectief hoog of laag zijn.

We gebruiken ze als managementinformatie en als input voor de BAC-vergadering.

We beschrijven hier de belangrijkste risico's en hoe we die controleren en beheersen.

Ons risicobeheerproces richt zich op het algehele balansrisico. We vergelijken het actuele risicoprofiel van onze portefeuille met het lange termijn risicoprofiel dat we met de ALM-studie en portefeuilleconstructie hebben vastgesteld. Afwijkingen van marktontwikkelingen en ontwikkelingen in de samenstelling van de portefeuille zijn mogelijk.

Risicomaatstaf

We kijken naar verschillende risicomaten onder meer de kans op:

- onderdekking
- indexatie en
- het halen van het herstelplan. (Herstelplan is in 2025 niet meer van toepassing omdat we het transitie-FTK hanteren.)

De kans op het verlagen van pensioenen is in onze risicorapportage vertaald naar de kans dat in één jaar de dekkinggraad daalt naar <95 of zelfs naar <90. In de risicorapportage kijken we ook naar de Dekkinggraad at Risk (DaR) als risicomaatstaf. De DaR is een maatstaf voor het dekkinggraadverlies in negatieve scenario's. We kijken tenslotte naar de ontwikkeling van het VEV. Dat doen we vanuit het wettelijk kader en we zorgen dat we niet boven het maximale VEV uitgaan.

Een van de nadelen van de DaR maatstaf is dat de hoogte voornamelijk afhangt van de huidige marktvolatiliteit. We vergelijken om die reden de DaR van de feitelijke portefeuille met dezelfde risicomaat. Dat is de DaR van de strategische portefeuille. Het gaat ons om het verschil tussen de feitelijke en strategische DaR.

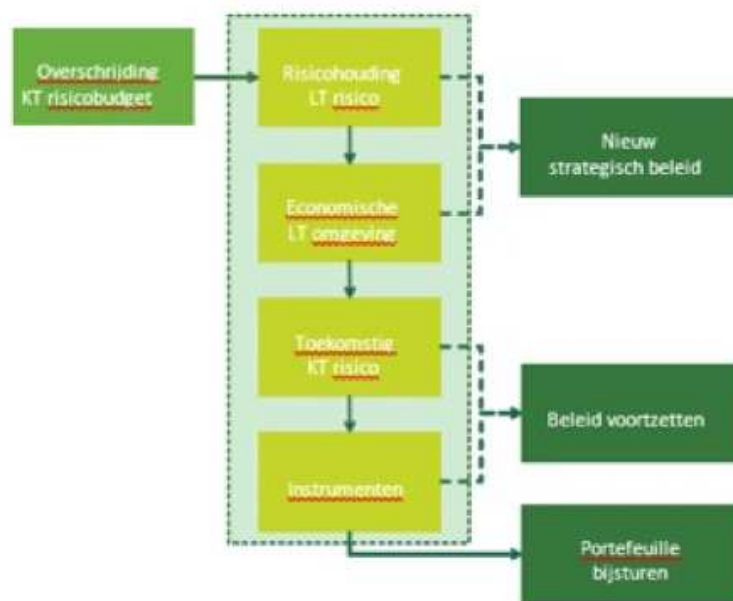
Controle

Om te bewaken dat we niet meer beleggings- of renterisico nemen dan beoogd, controleren we de hoogte van de feitelijke en strategische DaR via Sturen op Risico. In een aantal stappen kunnen we bepalen of bijsturing van de portefeuille nodig is.

Proces

Op maandbasis meten we de DaR van de feitelijke én van de strategische portefeuille. Is het feitelijke risicoprofiel van de portefeuille niet meer in lijn is met het strategische beoogde risicobudget? Dan bepalen we in een aantal stappen of we het huidige beleid moeten aanpassen. Daarvoor doorlopen we verschillende stappen.

Daarmee bepalen we welke acties nodig zijn om het lange termijn beoogde risicoprofiel te beheersen. Het korte termijn risicobudget beschrijven we in de risicorapportage.

Toetsing lange termijn risicohouding

Eerst stellen we vast of onze lange termijn risicohouding is veranderd. Als dat zo is, voeren we een nieuwe ALM-studie uit. Deze leidt tot nieuw strategisch beleid met nieuwe risicodoelstellingen en -bandbreedtes.

Toetsing economische lange termijn verwachting

Als de overschrijding is ontstaan doordat de lange termijn financieel-economische verwachtingen zijn veranderd, voeren we ook een nieuwe ALM-studie uit. Deze leidt tot nieuw strategisch beleid met nieuwe risicotargets en -bandbreedtes.

Korte termijn rendement- en risicoverwachting

Wanneer de korte termijn risicomaat buiten de risicobandbreedte valt, kan dit komen doordat het korte termijnrisico sterk is toe- of afgenomen.

Wanneer de verwachting is dat het risico op korte termijn weer terugkeert binnen de bandbreedte, kunnen we besluiten om onze portefeuille niet aan te passen. Bij deze analyse beoordelen we meerdere scenario's.

Beschikbaarheid instrumenten

Als we een overschrijding vaststellen en aanpassing noodzakelijk is, beoordelen we of we het korte termijn risico kunnen bijsturen én met welke instrumenten dit kan: derivaten of fysieke instrumenten. Ook bepalen we op welke termijn dit mogelijk is.

Marktrisico

Waardefluctuaties van beleggingen kunnen elkaar versterken of werken juist diversifiërend. Om die reden toetsen we het risico van marktwaardebewegingen op totaalniveau.

Beheersmaatregelen

- Het marktrisico is onderdeel van de ALM- en portefeuilleconstructiestudie. We nemen in de ALM-studie de door ons gewenste risico's op. Het gaat om risico's waar we bewust voor kiezen vanwege het verwachte rendement

- Met behulp van een ALM- en portefeuilleconstructiestudie maken we een inschatting van de omvang van deze risico's en de mogelijke gevolgen hiervan op ons pensioenfonds. Vervolgens bepalen we welke risico's we deels of volledig gaan afdekken
- Per (sub)beleggingscategorie leggen we de bandbreedte vast voor afwijkingen van onze normportefeuille. Deze bandbreedte gebruiken we ook bij de bepaling van het risicobudget ten opzichte van de strategische portefeuille

Renterisico

We lopen renterisico doordat de waarde van de pensioenverplichtingen anders op renteveranderingen reageert dan op de waarde van de beleggingen.

Beheersmaatregelen

- Het renterisico van onze pensioenverplichtingen dekken we voor minimaal 69% en voor maximaal 75% af op basis van marktwaarde. De beleggingscategorieën staatsobligaties, niet-staatsobligaties en hypotheeklen maken onderdeel uit van deze renteafdekking. Daarnaast gebruiken we renteswaps om het renterisico te beperken. Aanpassing van de renteafdekking vindt per kwartaal plaats. We hanteren daarbij een bandbreedte van 1% van de totale af te dekken rentegevoeligheid. En voor de afwijking per looptijdsegment hanteren we maximaal +/- 5%. Het renterisico controleren we over negen looptijden. We sturen bij als dat nodig is. Het renterisico van de verplichtingen dekken we op grond van het risicoprofiel gedeeltelijk af.

Controle en bijsturing

- In de risicorapportage geven we de impact op de dekkingsgraad bij verschillende bewegingen in de rente weer.
- In de kwartaalrapportage rapporteert Achmea IM over de effectiviteit van de rentehedge, ieder jaar evalueren we de renteafdekking.

Inflatierisico

We lopen inflatierisico doordat de waarde van onze pensioentoezeggingen, inclusief de toeslagambitie, anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van onze beleggingen. Ons streven naar een gedeeltelijk reëel pensioen brengt het risico met zich mee dat de verandering van de pensioenvoorzieningen door inflatie niet te compenseren is met een waardeverandering van de beleggingen.

Beheersmaatregelen

- De indexatie-ambitie toetsen we in de ALM-studie
- We hebben beleggingscategorieën in onze portefeuille die een positief verband hebben met inflatie: vastgoed en landbouwgrond
- We dekken een deel van het renterisico bewust niet af, omdat stijgende inflatie vaak tot stijgende rente leidt.

Controle en bijsturing

- De kans op indexatie maken we inzichtelijk in de risicorapportage.

Valutarisico

De waarde van onze beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro. We beleggen een deel van onze portefeuille buiten de eurozone. Dit leidt tot valutarisico.

Beheersmaatregelen

- Het valutarisico wordt beheerst in de ALM-studie en portefeuilleconstructie; op basis van deze analyses en op basis van de beleggingsovertuigingen wordt dit risico gedeeltelijk afgedekt voor een aantal gedefinieerde valuta en beleggingscategorieën
- Voor het afdekken van valuta exposure wordt gebruik gemaakt van fx-forward en fx-spot contracten. Looptijden tot maximaal 1 jaar zijn toegestaan. Spreiding over meerdere looptijden vindt plaats om het liquiditeitsrisico te beheersen.

Controle en bijsturing

- In de risicorapportage geven we per af te dekken valuta de hedgeratio weer. Die zetten we af tegen de bandbreedte die in onze beleggingsrichtlijnen is vastgelegd
- De fiduciaire kwartaalrapportage toont ook de hedgeratio's én de benchmark exposure ten opzichte van onze feitelijke portefeuille exposure. Hieruit resulteert het afdekkingspercentage ten opzichte van onze portefeuille
- We evalueren ieder jaar de effectiviteit van de valutahedge

Aandelenrisico

Het aandelenrisico is het risico op een daling van de marktwaarde van aandelen en andere zakelijke waarden.

Beheersmaatregelen

- Het aandelenrisico stellen we in de ALM-studie vast door de gewenste allocatie naar aandelen en zakelijke waarden aan de hand van het risicoprofiel te bepalen
- Door bandbreedtes voor de normgewichten beheersen we het aandelenrisico. Deze bandbreedtes leggen we ook vast in de beleggingsrichtlijnen
- We hebben een gediversifieerde aandelenportefeuille met spreiding over factoren, regio's en managers
- We sturen het aandelengewicht bij als we de bandbreedte voor het normgewicht overschrijden

Controle en bijsturing

- We maken het aandelenrisico met onze risicorapportage inzichtelijk. Waar nodig sturen we bij door de feitelijke allocatie aan te passen.
- We meten in onze risicorapportage de actuele volatiliteit van de beleggingscategorie aandelen in onze beleggingsportefeuilles. We zetten die af tegen de veronderstelde volatiliteit die als input is gebruikt voor het ALM- proces.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt. Of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor de kredietverstrekker financiële schade oploopt.

Beheersmaatregelen

- In de ALM-studie en portefeuilleconstructie bepalen we op basis van risicomaten een allocatie en verdeling naar vastrentende waarden
- Binnen de beleggingsportefeuilles zijn limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren. De rating bepalen we volgens het geldende ratingbeleid van de fiduciair beheerder Achmea IM. Dat is berekend aan de hand van de beschikbare Moody's, S&P en Fitch ratings

- Specifiek voor vastgoed maken we gebruik van ons Customer Financial Due Diligence beleid (CDD). Iedere kredietrelatie die wij aangaan, toetsen we aan ons CDD beleid. Onderdeel van ons CDD beleid is de Graydon analyse. Graydon geeft ons op basis van de omvang van het krediet en de probability of default een kredietadvies. Daarnaast moet de kredietrelatie voldoen aan:
  - solvabiliteit van tenminste 20%
  - current ratio van > 1 en
  - een positief bedrijfsresultaat
  - Is er sprake van een negatief Graydon advies of van een relatie die niet aan een van de bovengenoemde criteria voldoet? Dan moet onze vastgoedbeheerder goed kunnen onderbouwen waarom we in dat geval toch een relatie willen aangaan met zo'n partij.

Controle en bijsturing

- In onze risicorapportage meten we de actuele volatiliteit van de beleggingscategorie vastrentende waarden in onze beleggingsportefeuille. Die zetten we af tegen de veronderstelde volatiliteit die als input is gebruikt voor het ALM-proces
- De risicorapportage toont de kredietopslag ('creditspread') van de rente- en matchingportefeuille en zet deze af tegen de risicovrije swaprente. Dit geeft een indicatie van de mismatch tussen basisportefeuille en de swaprente
- Kredietrisico maken we in onze risicorapportage inzichtelijk met de ontwikkeling van de creditspread. We maken daarbij onderscheid tussen de basisportefeuille en de overige vastrentende waarden.

We krijgen een waarschuwingssignaal als de spreads zich buiten de vastgestelde bandbreedte begeven:

Basisportefeuille	Bovengrens	: 75 basispunten
	Ondergrens	: 0 basispunten
VRW Overig	Bovengrens	: 700 basispunten
	Ondergrens	: 225 basispunten

Tegenpartijrisico

We lopen tegenpartijrisico doordat tegenpartijen waarmee we derivatentransacties hebben afgesloten, failliet kunnen gaan. Het gaat om rente- en valutaderivaten. In dat geval zal:

- de waarde in de derivaten verloren gaan en
- moeten we de markt nieuwe transacties afsluiten.

Beheersmaatregelen

- Tegenpartijen continu toetsen op kredietwaardigheid. Als maatstaf voor de kredietwaardigheid gaan we uit van de mediaan rating van drie rating agencies: Moody's, S&P en Fitch. We hanteren een gecombineerde limiet per Direct Clearing Member (DCM) voor geclearde- en bilaterale derivaten
- Nieuwe derivatentransacties sluiten we centraal af. Dat kan alleen met tegenpartijen die beschikken over een rating van A- of hoger. Voor bestaande transacties geldt dat een tegenpartij minimaal over een rating van BBB- of hoger moet beschikken (Investment Grade). De reden voor de lagere rating restrictie voor bestaande transacties is om te voorkomen dat we de gehele exposure van een tegenpartij moeten afbouwen. Dit is vanuit kosten oogpunt niet wenselijk en het verschil in kredietrisico tussen A- en BBB- acht BPL Pensioen acceptabel

- Uitgangspunt is dat we alleen handelen via een DCM met een BBB rating als er niet te handelen is via een DCM met een betere rating
- Iedere dag vindt afstemming van onderpand plaats. Het onderpand moet van goede kwaliteit zijn. We accepteren uitsluitend als onderpand euro-gedemineerde staatsobligaties met een minimale AA- kredietstatus en uitgegeven door een euroland. Die staatsobligaties moeten gebaseerd zijn op de kredietstatus afgegeven door minimaal één van de volgende instellingen: Moody's, S&P en Fitch)
- We hebben contracten afgesloten met minimaal drie DCM's
- De Potential Future Exposure is het potentieel verlies in geval van oversluiten bij een faillissement van een tegenpartij. Dit verlies mag per tegenpartij slechts een bepaald percentage van het totaal belegd vermogen bedragen. De limiet is afhankelijk van de kredietwaardigheid en het type derivaat dat met een tegenpartij is afgesloten. Centraal geclearde derivaten kennen een hogere limiet dan bilaterale derivaten.

Controle en bijsturing

- We geven het tegenpartijrisico en de maandelijkse berekening van Potential Future Exposure (PFE) in onze risicorapportage weer. De PFE is het verlies in geval van oversluiten bij een faillissement van een tegenpartij. De berekening daarvan is met een schok op rente en valuta ter hoogte van de grootste daling die in de laatste 10 jaar binnen 10 dagen is voorgevallen. De 10 dagen is de inschatting van de periode die het duurt om juridisch de swap te kunnen beëindigen. De PFE leidt tot een bedrag dat aangeeft wat het verlies zou zijn bij een faillissement
- Onze fiduciair beheerder hanteert een watchlist. Wanneer een tegenpartij op de watchlist komt te staan, behandelen we deze als een partij waarvan de rating lager is dan A-. Dat betekent dat we geen nieuwe transacties mogen afsluiten met deze tegenpartij die het tegenpartijrisico verhogen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat we niet op korte termijn aan onze betalingsverplichtingen en onderpandverplichtingen uit derivatencontracten kunnen voldoen.

Beheersmaatregelen

- We hebben margin management ingericht om het liquiditeitsrisico te beheersen. Margin management is het proces om het liquiditeitsrisico iedere dag te controleren en de cashpositie zo nodig aan te vullen. Als onze cashpositie te laag is, verkopen we beleggingen
- We zien er op toe dat we voldoende onderpand beschikbaar kunnen maken
- Het liquiditeitsrisico beheersen we door voldoende onderpand beschikbaar te hebben voor derivaten. Dat doen we zodat we een extreme negatieve marktschok kunnen opvangen
- We hanteren een 3%-grens voor de marktwaarde van rentederivaten. Als we deze grens overschrijden, brengt Achmea IM schriftelijk advies aan ons uit. We sturen de marktwaarde niet standaard naar een specifieke waarde terug. Achmea IM houdt in haar advies rekening met onze actuele situatie.

Controle en bijsturing

- We bewaken het beschikbaar onderpand met de liquiditeitstoets. We kijken dan ook in hoeverre we aanvullend onderpand kunnen vrijmaken door het liquideren van beleggingen
- We bewaken in onze risicorapportage het liquiditeitsrisico. Dit doen we door de benodigde cashbehoefte in geval van een extreme marktschok te vergelijken met onze beschikbare cashpositie. Als onze beschikbare cashpositie onvoldoende is, volgt een advies vanuit Achmea IM.

We bewaken per dag door margin management hoe groot onze cashpositie moet zijn om bij een forse rentestijging aan de cashbehoefte te kunnen voldoen.

Concentratierisico

Door gebrekkige spreiding kan concentratierisico ontstaan. Daarbij treden verliezen op doordat er een te grote gevoeligheid is voor één regio, sector of marktpartij.

Beheersmaatregelen:

- Het concentratierisico beheersen we in de ALM-studie en portefeuilleconstructiestudie door onze portefeuille voldoende te spreiden over beleggingscategorieën, risicocategorieën en stijlen
- Om concentratierisico te beheersen zijn waarschuwinglimieten gedefinieerd voor landen en sectoren. Op basis van analyses beoordelen we of deze concentraties acceptabel zijn of dat we ze moeten terugbrengen. Voor de exposure naar landen gelden de volgende maxima:
  - Nederland 35%
  - Overige kernlanden in de Eurozone 20%
  - Verenigde Staten 25%
  - Verenigd Koninkrijk 15% en
  - Voor alle overige landen 5%.

Controle en bijsturing

In onze risicorapportage geven we de concentraties in onze portefeuille weer. We ontvangen een waarschuwingssignaal als een land- of sector-exposure boven de vastgestelde grenswaarde komt.

Actief risico

Het actief risico is de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de performance van de strategische benchmark van onze portefeuille.

Beheersmaatregelen

- We beperken dit risico actief met restricties in beleggingsrichtlijnen en mandaatrichtlijnen
- Het actieve risico beheersen we door limieten op de 'ex ante tracking error' bij actieve mandaten. Hiermee beperken we de afwijking ten opzichte van de benchmark van de betreffende manager.
- Het risico in de manager portefeuille beperken we door restricties aan het gebruik van off-benchmarkruimte vast te leggen in mandaatrichtlijnen.

Controle en bijsturing

- Het actief risico op (sub)beleggingscategorieniveau bewaken we met onze risicorapportage.

Overige beleggingsrisico's

Derivaten

We mogen uitsluitend derivaten gebruiken voor efficiënt beheer van onze portefeuille of voor vermindering van risico's. In de vastrentende portefeuille is het gebruik van rentefutures en repo's toegestaan voor het innemen van posities, maar daarbij moet het gebruik van futures wel strikt in omvang beperkt blijven. Ook interest rate swaps zijn toegestaan. Gebruik van single name CDS'en is niet toegestaan. Wel toegestaan zijn valutaforwards en valutaswaps om het valutarisico af te dekken.

Short posities

In de vastrentende waarden zijn shortposities beperkt toegestaan om posities in te kunnen nemen. In de rest van de portefeuille zijn shortposities niet toegestaan.

Securities Lending

We maken uit maatschappelijke en principiële overwegingen op de eigen balans geen gebruik van securities lending. We staan geen securities lending toe in de discretionair beheerde mandaten en in beleggingsinstellingen waarin we participeren.

Normportefeuille 2022 – Asset allocatie

Na het uitvoeren van de ALM-studie in 2022 hebben we onze huidige strategische portefeuille vastgesteld. Op basis daarvan hebben we ons Strategisch Beleggingsplan vastgesteld. Hierin beschrijven we hoe we willen beleggen. We vullen ieder jaar deze plannen verder in.

	Strategische portefeuille	Normportefeuille 2024	Normportefeuille 2025	Verschil Norm 2024-2025	Bandbreedtes
Vastrentende waarden	42,25%	41,0%	42,5%		
Staatsobligaties euro	18,75%	18,5%	20,0%	+1,5%	+/-2,0%
Niet-staatsobligaties euro	8,5%	7,5%	7,5%		+/-1,0%
Hypotheke	6,0%	6,0%	6,0%		
High Yield	4,0%	4,0%	4,0%		+/-1,0%
Emerging Market Debt – Hard Currency	2,0%	2,0%	2,0%		+/-1,0%
Emerging Market Debt – Local Currency	3,0%	3,0%	3,0%		+/-1,0%
Aandelen	35,75%	36,0%	36,0%		
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten)	25,75%	26,0%	26,0%		+/-4,0%
Aandelen Wereld (Small Cap)	4,0%	4,0%	4,0%		+/-1,0%
Aandelen Opkomende Markten	6,0%	6,0%	6,0%		+/-2,0%
Direct Vastgoed Nederland	15,0%	14,5%	13,5%		
Direct Vastgoed Nederland	15,0%	14,5%	13,5%	-1,0%	
Landbouwgronden	1,5%	1,5%	1,5%		
Infrastructuur	-	0,0%	0,0%		
Private equity	-	0,0%	0,0%		
Landbouwgronden (Alternatief Overig)	1,5%	1,5%	1,5%		
Impact Beleggingen	-	-	0,5%		
Impact beleggingen	-	-	0,5%	+0,5%	
Liquiditeiten	5,5%	7,0%	6,0%		
Liquiditeiten	5,5%	7,0%	6,0%	-1,0%	+/-1,0%
Totaal	100%	100%	100%		

Naast deze verdeling staan in onze beleggingsrichtlijnen verdere beleggingsinstructies over de manier waarop we mogen beleggen. Op basis daarvan spreken we met individuele vermogensbeheerders mandaatrichtlijnen af. Deze instructies kunnen per categorie, regio en operationele vermogensbeheerder verschillen.

Beleggingsbeleid

We evalueren onze beleggingsrichtlijnen in ieder geval ieder jaar. Dan stellen we een beleggingsplan op waarin we voor zover dat nodig is voorstellen doen voor aanpassing van de richtlijnen. In dat plan beschrijven we onze doelstelling en beleggingsbeginselen. Ook geven we aan hoe ons strategisch beleggingsbeleid en normportefeuille er voor het komende jaar uitzien. We houden rekening met gewijzigde marktomstandigheden, marktverwachtingen of veranderingen in de situatie van ons fonds. Ook beschrijven we ons risicobeheer in het beleggingsplan.

Ons beleggingsplan dient als richtlijn voor de portefeuillesturing van het betreffende jaar. Hoe vullen we onze beleggingsportefeuille in en hoe stellen we de bandbreedte per beleggingscategorie vast? Zijn de veranderingen in de situatie van ons fonds of de markt aanzienlijk?

Dan kunnen we besluiten om tussentijds een nieuwe ALM-studie uit te voeren. Ook bij ingrijpende ontwikkelingen gedurende het jaar bekijken we onze beleggingsrichtlijnen opnieuw en passen wie die aan waar nodig.

Uitvoering

In de investment case beschrijven we de belangrijkste karakteristieken van een beleggingscategorie. Met deze investment case gaan we na of er sprake is van een potentieel interessante categorie. We kijken daarvoor primair naar de verschillende kenmerken en de eventuele rol in onze portefeuille. De investment case geeft een uitgebreide beschrijving van de beleggingscategorie, de kenmerken en bronnen van rendement en risico. Ook beschrijft deze case het universum van beleggingsmogelijkheden binnen de categorie en gaat de case in op de algemene en specifieke risico's. In de investment case wordt de beleggingscategorie ook gespiegeld aan de beleggingsbeginselen van BPL Pensioen. Tenslotte vindt op basis daarvan beoordeling van de toegevoegde waarde in portefeuillecontext plaats. Dit gebeurt onder andere door vast te stellen wat de mogelijke bijdrage aan onze financiële ambitie is.

De investment case is bovendien bedoeld om de beleggingscategorie te evalueren. Daardoor kunnen we later controleren of de aannames en uitgangspunten nog steeds gelden.

De beleggingscategorieën die we in principe voor onze portefeuille in aanmerking vinden komen, zijn uitgewerkt in een zogenaamde kaderstelling. We geven in deze kaderstelling aan hoe we in de betreffende categorie willen beleggen. Denk aan keuzes als actief of passief beleggen, aan meer of minder rekening houden met ESG-criteria, aan marktwaarde-gewogen beleggen of juist op een alternatieve wijze, aan in één of meerdere mandaten beleggen of juist deelnemen in één fonds.. De investment beliefs spelen bij het maken van deze keuzes een belangrijke rol. Op deze manier biedt de kaderstelling een goed raamwerk voor onze fiduciair manager om een geschikte vermogensbeheerder te selecteren. De fiduciair manager zorgt ook voor de uitvoering van onderdelen van het risicomanagement, waaronder de rentehedge en MVB.

We hebben de individuele beleggingsbeslissing aan de onderliggende managers overgedragen. Voor het beheer van onze portefeuilles selecteren we managers die gespecialiseerd zijn in een bepaalde beleggingscategorie of in een bepaalde regio.

Rapportage en verantwoording

Iedere dag hebben we inzicht in de ontwikkeling van onze dekkingsgraad, vermogen en onze rendementen. Iedere maand geeft onze fiduciair manager inzicht in de samenstelling van onze portefeuille ten opzichte van de door ons vastgestelde bandbreedtes en de financiële risico's die daarbij horen. Ook krijgen we inzicht in het behaalde resultaat.

Ieder kwartaal brengt onze fiduciair manager verslag uit aan de BAC en ons Bestuur. Dat gaat over de belangrijkste wijzigingen in onze beleggingsportefeuille, de wijzigingen in ons risicoprofiel en over het behaalde rendement. In ons jaarverslag leggen we ieder jaar verantwoording af over het gevoerde beleggingsbeleid.

Controle en advisering

Accountant

Een externe accountant is belast met de controle van onze jaarrekening. De accountant beoordeelt de opzet en de werking van de door ons getroffen beheermaatregelen voor zover deze relevant zijn voor de controle van onze jaarrekening. De accountant legt verantwoording aan ons af door middel van een accountantsverslag en door een verklaring bij de jaarrekening.

Certificerend actuaris

Een externe certificerend actuaris is verantwoordelijk voor de jaarlijkse beoordeling van onze pensioenvoorzieningen, de door ons gehanteerde actuariële grondslagen en de kostendekkende premie. Op basis van deze beoordeling geeft de certificerend actuaris ieder jaar een actuariële verklaring af. Die bevat ook een toelichtend en verklarend rapport. Daarin gaat de certificerend actuaris ook in op de naleving van het prudent person-beginsel. Als waarborg voor de onafhankelijkheid verricht de certificerend actuaris geen advieswerkzaamheden voor ons fonds.

Ad hoc controle en advisering

Op incidentele basis stellen we een gespecialiseerd adviseur aan voor controle van en advisering over specifieke onderwerpen. Denk bijvoorbeeld aan ALM-studie, performance meting of BTW-terugvordering.

Waardering

We waarderen onze bezittingen iedere dag tegen actuele waarde. Als het mogelijk is, hanteren we daarbij de beurswaarde. Als we beleggingen niet tegen actuele waarde kunnen waarderen, waarderen we ze tegen algemeen geaccepteerde waarderingsgrondslagen. Dit gebeurt bijvoorbeeld vanwege illiquiditeit. Dan waarderen we aan de hand van toekomstige kasstromen, die contant zijn gemaakt tegen een bepaalde factor. Daarbij is rekening gehouden met het risicoprofiel en de resterende looptijd.

Verantwoord beleggen

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van onze beleggingsovertuiging en besluitvorming. Meta-analyses⁵, ⁶ tonen aan dat ESG-criteria voor ondernemingen en investeerders economisch relevant zijn. Voor ons zijn deze studies het solide en transparante bewijs dat duurzaam ondernemen en verantwoord beleggen positief uitwerken op onze beleggingsresultaten. We zijn er daarom van overtuigd dat het in het belang van onze deelnemers is om duurzaamheid, integriteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid op een vergaande manier onderdeel van onze besluitvormingsprocessen te laten zijn. Om de mogelijkheden van duurzaamheid optimaal te benutten, is verantwoord beleggen nadrukkelijk onderdeel van ons beleggingsbeleid.

Natuurlijk realiseren wij ons dat er verschillen zijn in de wijze waarop ESG-criteria te benutten zijn. Die wijze kan in tijd, per beleggingscategorie, sector of regio verschillen. Op de korte termijn kan het hanteren van normen en waarden en het toepassen van ESG-integratiestrategieën tot afwijkende rendementen leiden, zowel in positieve- als in negatieve zin. Maar onze visie is dat dit op de lange termijn structureel meerwaarde oplevert. Het is dus belangrijk om met een lange termijnvisie verantwoord te beleggen.

---

⁵ Gunnar Friede, Timo Busch & Alexander Bassen (2015) ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies, *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 5:4, 210-233, DOI: 10.1080/20430795.2015.1118917

⁶ Gordon Clark, Andreas Feiner & Michael Viehs (2015) From the stockholder to the stakeholder, How sustainability can drive financial outperformance, Joint publication of University of Oxford & Arabesque Partners.

Verantwoord beleggen is integraal onderdeel van het beleggingsproces. We brengen dat op twee manieren in de praktijk, door:

- ESG-integratie en
- Betrokken belegger zijn.

ESG integratie

Door ESG-informatie structureel mee te wegen in ons beleggingsproces zorgen we op de lange termijn voor betere rendementen en risicokarakteristieken van onze beleggingsportefeuille. Daarom bepalen we structureel per beleggingscategorie op welke manier en in welke mate we ESG-integratiestrategieën het meest effectief in praktijk kunnen toepassen.

Waar mogelijk doen we dat met een best-in-class benadering. Deze strategie past bij onze overtuiging dat we deze benadering transparant en structureel in praktijk moeten brengen. Voor de best-in-class benadering bezien we de ESG-informatie vanuit financieel perspectief. En als het kan passen we de best-in-class benadering toe bij de constructie van de benchmark. Daardoor kunnen we de toegevoegde waarde van de ESG-keuzes ook goed en helder controleren en volgen. We doen dit nu al voor Aandelen Ontwikkelde markten en Obligaties Opkomende markten (HC en LC).

CO2-reductie

We besteden door ons Klimaatspeerpuntbeleid binnen de ESG-integratie extra aandacht aan CO2-reductie. Bijna 200 deelnemende landen hebben eind 2015 in Parijs een bindend klimaatakkoord gesloten. Met dat akkoord moet de uitstoot van broeikasgassen flink omlaag en de opwarming van de aarde beperkt blijven tot maximaal 2 graden Celsius, met 1,5 graad Celsius als streefwaarde. De prijs van CO₂ komt hierdoor nadrukkelijker als beleidsmaatregel naar voren om zo klimaatdoelen te behalen. De financiële beleggingsrisico's die deze abrupte beleidswijzigingen om klimaatverandering te bestrijden met zich meebrengen nemen hierdoor toe en kunnen zich al op korte termijn voordoen.

Klimaatrisico's zijn complex en we zien in de CO₂-voetafdruk alleen, geen betrouwbare voorspeller van de werkelijke klimaatrisico's voor onze portefeuille. We verwachten dat transitierisico's voor een deel te ondervangen zijn door de CO₂-voetafdruk van de portefeuilles te verbeteren. We denken in eerste instantie aan onze aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles. We hebben in 2017 een forse reductie van onze CO₂-voetafdruk gerealiseerd. Toen hebben we met onze vermogensbeheerders afgesproken dat we deze grote reductie voortzetten zonder afbreuk te doen aan onze eerder gestelde financiële doelstellingen.

Betrokken belegger

We stellen ons op als betrokken belegger en zetten ons in om de negatieve effecten van de beleggingen op mens, milieu en maatschappij te beperken. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door ondernemingen waarin we beleggen speelt hierbij een belangrijke rol. Op de lange termijn vinden we het in het belang van onze deelnemers om bedrijven te beïnvloeden, zodat die goederen en diensten op een verantwoorde manier produceren. Hierdoor verbetert niet alleen het rendement, maar dragen deze ondernemingen ook bij aan het behoud van de wereld voor toekomstige generaties.

We gebruiken als betrokken belegger zes instrumenten en zorgen zo voor een integrale aanpak:

1. Screening van de beleggingsportefeuille
2. Engagement; het aangaan van de dialoog met ondernemingen
3. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

4. Uitsluitingsbeleid
5. Speerpuntenbeleid
6. Landenbeleid

1. Screening van de beleggingsportefeuille

We hanteren internationale standaarden voor verantwoord beleggen als richtlijnen om onze beleggingsportefeuille te screenen. We voeren volgens de VN-richtlijnen voor mensenrechten (UNGP) en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen voor alle aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles een due diligence onderzoek uit. Hiermee toetsen we of ondernemingen mogelijk negatieve invloed hebben op samenleving en/of milieu. De negatieve invloed van ondernemingen prioriteren we op basis van ernst, schaal, onomkeerbaarheid en mate van waarschijnlijkheid.

2. Engagement

We gaan de dialoog aan met ondernemingen om naleving van de richtlijnen voor verantwoord ondernemen te stimuleren. Doel is het duidelijk stellen van kaders, het ontwikkelen van kennis bij ondernemingen en het definiëren van 'good practices'. De uitgangspunten van de OESO-richtlijnen hanteren we met het engagementbeleid als richtsnoer. Prioriteiten stellen we aan de hand van het jaarlijkse 'due diligence' onderzoek. Centraal in ons engagementbeleid staan de speerpunten klimaatverandering en water en biodiversiteit. In de dialoog met ondernemingen richten we ons op het verhogen van het klimaatbewustzijn. Ook vragen we aandacht voor waterrisico's. We streven naar gedragsverandering en het vergroten van transparantie over hoe men maatschappelijk onderneemt.

Binnen ons engagementprogramma kennen we drie onderdelen:

1. Normatief engagement
2. Thematisch engagement
3. (PRI) Collectieve engagement

3. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

We zijn een betrokken aandeelhouder en zijn dat volgens internationale standaarden en principes. Bijvoorbeeld de PRI, de Eumedion Best Practices voor betrokken aandeelhouderschap, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de uitgangspunten van de Global Compact van de Verenigde Naties. Daarnaast houden we ons aan specifieke lokale wet- en regelgeving.

Bij het uitoefenen van stemrechten gebruiken we de stemanalyses en stemadviezen van Institutional Shareholder Services (ISS). De aanbevelingen ISS dienen als advies. Voordat we onze definitieve stem geven, bekijken we alle voorstellen afzonderlijk. We hanteren zelf striktere criteria voor met name de beloningsstructuur. Bij agendapunten die daaraan gerelateerd zijn en bij ESG-gerelateerde aandeelhoudersvoorstellen wijkt onze stem nog wel eens af van het advies van ISS. Onze uiteindelijke steminstructie bepalen we op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van een agendapunt.

4. Uitsluitingsbeleid

Beleggingen mogen van ons geen negatieve gevolgen voor de samenleving hebben. Dit betekent concreet dat we niet in ondernemingen beleggen die controversiële producten produceren of structureel ongewenst gedrag vertonen. Voor beleggingen in staatsobligaties hanteren we een landenbeleid.

We beleggen ook niet in ondernemingen die de uitgangspunten van het VN Global Compact structureel schenden en waar het voeren van een dialoog bewezen niet-effectief is.

Wanneer een onderneming betrokken is bij een controversieel product, vaak een kernactiviteit van de onderneming, hanteren we op voorhand een uitsluitingsbeleid. Engagementbeleid is dan niet reëel, want het is lastig zo'n onderneming over te halen een ander product te produceren. Ons uitsluitingsbeleid richt zich op controversiële wapens en tabak. Wat steenkool betreft, hanteren we een restrictief beleid.

VN Global Compact

Met ons uitsluitingsbeleid besteden we bijzondere aandacht aan mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie. Voor ons geldt als richtlijn de uitgangspunten van het Global Compact van de Verenigde Naties. We sluiten ondernemingen die de uitgangspunten van de VN Global Compact structureel schenden uit om in te beleggen. De uitsluitingen zijn van toepassing op de discretionair beheerde mandaten binnen onze aandelenportefeuille en de vastrentende waardenportefeuille. De lijst met uitgesloten beleggingen herzien we eenmaal per jaar en stellen we in de BAC vast.

Controversiële wapens

De lijst van uitgesloten ondernemingen volgens het criterium van controversiële wapens stellen we elk halfjaar opnieuw vast. Dit doen we aan de hand van het gekozen uitsluitingsbeleid en van de onderzoeksresultaten van een onafhankelijk onderzoeksbureau.

We beleggen niet in bedrijven die de volgende controversiële wapens produceren:

- Nucleaire wapens
- Biologische wapens
- Chemische wapens
- Antipersoonsmijnen
- Clustermunitie
- Verarmd uraniummunitie
- Witte fosfor bommen.

Tabak

We sluiten tabak uit. We beleggen niet in bedrijven die tabaksproducten maken. Als een bedrijf indirect is betrokken bij het produceren van tabaksproducten dan kan ook dat bedrijf worden uitgesloten. De lijst van uitgesloten ondernemingen voor tabak stellen we elk halfjaar opnieuw vast.

Steenkool

Wat hanteren een restrictief beleid. Ons steenkoolbeleid richt zich op het delven en het gebruiken van thermisch steenkool, inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen. We sluiten ondernemingen uit als:

- a. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit steenkool gerelateerde activiteiten. De winning van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen) en de verkoop ervan aan externe partijen zijn relevant voor het bepalen van de aan steenkool gerelateerde omzet. Inkomsten uit kolenhandel worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening
- b. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is van elektriciteitsopwekking uit thermische steenkool, inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen.

De lijst van uitgesloten ondernemingen op basis van het steenkoolcriterium stellen we elk halfjaar opnieuw vast.

Teerzanden

We sluiten ondernemingen uit om in te beleggen als de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit teerzand gerelateerde activiteiten.

Financiële instellingen

Binnen het mandaat voor “Niet-staatsobligaties” kopen we geen obligaties meer die op de lijst met uitgesloten financiële instellingen voor niet-staatsobligaties staan. Deze lijst van uitgesloten financiële instellingen stellen we elk jaar opnieuw vast.

5. Speerpuntenbeleid

Naast de uitgangsprincipes van het VN Global Compact hanteren we specifieke speerpunten voor de verdere verankering van duurzaamheid in onze beleggingsactiviteiten. We zijn er van overtuigd dat een heldere focus bijdraagt aan het vergroten van de impact die we met deze activiteiten kunnen bereiken. En dat onze speerpunten voor herkenning zorgen bij onze deelnemers. Deze speerpunten hangen samen met de thema's klimaatverandering en water. Tevens wordt onderzocht of biodiversiteit als derde speerpunt kan worden benoemd, dit zal mogelijk zijn zodra er voldoende data beschikbaar komt en er ook voldoende investeringsmogelijkheden zijn.

We wenden onze invloed als institutionele belegger aan om een positieve bijdrage te leveren aan de genoemde speerpunten. Het actief ondersteunen van (bestaande) initiatieven draagt bij aan een grotere bewustwording en het gevoel voor urgentie. Door de speerpunten explicieter te benoemen in het engagement-, stem- en beleggingsbeleid verwachten we de negatieve aspecten van een speerpunt beter te beheersen en/of juist positieve impact te bereiken.

6. Landenbeleid

We passen op de gehele staatsobligatieportefeuille landenbeleid toe in de vorm van een uitsluitings- en selectiebeleid. Landen die op voorhand zijn uitgesloten en landen die niet voldoen aan de selectiecriteria vormen samen de landenlijst.

Uitsluitingsbeleid

We sluiten landen op voorhand uit als aannemelijk is dat:

- a. er een schending is van het non-proliferatieverdrag
- b. machthebbers op systematische en grove wijze de fundamentele mensenrechten van (hun) burgers schenden
- c. vanwege een hoge mate van corruptie toevertrouwde middelen in dergelijke landen niet ten goede komen aan duurzame ontwikkeling van de economische situatie en welvaart van de bevolking
- d. de ernst van opgelegde economische sancties de stabiliteit van de waarde van beleggingen in dat land serieus bedreigt.

Een belangrijk handvat voor het uitvoeren van het uitsluitingsbeleid is de Sanctiewet 1977. We hanteren deze wet als signaalfunctie om te bepalen of landen voldoen aan bovenstaande uitgangspunten. En om te kijken of ze voor uitsluiting op voorhand in aanmerking komen.

Selectiebeleid

We stellen minimeisen aan landen als het gaat om de bescherming van mensenrechten, van arbeidsrechten, het naleven van milieuafspraken en corruptiebestrijding. We toetsen of landen aan deze eisen voldoen voordat we investeren. We overwegen alleen om een staatsobligatie in onze portefeuille op te nemen als de prestaties van het uitgevende land voldoen aan een vooraf gestelde ondergrens. Deze ondergrens staat symbool voor onze verantwoord beleggen principes.

De onderzoeksresultaten van de volgende instituten gebruiken we om de landenprestaties inzichtelijk te maken:

- Freedom House met de Freedom in the World index
- ITUC met de ITUC Global Rights index
- Yale University met de Environmental Performance Index (EPI) en Transparency International met de Corruption Perception Index.

Kernactiviteiten

We beperken ons tot activiteiten en werkzaamheden die te maken hebben met pensioen. Daardoor deze in lijn zijn met onze specifieke taakopdracht en de daarmee samenhangende wettelijk geregelde bijzondere positie van ons fonds.

4 Begrippenlijst

Achmea IM	Achmea Investment Management, onze vermogensbeheerder.
Actor	Het bestuursbureau voor sectoren, gevestigd in Woerden. Actor biedt verschillende ondersteunende diensten aan. Het bureau is gevestigd in Woerden. Actor verzorgt o.a. het bestuursbureau van BPL Pensioen.
ALM-studie	Een studie die inzicht geeft in de toekomstige ontwikkelingen van ons pensioenfonds volgens bepaalde economische scenario's. Op basis hiervan kunnen we keuzes maken voor onze beleggingen en ons indexatie- en premiebeleid toetsen.
ARE	Achmea Real Estate, onze vastgoedbeheerder.
Asset	Beleggingscategorie.
ESG-integratie	De structurele integratie van informatie over factoren op het gebied van milieu, maatschappij en corporate governance.
Compliance	Handelen in overeenstemming met (in- en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid.
Corporate governance	Goed ondernemerschap, gericht op (het toezien op) integer en transparant handelen en het afleggen van verantwoording daarover.
Customized Edhec	Benchmark van het EDHEC-Risk institute.
FTSE aandelenbenchmarks	De benchmark waarmee het rendement op de aandelenportefeuille van BPL Pensioen wordt vergeleken.
FX contract	Dit staat voor een valutatermijntransactie, die wordt gebruikt om het valutarisico op de US dollar, Britse Pond en Japanse Yen af te dekken.
IBNR-voorziening	Voor deelnemers die ziek zijn, houden we in verband met arbeidsongeschiktheid een aparte reserve aan voor het financieren van de eventuele premievrije voortzetting van pensioenopbouw. Deze reserve bestaat uit de opslag in de reguliere premie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid in de afgelopen twee jaar.
In Control Statement	Ieder kwartaal doet TKP Pensioen verslag op basis van de afgesproken performance indicatoren met klanten als onderdeel van het controleren van de uitbesteding aan TKP Pensioen.

ISAE 3402 type II-rapport	Rapport dat TKP Pensioen ieder jaar opstelt. Het rapport beschrijft hun beheers doelstellingen en -maatregelen.
MSCI World Index	Een wereldindex die volledig is opgebouwd uit aandelen. Deze zijn afkomstig uit 23 'geïndustrialiseerde' landen, waaronder ook Nederland.
KRI	Key Risk Indicators, indicatoren waarmee we periodiek de hoogte van onze geïdentificeerde risico's meten.
Private equity	Participatie in het risicodragend vermogen van niet beursgenoteerde ondernemingen.
Portefeuilleconstructiestudie	Dit is een studie die volgt na uitvoering van een ALM-studie. In de Portefeuilleconstructiestudie wordt gekeken wat binnen het gewenste rendement-risicoprofiel (welke uit de ALM-studie komt) de beste samenstelling is van de beleggingsportefeuille op middenlange termijn.
Rapportage Code pensioenfondsen	Rapportage waarin alle aspecten uit de Code Pensioenfondsen aan de orde die op ons fonds van toepassing zijn. Deze rapportage is als bijlage opgenomen in ons Jaarverslag 2022.
RAS	Risk Appetite Statement, deze geven de risicobereidheid van ons fonds aan na een risicoanalyse. Het geeft aan welke risico's ons bestuur bereid is te nemen om de strategische doelstellingen te realiseren.
Rentedekking	Financieringswijze waarbij op het moment dat iemand recht op pensioen krijgt, in één keer het hele bedrag voor alle toekomstige uitkeringen wordt gefinancierd. Om de premie vooraf vast te kunnen stellen, maken we ieder jaar een schatting van het aantal mensen dat in het komende jaar recht op pensioen krijgt.
Risicotaxonomie	Classificatie systematische indeling van onze risico's in categorieën en beheersbaarheid volgens de maatstaven van DNB.
Risicodashboard	In dit dashboard staan de uitkomsten van de meting van de hoogte van onze risico's aan de hand van onze key risk indicators.
RSA	Risk Self Assessment, dit is een gestructureerd proces waarbij managers en medewerkers betrokken bij de bedrijfsprocessen zelf de risico's inschatten en beoordelen.

SIRA	Systematische integriteitsrisicoanalyse – Financiële instellingen moeten bij wet, integriteitsrisico's identificeren, analyseren, managen en monitoren op periodieke basis. Zo wordt de integriteit gewaarborgd.
SRD	Shareholders Rights Directive, Europese Richtlijn Langetermijn-betrokkenheid aandeelhouders.
Sociale partners	Vertegenwoordigers van de organisaties van werkgevers en werknemers.
Swaprente	Uitwisseling tussen partijen van vaste of variabele renteopbrengsten over een afgesproken onderliggende waarde.
Technische voorziening	Het vermogen dat gereserveerd is om alle uit de pensioenregelingen voortvloeiende onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.
Three lines model	Update in juli 2020 van het oude Three lines of defence model. Een model voor het inrichten van de governance.
UFR	Ultimate Forward Rate, onderdeel van de rekenrente waarmee pensioenfondsen de waarde van hun toekomstige verplichtingen berekenen.
Vastrentende waarden	Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan Van rente en aflossing, zoals onderhandse leningen, obligaties, schulden van overheden en bedrijven in opkomende markten.
Vereiste dekkinggraad	De dekkinggraad waarbij juist voldoende financiële buffers aanwezig zijn, zodat er net geen sprake is van een reserve tekort.
VN Global Compact	Uitgangspunten van de Verenigde Naties die we gebruiken als richtlijn voor ons uitsluitingsbeleid.
Volle wezen	Een kind waarvan beide ouders zijn overleden.
Zakelijke waarden	Aandelen, private equity, grondstoffen, infrastructuur en onroerend goed.